

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 28 september 2015*§ 3 Interpellation om hur man kan förbättra tryggheten i Stockholms stad (nr 2015:27)*

Anförande nr 1

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag tackar för svaret från finansborgarrådet. I det svar som vi har fått kan man läsa: Tryggheten bland stadens invånare ökar.

Den senaste tiden har vi sett en handgranat slängas mot en polisbil, vi har sett nästan inbördeskrigsliknande scener i vissa förorter och brotten mot våra äldre ökar. Jag skulle kunna fortsätta, men jag stannar där eftersom jag har begränsat med tid.

Min fråga till Karin Wanngård är: Står du fortfarande fast vid att tryggheten för Stockholms invånare ökar? Och i så fall, för vem eller för vilka grupper ökar tryggheten?

Anförande nr 3

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Det jag skriver i svaret handlar om andelen stockholmare som känner sig ganska eller mycket otrygga om de går ut sent en kväll eller som avstår från att gå ut på kvällarna på grund av att de känner sig otrygga. Andelen människor som hyser oro för att utsättas för brott utanför hemmet har minskat från 10 till 8 procent mellan 2008 och 2014. Det handlar om känslan av trygghet. Och vi ska självfallet på alla sätt och vis uppnå en så bra miljö som möjligt så att stockholmarna känner trygghet i vår stadsmiljö. Men känslan av otrygghet behöver inte alltid stämma överens med det antal brott som faktiskt begås och anmäls.

Jag tar också fram brott i hemmen i svaret. Vårt arbete med bland annat kvinnojourer är viktigt för att säkerställa att man får hjälp och stöd från staden om det vill sig så illa att man är utsatt för brott. I stadsmiljön och det offentliga rummet kan man arbeta med belysningsprojekt och med arkitekturen i staden så att det inte finns mörka vrår och möjlighet för någon att känna sig otrygg i staden. Detta arbetar vi med hela tiden. Men om man har blivit utsatt för brott ska staden också finnas där med hjälp och stöd för de människor som har råkat illa ut. Då handlar det om brott både i den offentliga miljön och i hemmet. Det här är ett arbete som har pågått, som pågår och som kommer att pågå framgent i stadens verksamheter.

Anförande nr 4

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag vill poängtera hur viktig den här frågan är. Jag vill nämna en intern polisrapport som en våra större morgontidningar har tagit del av. Där kan man läsa om en kraftig ökning av antalet stölder, narkotikabrott och våld mot äldre. I den här interna polisrapporten kan man också läsa att

majoriteten av de här brotten begås av illegala invandrare från framför allt Nordafrika. Jag skulle uppskatta om den styrande vänstermajoriteten tar den här frågan på allvar. Människor är otrygga. Det finns kvinnor som inte vågar gå ut när det är mörkt. Ska vi ha det så i Sverige? Vänligen ta den här frågan på ett större allvar!

Anförande nr 5

L i s a P a l m (FI): År 2014 var ett valår. För vissa betydde det att otryggheten ökade. Hatbrottsgruppen i Stockholms city beskriver situationen så här: I valtider, när åsiktsyttringar blommar upp, ökar antalet hatbrott. Särskilt ökar antalet hatbrott med afrofobiska och romska motiv, det vill säga främlingsfientliga hatbrott.

Politisk propaganda med affischer i tunnelbanan är alltså med och skapar den här otryggheten för stockholmare. Det blir betydligt mycket billigare för stockholmare med förbud mot rasistisk propaganda än med fler ordningsvakter. När det gäller just hatbrott har vi dessutom en situation där offer anpassar sig till förövarna. Hatbrottsgruppen i Stockholms city uttryckte det så här i tidningen Svensk Polis: För många av de här personerna handlar det inte om att anmäla utan om att överleva. De är rädda när de åker till jobbet. I en undersökning där man frågade transpersoner svarade de: Vi är så glada så länge de inte slår ihjäl oss.

Om vi nu ska prata om vad som kan förbättra tryggheten utifrån fakta visar nationella trygghetsmätningar från Brå att när män utsätts för brott som hot, misshandel och trakasserier är gärningspersonen oftast en okänd man, och brottet sker oftast på allmän plats. När kvinnor utsätts för den här typen av brott är gärningspersonen oftast en bekant eller närstående man, och brottsplatsen är oftare hemmet eller arbetsplatsen. Jag undrar då hur dessa lampor hjälper när det oftast sker i hemmet.

Den gemensamma nämnaren för otryggheten är alltså maskulinitetsnormen, och där hjälper inte fler ordningsvakter eller bevakningskameror. Utan här krävs i stället att fokus läggs på att utveckla det preventiva arbetet för att angripa våldets ursprung. En viktig del i det är ett förebyggande arbete i skola och idrottsföreningar och på ungdomsgårdar. Det räcker med att gå igenom kaféet på en vanlig högstadieskola för att man ska förstå att ”djävla böger” har blivit ett allmänt accepterat skällsord.

Arbetet mot att Stockholm blir en stad där ingen behöver vara rädd för våld går alltså via ökade insatser mot diskriminering samt kompetenshöjning när det gäller genus, normkritik och antirasism.

Anförande nr 6

A l e x a n d r a M a t t s o n (V): Vänsterpartiet värnar det öppna samhället, men vi tror inte att en stad blir tryggare med vare sig kameror eller ordningsvakter, vilket ni föreslår. Är det verkligen så att samhällen med en högre grad av övervakning och ett större antal ordningsvakter är de mest säkra? Förekommer det ingen brottslighet där? Är alla kvinnor tryggare där? Vad jag vet är den mest otrygga platsen för en kvinna det egna hemmet, precis som föregående talare var inne på. Jag ser inte att ni tar upp någonting om det i er interpellation.

Anförande nr 7

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! En representant för vänsterstyret var uppe och talade om hatbrott, och jag tycker att det är mycket bra att vi utvidgar det

här arbetet. Jag är väldigt intresserad av att få höra lite mer om hur arbetet ute i förorterna går. Jag tror att vi alla har hört talas om att det förekommer att människor känner sig så hotade att de blir tvungna att flytta därifrån. Varför behöver man då flytta därifrån? Jo, det beror helt enkelt på att man är homosexuell och känner sig så hotad att man inte längre kan bo kvar. Jag skulle gärna vilja veta lite mer om det förebyggande arbetet mot detta om det finns någon som kan svara på den frågan.

Anförande nr 8

P e r O s s m e r (SD): Tidigare talare har ju velat komma in på rasistiskt våld och brott i hemmet, men det är egentligen inte det interpellationen handlar om. Den handlar om den allmänna trygghet som folk upplever. Upplevelsen är en sak, och fakta är en annan sak. Jag vill anknyta till det som Martin Westmont var inne på tidigare när det gäller fakta. Det gäller delvis samma artikelserie i Dagens Nyheter.

Vi har tyvärr fått ett stort antal ensamkommande barn som lever i Stockholms city och får eller måste försörja sig på brott. En av rubrikerna i artikeln handlar om att tvångsvården måste byggas ut. Man har alltså svårt att placera de här barnen. Jag vill ändå hålla mig till fakta och inte så mycket gissningar om hur folk upplever detta. Därför kan jag säga att antalet stölder och andra tillgreppsbrott ökade från 203 till 358 från 2012 till 2014, och det har skett en lavinartad ökning under 2015. Antalet narkotikabrott under samma tid, det vill säga två år, har ökat från 25 till 143. Antalet vålds- och fridsbrott har ökat från 37 till 80. Siffrorna är redan förlegade. Det vet vi. Antalet rån ökade från 6 till 30. Antalet sexualbrott är inte så många även om det har varit några uppmärksammade fall. Det är egentligen detta vi ska tala om här.

Om man ska vara ärlig mot borgarrådet Wanngård kan man fråga sig vad hon kan göra åt det. Det handlar delvis om vad hon kan göra, men det handlar också om kollegorna inom socialvården.

Anförande nr 9

L i s a P a l m (FI): Som sagts handlar det här om den maskulinitetsnorm som vi har i samhället och som vi måste arbeta mycket mer med. Jag återupprepar att detta handlar om att få in de här perspektiven och arbeta vidare med dem i skolan, på ungdomsgårdar och i idrottsföreningar. Dessutom vill jag återigen säga att de flesta brott mot kvinnor sker i hemmet. Vill du att vi ska ha bevakningskameror där?

§ 4 Interpellation om arbetet med bilfria gator eller Open streets (nr 2015:29)

Anförande nr 10

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 11

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Jag vill inte tacka det föredragande borgarrådet för svaret eftersom det här är ett fullständigt intetsägande svar. Egentligen tycker jag inte ens att fullmäktige borde godkänna ett sådant här dåligt svar på en interpellation. Jag ställer fem mycket konkreta frågor, och jag får inte svar på en enda.

Min första fråga var: Hur ska satsningen på folkliv och kultur finansieras? Jag får svaret att det kommer att kosta 1 200 000 kronor, men det var inte det jag frågade om. Jag frågade hur detta ska finansieras. Trafiknämnden har redan en ansträngd budget, och det finns inga pengar avsatta för detta. Jag frågar alltså igen: Från vilken annan verksamhet har dessa 1,2 miljoner tagits för att finansiera gågator på Skånegatan och Swedenborgsgatan?

Min andra fråga var: Varför fortsätter man inte succén med Open streets på Götgatan? Jag får absolut inget svar på den frågan. Tyckte inte Daniel Helldén att den satsningen var bra? Det kanske var en alldeles för stor strid att ta med bilisterna att stänga av Götgatan. Swedenborgsgatan var redan en relativt lugn gata med uteserveringar och bra gångmiljöer. Jag frågar alltså igen: Tyckte man inte att Open streets på Götgatan var en bra satsning?

Min tredje fråga var: Varför tillsätter ni inte en projektledare? Det berör du inte ens i ditt svar. Utvärderingen av första året med Open streets på Götgatan visade bland annat att det var just en projektledare som behövdes för att hålla ihop arbetet och skapa gatu- och folkliv på Götgatan. Därför tillsatte vi en sådan inför år två. Du menar i ditt svar att ni provar er fram. Då undrar jag: Varför har du då inte lyssnat på de utvärderingar som gjordes förra året?

Min fjärde fråga var: Hur ska samarbetet se ut mellan kulturutövare, företag och föreningar? Saker och ting händer ju inte bara av sig självt. Det krävs framförhållning, dialog och ledarskap för att skapa det folkliv som både du och jag vill se. En projektledare är ett förslag, men du berör det inte ens i ditt svar.

Min femte fråga var: Hur uppskattar du att stadens uttag av avgifter kommer att påverka innehålllet? Där får jag svaret att en sådan översyn är på gång. Det är förvisso inget svar på frågan, men det är välkommet. Därför undrar jag nu: Finns det några direktiv som vi kan få ta del av när det gäller den översynen? Och när kommer trafiknämnden att fatta beslut om det?

Anförande nr 12

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Under sommaren har vi provat med gågata på Swedenborgsgatan. Det här svaret lämnades innan det var igång. Nu har Swedenborgsgatan varit gågata i tre månader. Det har upplevts som ett bra försök. Det har varit positiva reaktioner. Inledningsvis fanns det en del synpunkter. Det fanns boende som tyckte att det var ett problem när bilarna försvann trots att vi

samtidigt öppnade ett garage med 300 nya parkeringsplatser inte långt därifrån. Det kom en del synpunkter på skateboardåkande. Inledningsvis fanns det också en del problem med att få ut restaurangerna. Jag tar på mig att informationen till restaurangägare och andra verksamheter inte fungerade från början som vi hade tänkt.

Nu kan vi konstatera att det har varit uppskattat. Det kändes tråkigt att avbryta försöket, men det var meningen att det skulle avbrytas. Nu sätter vi igång en utvärdering för att gå igenom och se hur det har fungerat. Vad kan göras bättre, är det någonting som vi ska fortsätta med och vilken form i sådana fall? Det är någonting som trafikkontoret ägnar sig åt nu. Själva poängen med detta var att se hur man kan göra med en gångata i den centrala delen av staden när man stänger av den tillfälligt eller permanent.

Centerpartiet drev igenom Open streets under den förra mandatperioden, och det har varit någonting helt annat som har varit tillfälligt på helgerna. Vi har ett annat koncept som vi provar och vill utveckla. Varför gör vi inte Open streets? Svaret på den frågan är: Det här är en annan sak än det. Ni hade ett upplägg där det fanns en projektledare. Det var knutet till kulturförvaltningen och så vidare. Det här är inte den typen av projekt. Det här handlar mer om att se hur det fungerade på Swedenborgsgatan och hur vi kan göra med gator om vi vill permanenta detta. Vi tycker att man ska kunna prova saker och utveckla staden på viset.

Sedan gällde det finansieringen. Jag tror att det här projektet kostade ungefär 1 ½ miljon kronor. En stor kostnad var förlorade parkeringsintäkter eftersom vi tar in pengar när bilarna står parkerade på gatorna, och bilarna försvann ju här. Vi har ändå fått bra intäkter i staden som kan täcka upp detta. Det finns också andra projekt som ni genomförde tidigare men som vi inte genomför.

Jag tycker att det här har varit ett lyckat försök. Det finns självfallet en hel del att säga. När vi provar saker i en stor stad händer saker som man inte alltid har tänkt sig, men jag ser fram emot fortsättningen.

Anförande nr 13

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! I den här branschen är det inte ett helt okänt knep att svara på helt andra frågor än de frågor som ställs. Jag vill inte påstå att Daniel Helldén är bättre eller sämre på det än någon annan, men han har nu visat att det går utmärkt att göra det.

För att göra honom lite glad, det kan man också göra så här en måndag, tänkte jag uppehålla mig lite vid det han faktiskt pratade om och som egentligen inte är det som interpellationen i första hand handlar om, nämligen försöket på Swedenborgsgatan. Det gläder mig mycket att Daniel Helldén anser att det var lyckat, för vad jag vet är det rätt få andra människor som gör det. Det pågår nu en utvärdering, som Daniel också sade. Det ska bli spännande att se vad som händer med den. Vi hävdar fortfarande det vi sade från början, nämligen att det här var dåligt förberett och dåligt genomfört, och det var dåligt utrett vilka konsekvenserna skulle bli. Man kan göra sådana här saker, men då måste man fundera lite grann på hur man ska hantera de problem som uppstår i samband med dem.

Men Daniel ska inte slippa undan helt. Därför vill jag upprepa vad Karin sade och återigen fråga om det här med finansieringen. Nu talade du lite vagt om att ni hade fått in pengar. Ska jag tolka det så att du anser att den här typen av projekt och verksamheter ska vara självfinansierande i fortsättningen? Hur ska det gå till? Det är fullständigt självklart att detta kostar pengar. Det finns något slags föreställning om att om man stänger av en gata uppstår en massa spännande och trevliga saker på den gatan, till exempel uteserveringar och folkliv. Det gör det ju inte om man inte anstränger sig och satsar, och den typen av satsningar kostar pengar. Jag kan inte se att de pengarna finns i den budget som ni har lagt fram och som gäller nu. Huruvida de finns i budgeten för nästa år vet vi inte, för den har vi inte sett.

Jag tycker att du ska göra interpellanten den hedern att faktiskt svara på de frågor hon ställer i stället för på dem som du ställer själv.

Anförande nr 14

Malin Ericson (FI): Ordförande! Jag tycker nog att det kan ordnas lite folkliv utan att vi behöver projektleda det. Folk sökte sig ut på Swedenborgsgatan och Skånegatan trots att det inte fanns någon, i alla fall när jag var där.

Men vi kan ju se det här som en ingång till att prata lite större och i ett vidare perspektiv om bilarnas plats i staden. De senaste 60 åren har vi planerat staden för bilar, både i nya områden med genomfartsleder och i gamla delar där fotgängare och cyklister har fått maka på sig allteftersom. Resvaneundersökningar visar att nästan 40 procent av alla resor i Stockholm görs till fots, och ändå får gångtrafikanterna snällt hålla sig i kanterna nästan överallt. Bilen har blivit normen, och både staden och stadens invånare styrs helt av den normen.

Lokalt är gågator ett bra sätt att bryta bilens dominans, men det får inte bara bli jippon och kommers. Bilfria gator behövs för dem som bor där och för dem som går där, de som använder gatan till vardags, och inte bara för mer handel och lite utvalda kulturinslag. Vi behöver göra en riktig förändring. Vi måste helt byta perspektiv bort från bilnormen. Där är gågator, med eller utan jippon, bara en liten del.

Dessutom måste vi sluta att enbart titta på innerstaden. I stadens andra delar är det andra lösningar som måste till. Det kan handla om att slippa korsa trafikleder för att kunna röra sig i trakten där man bor. Vi i FI vill se större områden helt fria från privatbilism på olika ställen i staden. Det handlar om hur stockholmarna lever, inte om evenemangsbaserade projekt.

Anförande nr 15

Karin Ernlund (C): Ordförande! För det första har jag aldrig sagt att jag tycker att avstängningen av Swedenborgsgatan i somras på något sätt var misslyckad. Jag tycker att det var jättespännande att man prövade att stänga av Swedenborgsgatan och har aldrig varit emot det. Men jag undrar vad Daniel Helldén har för visioner och syften när han stänger av gator. Du stängde till exempel av city förra helgen. Det gick ju inte så himla bra. Det var väldigt många bilar i city den här dagen. Du glömde bort att stänga av själva staden för bilar, och du glömde också bort att prata med kulturutövare och företagare som kanske hade kunnat göra någonting väldigt bra av den här dagen. Det var egentligen bara på sträckan längs Strömgatan som trafikkontoret och vissa andra hade montrar och tält. Men det finns mer i staden.

När man ändå stänger av hela city för biltrafik hade man kunnat göra någonting bra av det. Det är detta som jag ställer mig så frågande till. Vad är egentligen visionen från Miljöpartiet och Daniel Helldén?

När vi stängde av Götgatan för bilar gjorde vi det för att visa att när bilarna inte kör på gatorna skapas utrymme för att göra någonting annat. När Daniel Helldén stänger av gator är det högst oklart vad han vill att man ska fylla gatorna med i stället. Det kan inte bara handla om att det ska vara färre bilar. Man kan lika gärna köra på sidogatan till Swedenborgsgatan. Jag undrar fortfarande: Vad är bilfritt för dig? Och vilka är dina visioner egentligen?

Anförande nr 16

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vilka är mina visioner? De handlar väl om ett levande Stockholm. Swedenborgsgatan är en utmärkt gata att ha som gånggata ur det perspektivet att Södra station ligger åt ena hållet och Mariatorgets tunnelbanestation åt det andra hållet. Vi har Mariatorget där. Det är ett stråk som går genom Söder och som fungerar utmärkt att röra sig på. Det är bättre än att det ska vara bilar som kör på gatan och att cyklister måste blanda sig med bilarna samtidigt som det står en massa bilar parkerade där. Vi fick en skön, trevlig och bra gata under hela sommaren. När kastanjerna blommade på den här gatan kände man verkligen hur det kan vara när vi flyttar ut restaurangerna på gatan. Det blir ett folkliv, och det fick vi.

Däremot är det helt klart att vi kunde ha förberett restaurangerna bättre så att de hade kunnat komma igång tidigare. Men när det väl var igång och sommaren kom var det här en gata som jag tror att de flesta stockholmare upplevde som en positiv gata och en förändring. Det gör också att vi får en möjlighet att se hur vi kan hantera våra gator och hur de kan utvecklas. Det här var inte Open streets och den typen av verksamhet som ni provade på helgerna på Götgatan. Det här var ett sätt att se hur vi kan få ett mer levande Stockholm där våra gator inte huvudsakligen är uppställningsplatser för parkerade bilar utan där det händer andra saker. Jag tycker att det har fungerat bra. Det är ett sätt att gå vidare och se hur vi kan utveckla staden.

I en budget på 1,8 miljarder, som är den driftsbudget som finns i trafiknämnden, fanns de här pengarna. Vi har flyttat om lite. Vi minskade bland annat båttrafiken till Årsta holmar lite grann. Det är små saker i sammanhanget.

Nu fortsätter vi det här. På det senaste mötet i trafiknämnden fattade vi beslut om tre nya gånggator vid Biblioteksgatan. Det är en fortsättning och en utveckling av detta. Jag är glad att vi kan göra de här sakerna. Därmed har vi också någonting att diskutera när det gäller att förändra staden på ett annat sätt. Vi kommer att fortsätta med det här arbetet. Min vision är att vi ska ha ett mer levande Stockholm, och det kommer ni att få se.

Anförande nr 17

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Daniel Helldén vill ha gånggator för att han vill ha gånggator. Vi vill ha gånggator på ställen där det är motiverat att göra gånggator. Swedenborgsgatan är alldeles uppenbart inte en sådan gata. Den är bred. Det finns breda gångbanor som vi dessutom byggde om och breddade för inte särskilt många år sedan för rätt mycket pengar. Det finns många andra gator i staden, till exempel det

här området kring Biblioteksgatan som Daniel nyss nämnde, som lämpar sig mycket bättre för detta. Det är en sak.

Till Feministiskt initiativ vill jag säga att vi återigen får höra att folk som bor i innerstaden inte behöver bilen. Det tycker inte ni, och de som ändå envisas med att köra bil i innerstaden gör det av okynne. Så är det inte. Jag har sagt det många gånger, bland annat i den här salen. Så är det faktiskt inte. Vi som kör bil i innerstaden – jag gör det ibland utan att fråga någon om lov – gör det därför att det är det enda sättet för oss att lösa våra transportbehov just då. Vi gör det inte för att det är roligt, och vi gör det inte för att vara taskiga mot den politiska majoriteten. Man måste understryka detta ofta eftersom det finns något slags föreställning om att man kör bil på okynne.

Fotgängare är prioriterade för oss också, som du alldeles nyss sade. De flesta människor som rör sig i Stockholm rör sig till fots även om det bara handlar om att gå från porten till busshållplatsen. Det ska de kunna göra under trygga, säkra och trevliga former. Det tycker vi också.

Återigen: Det är inte motiverat att göra Swedenborgsgatan till gågata. Det finns andra som är mycket bättre.

Anförande nr 18

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande! Jag förstår fortfarande inte vad Daniel Helldén hade emot Open streets på Götgatan, speciellt inte eftersom han gång på gång säger att det handlar om att skapa ett mer levande Stockholm. Jag återupprepar att det absolut inte var något fel att ha Swedenborgsgatan som gågata i somras. Det var jättetrevligt. Men om visionen är att skapa ett mer levande Stockholm förstår jag fortfarande inte varför ni inte har tagit del av de utvärderingar som vi gjorde mellan år ett och år två när det gällde Open streets på Götgatan. Jag är helt övertygad om att när du ska utvärdera försöket på Swedenborgsgatan kommer den utvärderingen att visa att det man kan göra bättre inför nästa år att vara ute i god tid, att ha en projektledare som samordnar aktiviteterna på Swedenborgsgatan och många andra saker som kom fram i utvärderingen mellan år ett och två med Open streets. Jag tycker fortfarande att det känns lite oklart. Jag förstår fortfarande inte varför inte den nya majoriteten vågade fortsätta att ta fajten om gatan på Götgatan.

Anförande nr 19

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Cecilia Brinck pratar om okynne. Det var kanske riktat mot FI. Det viktiga med Swedenborgsgatan var att vi hade tittat på trafikstrukturen innan projektet sattes igång. Det handlade inte om att folk kör av okynne, utan det handlade om att se om den här gatan var lämplig som gågata, vilket den var. De transporter som behövdes fungerade, både persontransporter och varutransporter fungerade. Utan att föregå utvärderingen vill jag säga att det fungerade på gatorna runt omkring också. Det här handlade inte om att få bort bilar i den bemärkelsen. Poängen var att hitta en bra gata som också kunde utvecklas.

Karin pratar hela tiden om Open streets och den verksamheten på Götgatan. Det var något annat. Poängen med Swedenborgsgatan var inte att det skulle finnas en projektledare som hittade på saker som skulle hända där, utan poängen var att skapa en gågata, få ut restauranger och skapa ett folkliv där genom att folk kunde röra sig

på ett helt annat sätt på gatan och använda den. Därmed kändes Stockholm lugnare och trevligare. Open streets i all ära, men det här är något annat som vi har provat och gärna fortsätter att prova.

Anförande nr 20

M a l i n E r i c s o n (FI): Det är alltid intressant att få ord lagda i sin mun. Jag har aldrig påstått att jag tror att bilister i innerstaden kör av okynne. Jag har själv en familj som har bil i innerstaden, och vi okynnesåker aldrig. Jag sade att vi måste släppa bilnormen. En sak som jag funderade på att säga men inte gjorde var att det har gått så långt att bara tanken på att vi skulle minska bilarnas plats på gatan nästan blir otänkbar. Det verkar som om det är en naturlag att det alltid är bilisternas behov som ska bestämma vilket utrymme övriga trafikanter ska få. Det var synd att jag inte sade det, för nu kom den här reaktionen direkt. Det handlar inte om att man helt ska ta bort enskilda individers möjlighet att röra sig i staden. Det handlar om att hitta andra möjligheter att röra sig. Bil är bra och praktiskt, men det finns andra transportslag som också fungerar.

Anförande nr 21

Borgarrådet B r i n c k (M): Nej, men det du sade var att privatbilism ska bort från innerstaden. Jag vet inte hur jag ska tolka det annat än att privatbilism ska bort från innerstaden. Jag skulle rekommendera att du läser den framkomlighetsstrategi som vi har antagit apropå det här med bilnormen. Den är väldigt tydlig med att den trafik som ska prioriteras i staden är de kapacitetsstarka trafikslagen. Det är kollektivtrafik, cykel och fotgängare. Läs den!

Anförande nr 22

M a l i n E r i c s o n (FI): Jag har läst framkomlighetsstrategin. Jag sade faktiskt inte att privatbilismen helt ska bort från innerstaden. Jag har mitt underlag här. Jag sade ingenting om det såvida jag inte drömde en liten stund. Däremot kan jag säga det. Jag passar på att göra det. Jag tycker att privatbilismen ska bort från innerstaden, och jag tycker också att vi måste fokusera mer på de platser som finns utanför innerstaden där trafikleder passerar. Vi verkar helt strunta i hur folk har det där när de går fram och tillbaka till skolan, och i stället genomför vi stora trafikprojekt.

§ 6 Interpellation om konsekvenserna på arbetsmarknaden för Stockholms unga (nr 2015:31)

Anförande nr 23

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 24

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Tack för svaret, Emilia! Den här interpellationen skrevs i våras eftersom regeringen då i sin vårandringsbudget hade föreslagit en höjning av arbetsgivaravgiften för unga. Från den 1 augusti i år genomfördes den första försämringen på 5 miljarder. Den andra försämringen på 19 miljarder genomförs inför sommaren 2016.

Enligt flera branschorganisationer inom Visita – Svensk besöksnäring med flera kommer beslutet att höja arbetsgivaravgiften att innebära att 18 565 unga i Stockholms län blir arbetslösa. Flertalet återfinns i Stockholms stad. Borgarrådet säger i sitt svar att man i stället prioriterar viktiga reformer som visar resultat. Det låter ju snyggt, men vad menar ni egentligen med viktiga reformer och resultat? Är det höjningen av arbetsgivaravgiften för unga som avses? Är det 90-dagarsgarantin med traineejobben? Är det försämringen av ROT och RUT? Eller kanske de allmänna skattehöjningarna på arbete och tillväxt? Regeringens skatter på jobb och tillväxt är ju nu mer än 40 gånger så omfattande som satsningarna på företagande.

Visst är det bra med många sommarjobb, men observera att det handlar om en treveckorsanställning och sex timmar per dag i stadens regi. Mer är det inte. Samtidigt som man berömmar sig och talar om alla sommarjobb man levererar i staden dras mattan undan fötterna på tusentals andra sommarjobb och ungdomsjobb ute på arbetsmarknaden, både på deltid och på heltid och under säsong, genom en höjning av arbetsgivaravgiften. Det här medför att arbetsgivarna tvingas avsluta anställningar eller inte återbesätta platser. Det blir ett mycket dubbelbottnat besked till alla ungdomar att först säga sommarjobb åt alla och sedan, på riksplanet, dra bort tusentals sommarjobb och ungdomsjobb i olika branscher på den övriga arbetsmarknaden.

Då är min fråga: Varför är det bara jobb i stadens regi som räknas?

Anförande nr 25

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Detta med nivån på arbetsgivaravgifterna och RUT och ROT är inte en fråga för kommunen och kommunfullmäktige. Men jag väljer att tolka det som en komplimang för det fantastiska arbete som vi gör här i Stockholms stad att oppositionen hellre vill debattera rikspolitiken än den lokala arbetsmarknadspolitik.

Yvonne hänvisar till ett antal intresseorganisationer som har kritiserat höjningen av arbetsgivaravgifterna för unga och menar att det är en försämring att man justerar dem till de nivåer som gäller på arbetsmarknaden. Det är intressant att det är intresseorganisationer som företräder dem som har gjort vinster på att vi har haft en rabatt på den här skatten. De mer oberoende råd som har utvärderat sänkningen av arbetsgivaravgiften, Finanspolitiska rådet, Riksrevisionen och IFAU, har alla kommit

fram till att det är en dyr och ineffektiv åtgärd om syftet är att fler unga som står utanför arbetsmarknaden ska få möjlighet att komma in på arbetsmarknaden.

Utifrån ett socialdemokratiskt perspektiv är syftet med arbetsmarknadspolitiska åtgärder självfallet att rusta människor för arbete och ge dem en plats på arbetsmarknaden. Dessa 18–19 miljarder i skattesänkningar har inte gett den effekten. IFAU konstaterar att det absolut inte har någon effekt när det gäller sysselsättningen bland unga med svag anknytning till arbetsmarknaden. Det har kanske gett någon effekt generellt men inte för dem som står längst bort. Och vilka är det som vi som offentligt samhälle borde se till får möjlighet till en anställning om inte de som har den svagaste etableringen? Vi vill att man i stället använder de pengarna till att rikta insatser för att alla ska ha en chans att komma in på arbetsmarknaden. För mig är det självfallet en bättre prioritering av våra gemensamma resurser och våra gemensamma skattepengar.

På lokal nivå får vi inte del av de här pengarna, utan det handlar om regeringens satsningar på traineejobb, ungdomskontrakt, kunskapslyft, fler utbildningar på våra universitet, komvux och yrkeshögskolor. Det kommer att ge effekt även här i Stockholm. Till det gör vi stora insatser lokalt. Att drygt 10 000 ungdomar i Stockholm erbjuds sommarjobb är ett sätt för dem att redan i tidig ålder få testa att ta ett steg in på arbetsmarknaden. Jag tycker inte att man ska förringa dessa tre veckor som innebär att man får chansen att prova på den riktiga arbetsmarknaden under sin gymnasietid.

Med de orden hoppas jag att du har fått svar på din interpellation.

Anförande nr 26

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Jag tittade lite grann på detta med ineffektiva skatterabatter som det stod om. Man använder riktade åtgärder för aktiv arbetsmarknadspolitik och så vidare, läste jag i svaret. Då kan jag tala om att den ungdomsrabatt som Alliansen införde har gett över 20 000 jobb till ungdomar. Det är 5 000 inom besöksnäringen. Jag tycker att man måste ta till sig detta, och goda referenser får man inte bara på grund av att man har haft feriejobb eller sommarjobb i stadens regi. Det får man i alla jobb ute på arbetsmarknaden oavsett art.

Det finns två forskare som heter Egebark och Kaunitz. De har konstaterat en ökning av antalet ungdomsjobb efter det att reducerad arbetsgivaravgift för ungdomsgruppen infördes. Man måste ju hjälpa ungdomsgruppen in på arbetsmarknaden eftersom de inte har någon erfarenhet och arbetsgivarna söker efter erfaren personal. Därför har man bjudit på den här ungdomsrabatten för att hjälpa ungdomarna att få ett försteg och komma in på arbetsmarknaden.

Man talar om effektivitet, och jag undrar om det är effektivt att ungdomar som tidigare hade jobb på arbetsmarknaden som byggde på tillväxt och konsumenternas efterfrågan nu blir utan jobb och i stället ska hänvisas till era traineejobb. Det är temporära, konstgjorda och skattefinansierade jobb som inte ger jobb men en inträdesbiljett till a-kassan.

Anförande nr 27

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! Tack för interpellationen, Yvonne Fernell-Ingelström! Jag tänker komplettera Emilias inlägg lite grann. Det är viktigt att ta upp de ungas situation på arbetsmarknaden i Stockholm, men det är tämligen hypotetiskt att ta upp det genom att diskutera om de sänkta arbetsgivaravgifterna kommer att ha någon signifikativ påverkan på detta eftersom vi har sett att de nästan inte har haft någon påtaglig effekt över huvud taget. Det finns en massa siffror som man kan slänga sig med hit och dit, och vi får väl se vad som sker sedan när resultaten kommer. Det här är något som kommer alldeles snart. Inom den bransch där vi har anställt i särklass flest ungdomar, detaljhandeln, har reformen efter sju år inte haft någon empiriskt synbar effekt på sysselsättningen bland unga. Det blir då osäkert vilken effekt ett borttagande kommer att ha. Det blir ganska svårt att diskutera det.

Det har varit en kostsam reform som har gett små resultat. Därför tycker vi att det är bättre att satsa pengarna på någonting annat än en skatterabatt till arbetsgivarna för att de ska få billig arbetskraft. Vi tycker att man i stället ska inrikta insatserna på sådant som vi har sett har bra effekt och hjälper de ungdomar som står långt ifrån arbetsmarknaden, och det är främst de ungdomar som inte har klarat av att ta sitt gymnasiebetyg. Därför behöver vi mer riktade åtgärder som utbildar och rustar ungdomarna och ger dem en stärkt och varaktig position på arbetsmarknaden. Vi har sett hur ungdomar har fått ett jobb och när de är för gamla för att man ska få den här rabatten blir de uppsagda. Det är bättre att ge dem saker som kan stärka deras position och ge dem ett tryggare arbetsliv.

Vårt besked till Stockholms unga är att vi satsar på det som har visat sig vara den bästa politiken, och det är att i stället för skatterabatter rusta ungdomarna genom att se till att fler tar sig igenom och klarar av gymnasiet. Det gör vi genom att ge gymnasie- och grundskolorna bättre förutsättningar att göra sitt jobb genom att satsa på skolan ända från förskolan och upp till gymnasiet. Vi ska göra det möjligt att ta igen de program eller ämnen man missat genom att satsa på komvux och andra yrkesutbildningar och erbjuda utbildningar inom bristyrken med mera. Vi har också de kommunala visstidsanställningarna för unga som vi kombinerar med utbildning. Under hösten kommer vi också att starta två nya jobbtorg för unga.

Anförande nr 28

Borgarrådet B j u g g r e n (S): En del av skatterabatten är redan avskaffad, och hittills har vi inte sett någon negativ utveckling av arbetslöshetsstatistiken, speciellt inte för gruppen unga. Därför tycker jag att det är ganska oansvarigt att ägna sig åt skrämselfpropaganda som handlar om att man skulle säga upp en massa unga som ska hänvisas till en specifik typ av arbete. Det spelar ingen roll om unga jobbar inom kommunen eller privat sektor. De behövs väl på båda ställena, och det kommer att vara så framöver också.

Det som har hänt är att man avskaffade de här skattelättnaderna som oberoende forskare har visat inte har något effekt för unga med svag anknytning till arbetsmarknaden. Det är väl väldigt bra att man då använder dessa 18–19 miljarder till insatser som kan hjälpa unga som står utanför arbetsmarknaden att faktiskt ta sig närmare den.

I Stockholm har vi till exempel nästan 3 000 unga personer mellan 20 och 24 år som inte finns i några av våra system. De arbetar inte, studerar inte, är inte inskrivna på Arbetsförmedlingen, i sjukförsäkringen eller i etableringssystem. Att hitta dessa personer och ge dem stöd att ta sig in på arbetsmarknaden, antingen genom studier eller genom att prova på att arbeta, måste vara prioriterat utifrån ett kommunalt perspektiv på arbetsmarknadspolitiken. Här lägger vi in insatser för uppsökande arbete. Jag tycker att det är konstigt att Stockholm inte har haft det i större utsträckning tidigare eftersom vi har sett att där man faktiskt har haft det, på Järvafältet, har det gett goda resultat för de ungdomar som man når. Vi utökar målgruppen så att man når unga ända upp till och med 29 år eftersom utanförskapet inte slutar när man fyller 24 år, utan man behöver fortsatt stöd för att ta sig närmare arbetsmarknaden.

För att fullfölja detta öppnar vi två jobbtorg i söderort som är riktade specifikt mot unga. Lärdomarna från verksamheten på Järvafältet visar att man når resultat och kan hjälpa unga att komma närmare arbetsmarknaden. Vi använder vår kommun eftersom den är ett stort verktyg som vi har för att låta unga personer testa ett jobb på arbetsmarknaden genom ungdomsanställningarna. Hittills i år har 340 unga personer kunnat få testa att arbeta i stadens verksamheter.

Utöver detta har vi gjort ordentliga satsningar på komvux, och hittills i år har alla som sökt till komvux i Stockholm blivit antagna. Vi vet ju att den enskilt största faktorn för dem som står utanför arbetsmarknaden är att man saknar gymnasieexamen. Vi rustar människor för den arbetsmarknad som vi har i Stockholm och som vi ser framöver. Jag tycker att det är en bra politik för att se till att fler unga människor kommer in på arbetsmarknaden.

Anförande nr 29

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Det var många frågor uppe här. Enbart en satsning på antalet utbildningsplatser inom vuxenutbildningen kommer inte att lösa problemen med att många lågutbildade inte väljer utbildning. Det här har aldrig varit en resursfråga, utan alla som har varit behöriga till komvux har faktiskt fått det.

Det finns ett antal olika bollar i luften, så jag funderar på vad jag ska svara på egentligen. Att det går bra för Stockholm nu beror på att ni njuter frukterna av Alliansens åtta år vid makten i Stockholms stadshus där vi gjorde väldigt många insatser för att nå dem som stod långt utanför arbetsmarknaden, och framför allt ungdomsgruppen. Vi hade EU-projekt som blev permanentade. Det var Merit och Filur. Vi har Aim och ungdomsanställningar som vi har jobbat länge med. Vi inrättade också jobbtorgen och kopplade detta till uppsökande arbete så att vi når ungdomarna tidigt, vilket befrämjar att man får ett bra resultat av det man gör.

När det gäller jobbtorgen är det inte säkert att en utvidgad organisation som är splittrad är det bästa. Jag nämnde Aim nyss, och det är en ingång till allt ungdomsarbete i staden. De samarbetar med samtliga jobbtorg. De ungdomar som kommer till Aim får insatser från jobbtorgen över hela staden oavsett var de är bosatta. Det är inte säkert att det blir bättre med fler jobbtorg. Att hålla ihop en helhet kan många gånger vara en styrka.

Det är också intressant med dessa traineejobb som ska lösa väldigt mycket. Sveriges Kommuner och Landsting är ju negativa till att man höjer arbetsgivaravgiften för unga. Arbetsförmedlingens generaldirektör intervjuades i Aftonbladet i juli och var mycket negativ till detta. Det är intressant. Dessutom vet man att det kommer kritik från alla håll mot arbetsmarknadspolitiken. TNS Sifo gjorde helt nyligen en undersökning på uppdrag av Svenskt Näringsliv. Där konstaterade man att förtroendet för den sittande regeringens arbetsmarknadspolitik var på en bottennivå. Endast 5 procent av väljarna och 2 procent av företagarna trodde på den. Då kan man fråga sig vart Sverige och Stockholm är på väg.

Jag förstår det Emilia säger om att det handlar om regeringsnivån och att vi jobbar på kommunal nivå. Men jag tycker ändå att det är viktigt att kunna föra en dialog mellan regering och kommun så att väljare, och ungdomar i Stockholm i det här fallet, inte behöver sitta i kläm. Vi säger att de ska komma hit och att vi har traineejobb och utbildningskontrakt samtidigt som man tar bort tusentals ungdomsjobb på regeringsnivå.

Anförande nr 30

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ska inte upprepa mig. Vi har helt enkelt läst olika rapporter. Jag tror att fristående forskare förmodligen har gjort en mer objektiv granskning än de företag som själva gör en vinst på de sänkta skatterna.

Men jag vill betona det sista som du var inne på om vikten av dialog mellan den kommunala och den nationella nivån när det gäller insatserna för att stärka arbetet mot ungdomsarbetslösheten. Det är en sak som vi tycker är mycket viktigt, och vi vet att det tidigare år har framförts stor kritik för att Arbetsförmedlingen inte har varit riktigt följsam när det gäller kommunernas behov. Där försöker vi nu lägga om politiken och se till att vi har en gemensam syn och ett gemensamt arbete för att se till att unga som står utanför kommer in på arbetsmarknaden.

Vi försöker arbeta med 90-dagarsgaranti både kommunalt och nationellt. Därför är det glädjande att regeringen väljer att satsa stort på insatser som vi vet ger ungdomar en chans att långsiktigt stärkas på arbetsmarknaden genom fler komvuxplatser, yrkesvuxplatser, yrkeshögskoleutbildningar och fler universitetsutbildningar generellt. Ungdomskontrakten gör att personer som inte har avslutat sin gymnasieutbildning får en ny chans att ta sin gymnasieexamen med stöd och hjälp. Det är viktigt att man får möjlighet att avsluta gymnasieutbildningen för att sedan kunna ta en yrkesexamen eller gå vidare till studier på universitet och högskolor.

Det är inte sant att det inte är en resursfråga. Under Alliansens tid vid makten skar man ned antalet komvuxplatser. Nu har vi ökat resurserna till komvux så att vi har möjlighet att anta alla dem som har sökt komvuxplatser i år. Det är jag mycket stolt över.

*§ 11 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Uteblivna reavinster*

Anförande nr 31

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Som finansborgarråd är du ytterst ansvarig för Stockholms ekonomiska utveckling, Karin Wanngård. Du leder en koalition som av ideologiska skäl för en politik som gör att ni går miste om enorma belopp i försäljningsintäkter. Det är intäkter som vi hade kunnat använda för att finansiera investeringar i sådana saker som Stockholm behöver, det vill säga bostäder, skolor och infrastruktur. I stället väljer ni medvetet att lånefinansiera era investeringar. Det innebär att ni om tre år kommer att lämna efter er en skuld som är tre gånger så stor som när ni tillträdde. Nästa gång du möter väljarna, Karin Wanngård, kommer staden att ha en skuld som motsvarar 110 000 kronor per stockholmare. Det kan jämföras med medelinkomsten på 370 000 kronor.

Mina frågor till finansborgarrådet är: Hur ser du på den här utvecklingen? Anser du att det är ekonomiskt ansvarsfullt att tredubbla stadens skuldsättning under mandatperioden?

Anförande nr 32

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack för frågan, borgarrådet König Jerlmyr! Du pratar om nästa gång jag möter väljare. Jag möter väljare varje dag. Jag är inte ett dugg orolig för att möta väljare när det gäller den politik som förs i Stockholm.

Jag är inte oroad över att låna pengar heller. Med dagens räntenivåer vore det rent ut sagt oklokt att sälja fastigheter som vi vet blir mer värdefulla för varje dag och för varje år som går. Det är snarare tvärtom. Vi måste investera i framtiden, och då handlar det om att låna pengar. Det handlar också om att använda våra solida bostadsbolag för att bygga fler hyresrätter. Jag tror inte på er politik, Anna. Jag tror inte på att sälja hyresrätter för att bygga nytt. Jag tror på att vi ska ha många hyresrätter i Stockholm. Vi ska ha både bostadsrätter och hyresrätter. Det är klokt att behålla det tidigare byggda bostadsbeståndet för att få in hyror som finansierar nybyggnationen av hyresrätter. Det är spännande att du jämför kronor och ören. Även du känner ju till att Stockholm växer.

Anförande nr 33

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Vad svarar man på detta? Att staden har en så god och stabil ekonomi beror bland annat mycket på den aktiva fastighetsförvaltning som vi hanterade under den förra mandatperioden. Vi kunde näst intill betala av hela skulden. Därefter kom finanskrisen, och tack vare Stimulans för Stockholm kunde vi under den förra mandatperioden investera 50 miljarder kronor, och 30 miljarder av dessa behövde vi inte låna, vilket den nya majoriteten nu gör.

Jag oroas över att Socialdemokraterna i Stadshuset verkar ha övergivit den ekonomiskt ansvarsfulla linje som har funnits i det här huset. Ni för en politik som innebär en tredubbling av skulden mellan 2014 och 2018. Det gör att vi inte har några andra marginaler när nästa kris kommer.

Vad är ditt besked till stockholmarna, Karin Wanngård? Hur ska vi kunna möta nästa eventuella ekonomiska kris? Var finns de ekonomiska musklerna när stadens skuld tredubblas?

Anförande nr 34

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Antingen kan man tänka att staden ska gå plus minus noll, eller också kan man tänka att staden ska växa. Jag kommer från det privata näringslivet där det inte är ovanligt att man har ett ägande och fortsätter att växa. Det är inte ovanligt att man lånar pengar för att satsa på nya innovationer och tänker nytt i företagen för att växa. Men jag vet att din politik är att sälja ut stockholmarnas tillgångar. Det är din politik, och den får du stå för. Min politik handlar om att satsa på Stockholm. Den handlar om att bygga nytt och våga ta klivet att satsa på hyresrätter och fastigheter.

När det gäller investeringar för framtiden är det inte så dumt att ha ett brett ägande i olika fastigheter. Med den tillväxt vi ser i Stockholm är det en god värdeökning för stockholmarna.

Anförande nr 35

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Det blir tyvärr uppenbart att Socialdemokraterna inte har grepp om ekonomin i Stockholm. Jag måste säga att det är ironiskt att höra hur finansborgarrådet försvarar lånepolitiken. Samtidigt som vi nu har en nationell debatt om amorteringskrav på bolån och riskerna med hushållens lånebörda står Karin Wanngård och bortförklarar konsekvenserna av att låna 1 miljard i månaden. Vem kan förutsäga ränteläget 2018. Vi talar om 1 miljard i månaden varje månad ända fram till 2018.

På samma sätt som det är riskfyllt för hushållen att ta för stora bolån är det riskfyllt för staden att ta för stora lån. Ju högre lån, desto högre räntekostnader. Precis som för hushållen innebär också högre räntekostnader att vi har mindre pengar kvar till annat som till exempel välfärden. Varför är det rimligt att äldreomsorgen och förskolan kommer att få betala priset för de ökade räntekostnaderna 2018, Karin Wanngård?

Anförande nr 36

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Du jämför med privathushållens lån. Det kan mycket väl vara klokt att även ta lån i privathushåll om man har ett ägande i form av fastigheter. Det uppmanas till och med till det. Staden äger otroligt många fastigheter. Då är det ganska klokt att låna. Jag kommer aldrig att föra en politik där det handlar om att låna utöver sina tillgångar, men att ha fastigheter, idrottshallar, lägenheter och hus är också ett ägande. Det gör att vi har de bästa solida bostadsbolagen i Sverige. Vi har en soliditet på över 30 procent i våra bostadsbolag, vilket innebär att vi har råd att äga och samtidigt bygga nytt. Det vill Stockholm.

Fråga nr 2. Nyanlända elever

Anförande nr 37

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (FP): Jag vill ställa en fråga om nyanlända och skolan. Folkpartiet initierade ju Start Järva som numera heter Start Stockholm. Det är en särskild screeningverksamhet där man screenar nyanlända, det vill säga kollar kunskapsnivåer och andra stödbehov. Det behövs verkligen ett sådant

här kontor till, men vi har fått till svar att det saknas lokaler till det och att det är av det skälet som det här inte kan startas på södra sidan. Behovet är ju mycket stort, och det gäller inte minst när vi har så många nyanlända i Stockholm.

Jag undrar: Hur tänker ni där?

Anförande nr 38

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Tack för den här viktiga frågan, Isabel! Vi är helt överens om att det här är en verksamhet som är väldigt bra. Den försöksverksamhet som ni i den förra majoriteten satte igång var så bra att vi i den nya majoriteten valde att utöka detta till gälla hela Stockholm i den nya budgeten, precis som du var inne på. När jag har ställt frågor om precis samma sak har svaret varit det som även du har fått, nämligen att man inte har hunnit hitta någon lokal. Jag har frågat varför, och det har man inte riktigt kunnat svara på. Det är helt enkelt svårt att hitta en lämplig lokal. Nu vet jag att utbildningsförvaltningen jobbar hårt med denna fråga. Det här är en verksamhet som antagligen dessutom behöver utökas jämfört med den ursprungliga planen.

I dag anländer ungefär 30 icke myndiga personer per dygn. Vi vet att våra skolor är beredda på att detta kommer att innebära förändringar och utökade krav. De som inte kommer till det som var Start Järva i den norra delen av staden och som ännu inte har kunnat tas emot i den södra delen i den här speciella verksamheten, som är mycket fint utformad med en enhet som screenar kunskaper och pratar med föräldrarna, tas tills vidare emot på skolor. Jag var på grundskolorna i Farsta, och de ser fram emot det här utökade stödet men klarar alldeles utmärkt att ta emot ett stort antal nyanlända elever i dag. Skolan har kapacitet och förmåga att göra det i dag, men meningen är att vi ska kunna avlasta dem. Och inte minst skolhälsovården kommer också att behöva avlastas eftersom detta tar väldigt mycket tid.

Anförande nr 39

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (FP): Tack för ett bra svar! Det är ju egentligen inte svårt att hitta lokaler. För mig känns det mycket märkligt att en lokalfråga i dagens Stockholm ska vara ett skäl till att man inte startar en sådan här viktig verksamhet. Jag hoppas verkligen att du tar med dig det och att det händer någonting snabbt i denna fråga.

Man kan inte låta bli att fundera på att vi kommer att ha ett jättestort behov av förberedelseklasser. Jag är väldigt nyfiken på hur er plan ser ut framöver. Det kommer ju att vara en jätteutmaning för Stockholm både på kort och på lång sikt.

Anförande nr 40

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Jag håller helt med om att det är konstigt att man inte har kunnat hitta en lokal, och vi ligger på i den frågan.

Jag tror också att vi är helt överens om att vi vill ha förberedelseklasser i hela staden på så många skolor som möjligt. Behovet är så stort att det är rimligt att tro att i stort sett alla skolor skulle kunna ha något slag mottagnings- eller förberedelseverksamhet. Jag vet också att många rektorer vill göra det och är på gång. Med hjälp av utbildningsförvaltningen har det också kommit långt, bland annat på Johan Skytteskolan i Älvsjö och på några andra ställen. Jag är alldeles övertygad

om att vi kommer att se fler och fler förberedelseklasser under de kommande åren. Jag är personligen helt inriktad på att också försöka undanröja alla tänkbara hinder för att man ska vilja göra den här insatsen. Det är därför som jag också har talat om vikten av att särredovisa betyg för nyanlända.

Anförande nr 41

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (FP): Jag tycker att det låter lovligt. Trycket kommer att bli hårt nu, och därför tycker jag att vi skulle behöva ha någon form av kommunicerad plan så att man förstår detta. Stockholmarna är oroliga. Skolpersonal och rektorer är oroliga för hur det här ska utformas. Jag tror att vi behöver ha ett samtal om hur det här ser ut och hur det ska planeras för att skolläringar ska kunna arbeta mer långsiktigt med det så att det inte blir akutåtgärder hela tiden. Vi borde redan nu börja förbereda detta. Det är mitt önskemål.

Anförande nr 42

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Jag vill tacka för den här viktiga diskussionen som du initierar genom att ställa den här frågan här i rådssalen. Vi kommer snart att lägga fram vårt förslag till budget, och utbildningsnämnden jobbar vidare med en verksamhetsplan. Det här kommer verkligen att vara en av de viktigaste sakerna som vi beskriver där och anslår medel till.

Fråga nr 3. Sverigeförhandlingen

Anförande nr 43

K a r i n E r n l u n d (C): Jag vill ställa en fråga till Karin Wanngård om det som kommunstyrelsen godkände förra veckan, det vill säga inspel till Sverigeförhandlingen. Fokus låg då på en helt ny tunnelbanelinje som ska gå parallellt med grön linje från Alvik till Hässelby via Bromma flygplats. Det var ett mycket intressant inspel, tänkte jag och började leta efter den rapport som ska ligga till grund för detta. Döm om min förvåning när det jag hittade var en powerpointpresentation med rubriken: Idéer till nya tunnelbanor – några översiktliga analyser.

Jag vill fråga Karin Wanngård följande: Tycker du verkligen att det är seriöst att bygga en Stockholms viktigaste framtidsfrågor på en powerpointpresentation med några översiktliga analyser?

Anförande nr 44

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack för frågan! Jag vill vara tydlig med att fokus i Sverigeförhandlingen ligger på en ny tunnelbanesträckning mellan Liljeholmen och Fridhemsplan, det vill säga en ny tunnel under Mälaren så att inte alla behöver passera city. Jag vill vara tydlig med vad som är fokus för Sverigeförhandlingen.

Tillsammans med Stockholms läns landsting lät Stockholms stad KTH utreda och beräkna antalet passagerare, hur stora stationerna kommer att bli, om det ger någon så kallad samhällsnytta och om det är ekonomiskt försvarbart att bygga. Där ser vi att i fokus för Sverigeförhandlingen ligger sträckan mellan Liljeholmen och Fridhemsplan. Det är olyckligt att du inte har fått tag på hela rapporten, Karin. Det kan vi naturligtvis åtgärda. Men i rapporten räknar man på hur passagerarflödet ser ut och om fler kommer att åka med kollektivtrafiken, vilket vi så gärna vill. Passagerare

kanske tar nya vägar och får kortare restider. På det sättet kan vi förhoppningsvis fatta kloka politiska beslut med ordentliga underlag som säkerställer att vi drar tunnelbanan där det blir mest lönsamt. Det här ska också ske tillsammans med bostadsbyggandet i staden så att vi kan bli än större och än fler i Stockholm.

Anförande nr 45

K a r i n E r n l u n d (C): Det var några bra svar. Det finns alltså en hel rapport. Jag ser verkligen fram emot att läsa den. När man ska göra så här stora investeringar är det viktigt att man får ta del av alternativa förslag så att man kan jämföra olika alternativ med varandra. Vi måste ju bygga den tunnelbana som ger mest nytta för resenärerna och flest nya bostäder.

Det som ni har föreslagit är att vi ska stänga Bromma flygplats och bygga 48 000 nya bostäder där. Det är ett totalt oseriöst förslag att komma med i det här läget. Jag har inte hört några indikationer från dina regeringskollegor om att så kommer att bli fallet. Det känns snarare så att ni har låtit Miljöpartiet sitta med en färgkrita och rita på en tunnelbanekarta. I vissa debatter låter det också som om du har svängt i frågan om Bromma flygplats.

Anförande nr 46

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Inspelet till Sverigeförhandlingen handlar om att vi lägger in så mycket som möjligt i påsen inför Sverigeförhandlingen och därmed Stockholmsförhandlingen för att det ska finnas något att förhandla om. Det är ganska klokt att ha med så mycket som möjligt. Att vi tillsammans med det moderatledda landstingsstyret tar fram en rapport som vi gemensamt lämnar in till Sverigeförhandlingen är en enorm styrka för Stockholmsregionen. I den rapporten är fokus, som jag tidigare har sagt, på sträckan mellan Liljeholmen och Fridhemsplan. Nya tunnelbane-sträckningar och även en ny pendeltågsstation finns med i den här totala påsen. När det gäller att förhandla med staten måste man faktiskt vara klok och inte visa alla sina kort på en gång.

Anförande nr 47

K a r i n E r n l u n d (C): I så fall har ni valt den absolut sämsta förhandlingstekniken, för ni har redan bestämt er för exakt vilken lösning som ni vill ha. Det hade väl i så fall varit smartare att i stället skicka in olika sträckningar. Ni har till exempel skickat in exakt hur ni vill att tunnelbanan ska gå över Saltsjö-Mälarsnittet väster om Slussen. Jag tycker att det är bra att det är det som står i fokus, för det är det Stockholm behöver. Men ni har ju spelat in exakt hur ni vill att den lösningen ska se ut.

Dessutom tror jag inte att det finns någon rapport. I den här powerpointpresentationen som jag har fått skriver Jonas Eliasson att hans uppdrag var att försöka hitta lite idéer på kollektivtrafikinvesteringar och att tiden var begränsad. Därför har man inte undersökt alla tänkbara idéer utan begränsat sig. Jag tycker verkligen inte att det är seriöst. Vi ska göra extremt stora investeringar i Stockholm. Då måste man titta på olika alternativ och inte bara bestämma sig.

Anförande nr 48

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är ju just det som vi tittar på. Det finns flera olika alternativ. Vi kan inte dra tunnelbanelinjer på varenda liten frigjord yta i

Stockholm eller gräva tunnlar under hela staden för att dra tunnelbana. Vi har avgränsat oss till vissa delar som vi anser är de bästa att utreda vidare. Vi tittar på dem en gång till och ser vad det kostar och vad vi får ut av det. Får vi mer passage-rarnytta eller är det här en olönsam investering? Inför Sverigeförhandlingen måste vi också säkerställa att tunnelbanesträckningarna ger fler bostäder. Jag vill än en gång vara tydlig och säga att fokus ligger på ett nytt Mälarsnitt mellan Liljeholmen och Fridhemsplan.

Fråga nr 4. Segels torg

Anförande nr 49

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Hur miljön på och kring Sergels torg kan bli tryggare och trevligare är ett gammalt kärt samtalsämne i den här staden. Tyvärr har det dock mest stannat vid just samtal, och det har tyvärr vidtagits väldigt få konkreta åtgärder. Ofta blir det stadsbyggnadsborgarrådet som man debatterar den här frågan med, men trafikkontoret är minst lika viktigt för att åstadkomma en förändring på Sergels torg.

Enligt uppgifter har det inkommit ansökningar till trafikkontoret om att få ställa ut stolar och bord på Sergels torg, och även en kaffevagn där man kan sälja kaffe och annat, för att skapa en trevligare och tryggare miljö och mer folkliv på Sergels torg. Men enligt samma uppgifter har enskilda tjänstemän på trafikkontoret sagt nej till den här ansökan.

Min fråga är därför om trafikborgarrådet är beredd att vidta åtgärder för att få ett bättre fungerande och tryggare Sergels torg och vilka de åtgärderna i så fall är.

Anförande nr 50

Borgarrådet Helledén (MP): Herr ordförande! Frågan handlar om Sergels torg. Det är många saker som kan hända där. Jag tänkte ju julbelysningen i vintras, och jag undrade om det var det som var på tapeten eftersom det snart är dags. Men det handlade om en kaffevagn på Sergels torg.

Det finns vissa regler när det gäller de centrala delarna av city. Bland annat får man inte ställa upp foodtrucks hur som helst. Det finns vissa regler för hur vi ska hantera den här delen av staden. Det är många människor som rör sig där. Just nu pågår stora ombyggnader av Sergels torg. Det är på många sätt en miljö som kommer att bli bra och trevlig när det är klart, men just nu är det inte så.

Jag misstänker att frågan om kaffeserveringen handlar om själva Plattan. Jag vet inte om det är så, men det är det kanske. Jag har inte hört att det har kommit in några ansökningar. Det är mycket möjligt att det har gjorts det. Om Erik Slottnér säger det är det väl så. Jag kan inte säga annat än att den bedömning som kontoret i så fall har gjort när det gäller om man ska ha de här kaffevagnarna där är någonting som jag får titta på och informera mig om. Jag kan inte säga om det är bra eller dåligt att ha kaffevagnar och den typen av verksamhet på det här torget. Det ska vara ett levande torg. Alla vet hur Sergels torg ser ut. Det är inte så lätt att få det levande. Det betyder inte per automatik att det blir bättre om man ordnar försäljning av saker där. Men jag är villig att titta på frågan. Jag känner inte till det här.

Anförande nr 51

Erik S l o t t n e r (KD): Ordförande! Nu var det i och för sig mer än en enskild kaffevagn. Det var en av de saker man hade ansökt om. Min fråga handlar egentligen om huruvida Helldén skulle vara beredd att i trafiknämnden ta initiativ till att ge ett uppdrag till tjänstemännen att titta på hur vi med tillståndsgivning inom gällande plan kan se till att Sergels torg blir – och då talar jag om Plattan – en mer vistelsevänlig plats att vara på. Det undrar jag. Det kan handla om grönska och mycket annat som man kan ställa upp. I dag är inte Plattan vistelsevänlig, och vi vet att det förekommer mycket kriminalitet och annat som gör platsen otrygg under stora delar av dygnet.

Jag tycker att detta är en större fråga. Jag får ofta höra av fastighetsägare att just enskilda tjänstemän på trafikkontoret motarbetar mycket av intentionerna i Promenadstaden om att ha en mer levande stad. Det handlar ofta om enskilda tjänstemän som tycker att detta går emot de principer som borde gälla i staden. Jag tycker att det är ett problem att stadsbyggnad och trafik inte verkar samarbeta här.

Anförande nr 52

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag vet inte om det är så, Erik. Däremot pågår det ett arbete på trafikkontoret med att titta över upplåtelsen av mark och tillståndsgivningen när det gäller hur vi kan använda gatumark och torg på ett mer flexibelt sätt än tidigare. Det finns ju ett gammalt regelverk för detta som jag tror antogs under er tid som gör det lite bökigt. Det tittar vi över nu. Vi vill ju att enskilda initiativ ska premieras. Har man kloka lösningar ska inte de planer och riktlinjer som finns hindra detta.

Sergels torg är ju en speciell plats som inte bara stockholmare har i sitt hjärta. Därför måste vi tänka efter extra hur vi gör. Jag kan bara säga att jag får återkomma till denna fråga.

Anförande nr 53

Erik S l o t t n e r (KD): Ordförande! Vårt mål att skapa en levande stad, en promenadstad, som sjuder av folkliv på fler platser än i dag, inte minst i city där vi behöver göra mycket för att utveckla folklivet, handlar inte bara om planfrågor eller tillfälliga bygglov utan om tillståndsgivning där trafikkontoret är ansvarigt. Jag har mer än en gång fått samtal från fastighetsägare som säger att trafikkontoret är en propp i systemet. Fastighetsägare uppfattar det så att trafikkontorets tjänstemän inte har samma vilja att skapa den här levande staden och implementera Promenadstaden utan att det finns väldigt många andra intressen som står högre hos trafikkontoret.

Då tycker jag att det är viktigt att den politiska ledningen i trafiknämnden är tydlig med att vi också ska bidra med att implementera Promenadstaden och skapa en levande storstad. Jag skulle vilja att trafikborgarrådet gör mer för att åstadkomma detta.

Anförande nr 54

Borgarrådet H e l l d é n (MP): I somras när fastighetsägare på Södermalm kom med förslag om den här pop up-parken Pallis visade det sig att det var problem med tillståndsgivningen och det regelverk som fanns eftersom det inte hänger ihop med det koncept och den idé vi som har om en levande stad och som vi verkar vara

överens om. Det här är inte bara stadsbyggnadsnämndens fråga, utan det här är i hög grad trafikkontorets del. Jag kan bara säga att vi arbetar för att vi ska få en levande stad där de enskilda initiativen ska få plats. Om det finns hinder för det ska vi se till att ta bort dem, och det arbetar vi med. Jag lovar Erik att vi ska arbeta ordentligt med detta.

Fråga nr 5. Trygghet och säkerhet i ytterstaden

Anförande nr 55

B o S u n d i n (M): Ordförande! Min fråga är väldigt enkel. Vad tänker majoriteten göra för att öka säkerheten och tryggheten i ytterstaden? Vi har under det senaste året sett ett ökat antal oroligheter, och invånarna upplever en större otrygghet än för ett år sedan. Jag kan dra några exempel. Det har förekommit skjutningar både i söderort och i västerort. Det var tre mord i Rinkeby i somras. 15 bilar brändes samtidigt i Östberga. Det har varit oroligheter och mord i Hässelby. Det pågår oroligheter i Tensta.

Jag vet att ansvaret naturligtvis ligger hos polisen som gör ett mycket bra arbete här, men jag frågar mig: Vad gör majoriteten för att återställa tryggheten och säkerheten i ytterstaden? Vad gör man för att komma tillbaka till det tidigare läget? Och vilka planer finns det framåt?

Anförande nr 56

Borgarrådet L i v h (V): Tack för den frågan, Bosse! Vi har båda varit engagerade i de här frågorna under många år. Den otrygghet som många upplever i ytterstaden – inte alla ber jag att få påpeka – fanns även när ni styrde. Det gäller alla de problem som du precis nämnde med skottlossning, ungdomar som protesterar och en del kvinnor som känner sig otrygga på olika platser.

Den nuvarande majoriteten har ett helt batteri av förslag som vi tänker genomföra. Du vet säkert att vi kommer att inrätta en stor polisstation i Rinkeby. Det är du medveten om. Den kommer att betyda oerhört mycket genom att vi får arbetsplatser till området, vilket naturligtvis höjer kvaliteten i området, och genom att det kommer att öka tryggheten betydligt. Du vet kanske också att vi har satsat väldigt mycket resurser på stadsdelsnämnderna. Vi har satsat demokratipengar. Om du läser tertiärrapporten kan du se att dessa demokratipengar i mycket stor utsträckning har använts till att öka demokratin och till förebyggande arbete bland ungdomar. Det är där jag tror att vi ska lägga vårt huvudfokus, Bosse.

Det handlar om trygghetsarbete bland ungdomar, uppsökande arbete bland ungdomar, sysselsättning, jobb och fritidsverksamhet. Det är den stora lösningen. Där finns det planer. Emilia nämnde jobbtorgen för ungdomar tidigare. Det är en otroligt viktig satsning. Den nya fritidsgården i Hjulsta är en oerhört viktig satsning. Det är den typen av åtgärder som vi måste vidta om vi ska öka tryggheten i ytterstaden i samarbete med polisen, som också måste öka sin närvaro.

Anförande nr 57

B o S u n d i n (M): Det låter ju vackert. Vi får se vad som händer. Vi är väldigt glada över att polisstationen i Rinkeby har kommit till stånd. Under Alliansens tid har vi jobbat under många år för att den skulle placeras i Järvaområdet. Vi har också

startat Fenix som är ett polisarbete tillsammans med skola och socialtjänst på södra Järvafältet. Det är bra.

När det gäller satsningar på stadsdelarna är jag däremot lite konfunderad. Låt mig ta min gamla stadsdel, Rinkeby-Kista, som exempel. Under våra två sista år ökade vi budgeten med ungefär 60–65 miljoner per år. I budgeten för i år är det bara 50 miljoner. Hur kan det vara en ökad satsning samtidigt som ni drar bort alla ytterstadssatser till Järvaområdet, Hässelby-Vällingby och söderort? Jag får inte det att gå ihop. De här demokratipengarna handlar ju inte om verksamheter, utan det handlar mer om samråd och om att ett antal personer ska träffas och försöka hitta nya lösningar på olika problem.

Anförande nr 58

Borgarrådet L i v h (V): Det här är kanske inte rätt tillfälle att diskutera era satsningar inom ramen för ytterstadssatsningen. Det skulle jag väldigt gärna vilja ha en hel debatt om. Att pumpa in så mycket pengar med så lite resultat handlar om ekonomisk ansvarsfullhet, som någon ställde en fråga om tidigare. Det tycker jag att vi ska diskutera en annan gång.

Om du tittar i budgeten ser du till exempel satsningar på skolan, större satsningar på ungdomar och fritid, större satsningar på fältassistenter och större satsningar på jobbtorg för ungdomar. Det är dessa konkreta insatser som behövs, och de syns i vår budget för 2015 och kommer också att synas i budgeten för 2016 i ännu större utsträckning än tidigare.

Anförande nr 59

B o S u n d i n (M): Bortsett från skolan är allt det andra som du nämnde sådant som ingår i stadsdelens budget, och där finns det mindre pengar i ökning än under vår tid, så det håller jag inte med om.

Sedan har ni något slags beröringsskräck med privata aktörer. Låt mig nämna två saker. Ni ville lägga ned Fryshuset i Skärholmen, men efter massiva protester tog ni tillbaka det förslaget. I Rinkeby har X-CONS, som jobbade med före detta kriminella, lagts ned i år eftersom det lilla stöd som stadsdelen lämnade drogs undan.

Dessutom vill jag ställa en fråga som gäller hur man ska kunna lösa brott. Hur ställer ni er till kameraövervakning på Rinkeby och Tensta torg? Vi stöttade polisen för att få igenom detta. Nu har det överklagats. Kommer ni att stötta polisen i deras överklagande om detta? Det handlar om att fälla brottslingar när brott har begåtts. Det handlar inte om en övervakning av människor. Det fungerar i innerstaden. Varför ska inte ytterstaden ha samma chans?

Anförande nr 60

Borgarrådet L i v h (V): Beröringsskräck är också en klyscha som ni hela tiden använder. Frågan om Skärholmen är kanske färdigdiskuterad, men det var en mycket viktig diskussion som stadsdelsnämnden hade där. Vad ska man kräva av en aktör som arbetar med ungdomar i området? Sedan kom man fram till en lösning. Det är bra. Om vi hade haft beröringsskräck för andra organisationer skulle vi naturligtvis ha motarbetat att Fryshuset skulle ha etablerat sig i Husby, vilket de faktiskt har gjort.

Jag ser väldigt positivt på många organisationer som arbetar i förorterna, men jag tycker faktiskt att man ska utgå ifrån de krafter som finns där också. Det finns mycket starka krafter i våra områden som kan göra väldigt bra saker. Det vet du också, Bosse. Det är just den typen av organisationer som vi ska stödja med de här demokratipengarna. Vi vill satsa på dem som utför ett lokalt arbete, som bor i områden, som känner områdena och som vet vad de kan åstadkomma.

Fråga nr 6. Kulturgårdarna

Anförande nr 61

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Kulturgårdarna i Stockholm är nu hotade. Gård efter gård har ställt in betalningarna och aviserat att man inte längre kan betala hyran. Det är sorgligt. Kulturgårdarna är några av våra vackraste kulturfastigheter som drivs av föreningslivet i Stockholm. Där finns allt från schackklubbar till Anonyma Alkoholister och uthyrning för fester, bröllop och så vidare. De här gårdarna är en del av vårt gemensamma kulturarv som nu tyvärr riskerar att förskingras. Gård efter gård har de senaste veckorna meddelat Stadsholmen, som är ägare av fastigheterna, att de inte längre kan betala.

Jag undrar helt enkelt vad bostadsborgarrådet nu tänker göra åt detta.

Anförande nr 62

Borgarrådet L i v h (V): Tack för den här jätteviktiga frågan, Lotta! Det här är ett jättesvårt problem som vi ärvde efter er. Jag tycker att det är mycket sorgligt att ni fattade det här beslutet i Stadsholmens styrelse den 28 april 2011 när ni styrde. Där beslutade ni om den här hyreshöjningen. Det står väldigt tydligt att bolagets mål är att hyrorna för föreningsgårdarna inom cirka fem år ska nå en nivå som motsvarar företagets långsiktiga självkostnader för dessa fastigheter. Det beslutet fattade ni. Och vi har tyvärr att hantera det beslutet, vilket inte är lätt.

Några av de här gårdarna har problem, precis som du säger, Lotta. Vi har låtit dem ha kvar 2013 års hyra. Vi har alltså inte höjt hyrorna för dem för att ge dem tillfälle att ta itu med sina problem och försöka göra någonting åt dem. Dessutom har vi tillsatt en utredning för att titta på alla samlingslokaler i Stockholms stad för att få till ett rättvist hyressystem. Vi kommer också att ta initiativ till en översyn av alla kulturgårdar och samlingslokaler för att se hur varje lokal kan utvecklas och vilket stöd de olika lokalerna behöver. Det tänker den här majoriteten göra.

Anförande nr 63

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Medan Ann-Margarethe Livh håller på med sina översyner och utredningar dör kulturgårdarna. Sanningen är att under den tid som vi hade makten såg vi till att det inte skedde, men det sker nu. Om man ringer runt till kulturgårdarna får man höra att de har ställt in betalningarna. Det finns redan utredningar på det här området. Ann-Margarethe Livh vet mycket väl vad som är bakgrunden till det beslut som fattades i Svenska Bostäder och Stadsholmen. Det var en ny lagstiftning.

Nu krävs det dels att man fattar ett beslut om ett moratorium för hyreshöjningarna, dels att man tillsätter någon form av förhandlingsman. Kristinehov, Farsta Gård och Hartwickska huset – jag kan göra listan lång – klarar inte att betala dessa hyror. Du

har varit ansvarig för detta i nästan ett år nu och har mage att skylla på den förra majoriteten.

Anförande nr 64

Borgarrådet L i v h (V): Ja, och ni hade ansvar för det i åtta år och passade på att höja hyrorna ordentligt. Den lagstiftning som du hänvisar till var också en lagstiftning som Alliansen genomförde på central nivå och som vi reserverade oss emot. Ni har fattat två beslut som har lett till att bland annat de här gårdarna har hamnat i en mycket krisartad situation. Nu går vi igenom gård efter gård för att se vilket stöd de olika gårdarna behöver för att kunna utvecklas. Vi har dessutom gjort precis det du säger. Vi har låtit de gårdar som har stora problem ha kvar den gamla hyresnivån. Vi har inte höjt hyran så som ni föreslog att man skulle göra. De får ha kvar de gamla hyrorna, vilket ni också kunde ha låtit dem ha haft.

Anförande nr 65

Borgarrådet E d h o l m (FP): Borgarrådet försöker att skylla ifrån sig trots att hon har varit ansvarig för detta i närmare ett år. Under den tiden har det utretts, och det har skett förut också. Det finns mängder av utredningar på det här området. Men borgarrådet har inte varit särskilt intresserad av att rädda de här gårdarna. Jag vet inte om det beror på att man inte tycker att Anonyma Alkoholister är särskilt viktiga eller att Röda Korsets eller scoutkårens verksamhet är så viktig.

Summan av kardemumman är att de inte klarar att betala och är på väg ut. Ängby Slott har redan stängts. Förr eller senare måste det till långsiktiga beslut, men nu just nu gäller det det kortsiktiga. Farsta Gård har av någon anledning faktiskt fått anstånd med hyran, men de andra har inte fått det. De säger i tidningen i dag att de snart måste lämna.

Anförande nr 66

Borgarrådet L i v h (V): De gårdar som har kontaktat oss med sina problem har fått anstånd med hyran, till exempel Jakobsbergs Gård. Vi säger att vi måste gå igenom varje gård och analysera deras problem. Ingen kommer att bli vräkt och ingen kommer att gå i konkurs förrän deras problem är lösta. De här handlar inte bara om hyrorna, utan det handlar om hyrorna i kombination kulturbidrag och bidrag till dem som hyr lokalerna. Det är olika aktörer som måste se till att de här gårdarna räddas. För oss är de här gårdarna oerhört viktiga, precis som alla samlingslokaler i Stockholm är viktiga för demokratin. Jag tror inte att du behöver oro dig, Lotta. Vi kommer att se till att dessa gårdar räddas trots att ni genomförde det här beslutet om en rekordhög hyreshöjning.

Fråga nr 7. Luftkvalitet

Anförande nr 67

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholm är en vacker, miljövänlig och bra stad på många sätt. Vi har gröna parker och blåa vatten, men vi har en hel del problem med vår luft och partikelhalterna. Senast i förra veckan konstaterade både du och jag, Katarina, att det fanns väldigt få röda pluttar i T2:an när det gäller uppföljningen, men det fanns en röd plutt som rörde kvävedioxiden. Den indikerar att arbetet med att förbättra luftkvaliteten får underkänt. Jag vet att detta inte är ett nytt fenomen. Vi hade samma problem under

vår regeringstid, men en av de viktiga lösningarna för att vi ska kunna förbättra luften i Stockholms stad är att vi kan minska dubbdäcksanvändningen i hela staden. Den här frågan finns på regeringens bord, men ingenting händer i den här frågan, mina vänner.

Min fråga till dig, Katarina, är: Vad tänker du göra åt saken?

Anförande nr 68

Borgarrådet L u h r (MP): Tack för frågan, Jonas! Du lyfter upp två olika saker i din fråga. Därför blev jag lite osäker. Vi har två stora problem med luften i Stockholm. Det ena rör partiklar, och det andra rör kvävedioxid. Både dessa orsakas egentligen av trafiken i Stockholm. Tittar man övergripande på den dåliga luften i Stockholm kan man se att den beror på vägtrafiken. Det höga antalet partiklar beror främst på att dubbdäcken river upp partiklar i luften. Den höga halten kvävedioxid beror främst på tung trafik och dieslbilar, och dieslbilarna har ju blivit fler i staden nu. Man jag förstår att det är dubbdäcken som du frågar om just nu.

Vi i staden har velat ha en skatt på dubbdäck. Det är någonting som vi har drivit länge, och jag tror att alla partier är överens om att en skatt är att föredra. Det har gjorts en utredning på statlig nivå som har sagt att en skatt egentligen är den bästa utvägen, men det är ingenting den föreslår. Vi i staden har hela tiden svarat att vi väldigt gärna vill ha en skatt och drivit på i den frågan. Av vad vi kan se i budgeten nu verkar det inte bli någon skatt. Därför måste vi åtgärda det här på något annat sätt, och det innebär att vi måste ha fler dubbdäcksfria gator.

Anförande nr 69

J o n a s N a d d e b o (C): Tack för svaret! Jag hade hoppats på att du skulle kunna vara lite mer konkret och visa lite mer handlingskraft. Det räcker inte med att, som din kollega Daniel Helldén, stå i de lokala nyheterna och gråta krokodiltårar och ifrågasätta sin egen regering, utan här handlar det om att få lite verkligt politiskt tryck i den här frågan. Vi som både har styrt staden och regerat landet kan konstatera att ni är lite nya i det fallet. Vi vet hur man måste agera för att få politiken att hänga ihop. Jag skulle önska mer agerande från er sida nu när ni styr både staden och landet.

Anförande nr 70

Borgarrådet L u h r (MP): Vi i staden har varit mycket tydliga och ganska skarpa med att vi vill ha en dubbdäcksskatt och ha möjlighet att införa den här dubbdäcksskatten i Stockholm för att kunna få bort dubbdäcken. Det är det bästa sättet, och det är det som vi har velat få. Vi driver den här frågan hela tiden och säger att det är någonting vi önskar här. Men om vi inte kan få det måste vi göra någonting annat. I dag klarar vi de lagliga normerna för partiklar genom dammbindning, men den räcker inte till för att åtgärda grundproblemet. Vi har fortfarande en ganska lång bit kvar för att klara miljömålet Frisk luft, som vi behöver uppnå i Stockholm.

Under sommaren har det till exempel kommit nya studier om hur farliga partiklarna är. Förutom de vanliga tillstånden som vi redan vet om, att man kan drabbas av som problem med luftvägarna och hjärt-kärlsjukdomar, har man också pratat om inflammatoriska tillstånd i hjärnan. Detta är någonting som vi måste ha bort. Det

innebär att om vi inte får en skatt måste vi utöka dubbdäcksförbudet i staden. Det är någonting som vi kan göra och som vi har rådighet över.

Anförande nr 71

J o n a s N a d d e b o (C): Tack, Katarina! Det är jättebra att vi har höga ambitioner. Jag är precis på samma linje som du, och jag tror att vi alla här inne är överens om att vi måste jobba med dammbindning och dubbdäcksförbud. Men det är också oerhört kostsamt för staden att binda damm på ett trettiotal gator i staden. Genom ett sådant här förbud skulle man kunna vältra över den kostnaden på dem som faktiskt smutsar ned. Det är på det sättet som vi tycker att man behöver ta tag i de här luftfrågorna.

Jag hör att ambitionen är hög, men nu måste du gå från ord till handling. Jag tycker att du ska ta Daniel Helldén i hampan och gå över till Rosenbad och få någon ordning på det här. Ni borde påverka ert parti inifrån så att ni får någon ordning på besluten i regering och riksdag. Lycka till!

Anförande nr 72

Borgarrådet L u h r (MP): Det är roligt att du tycker att jag ska ta Daniel Helldén i hampan och gå över till regeringen. Jag vet inte riktigt hur det ska hjälpa. Vi har båda drivit den här linjen att vi vill ha en dubbdäcksskatt väldigt tydligt, och om vi inte får en dubbdäcksskatt måste vi införa ett utökat dubbdäcksförbud i staden. Det inte det vi föredrar, men det kommer ändå att få ned partikelhalterna. Det är den lösningen som vi kan välja för att visa handlingskraft och att vi gör någonting i staden.

Det långsiktiga arbetet går ut på att hela tiden arbeta med trafiken. Vi måste jobba för att få bort buller och få en bättre luft på flera olika områden. För att få bort trängseln måste vi jobba med alla planer som vi har för att minska trafiken. Men på kort sikt måste vi införa ett utökat dubbdäcksförbud om vi inte får en dubbdäcksskatt, och vi driver frågan om en dubbdäcksskatt så hårt vi kan mot regeringen.

Fråga nr 8. Personalfrågor

Anförande nr 73

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Tack för att jag får möjlighet att ställa frågan! Det trodde jag faktiskt inte skulle vara möjligt i dag, men tiden medgav detta. Jag ska försöka hålla mig så kort jag kan.

Vi har ett läge där sjukfrånvaron ökar ganska radikalt. I tertialrapport 2 har vi sett att den faktiskt skenar. Vi tolkar det så att den ökar med 48 procent i stadsbyggnadsnämnden. I bostadsförmedlingen var årsmålet 4,4 procent, men hittills under året har man legat på 8,9 procent, och prognosen pekar snarare på 8 procent när året är slut.

Då undrar jag vilka insatser finansborgarrådet har vidtagit för att få ned sjukfrånvaron i stadens organisationer.

Anförande nr 74

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack för frågan, borgarrådet Larsson! Vi ser med oro att sjuktalen ökar. Det är naturligtvis någonting som vi på alla sätt kommer att försöka arbeta med för att se vad som ligger bakom och varför man är

sjukskriften i större utsträckning i dag. Det handlar om goda arbetsvillkor. Det handlar om att få fler kollegor, och det handlar också om att vi ska göra extrasatsningar när det gäller socialsekreterare och om att lärare ska få tid att vara lärare. Det finns mycket som vi måste arbeta med för att minska sjukfrånvaron generellt sett i staden. Vi har bedrivit ett mycket aktivt arbete med personalpolitiken det senaste året för att verkligen vara en god arbetsgivare. Sjukfrånvaron är en del som vi följer väldigt aktivt.

Men vi vågar också diskutera sjuknärvaron, det vill säga att man är på jobbet trots att man är sjuk. Vi vill vara tydliga och säga att man ska våga vara hemma om man är sjuk. Det ska inte innebära att man förlorar alltför mycket i inkomst eller att jobbet bara blir liggande. Det handlar också om att ta del av det som inte syns i statistiken, det vill säga sjuknärvaron och att man blir tvingad att gå till jobbet för att man inte vågar vara sjuk.

Anförande nr 75

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det låter jättebra, men jag tänker hålla mig till det som syns i statistiken. Jag tycker att det är märkligt att den rödgrönrosa majoriteten inte reagerade tidigare. Redan i våras i avstämningsärendet flaggade stadsledningskontoret för att sjukfrånvaron ökade. Jag minns själv hur det var när vi tog över 2006. Då hade vi till exempel en sjukfrånvaro på äldreförvaltningen som låg på 12 procent. När vi lämnade över var vi nere på närmare 3 procent. Det berodde på att man hade arbetat mycket intensivt med friskvårdsprojekt, trivselhantering och så vidare för att se till att människor får en bra hälsa. Som arbetsgivare behöver man arbeta med detta. När detta signalerades så tydligt som skedde i våras förvånar det mig att det inte har hänt mer. ”Att försöka arbeta med” är inte det svar som jag hade förväntat mig i dag. Arbeta gärna med det som syns i statistiken!

Anförande nr 76

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Vi tar personalansvaret på fullaste allvar. Vi följer självfallet statistiken över sjukfrånvaron. Men när man pratar om de här frågorna ska man också vara tydlig med att vi inte har valt vägen att säga att upp människor för att de är långvarigt sjukskrivna, vilket hände under den förra majoriteten i staden. När man föll för den bortre parentesen och era nya lagstiftningar på arbetsmarknadsområdet hade arbetsgivaren rätt att säga upp människor på grund av sjukskrivning. Det följer inte vi i dag, utan vi arbetar med att människor ska ha möjlighet att rehabiliteras och förhoppningsvis komma tillbaka till sitt tidigare arbete eller få möjlighet att pröva någonting nytt inom stadens ramar. Vi tar ett bredare ansvar för personalfrågorna, och det handlar om att vi jobbar med sjukfrånvaron och att man har rätt att vara sjukskrivna.

Anförande nr 77

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är mycket intressant att höra att ni tar ett bredare ansvar samtidigt som vi ser att sjukfrånvaron skenar. I vissa förvaltningar handlar det om mer än en fördubbling. Jag tycker att det verkar mycket märkligt att det är att ta ett bredare ansvar. Jag tycker snarare tvärtom. Jag tycker också att det är förvånansvärt att ni påstår att vi inte arbetade med rehabilitering. Just rehabilitering, friskvårdsprojekt och annat gjorde att vi fick ned sjukfrånvaron från 12 procent till 3 procent inom till exempel äldreförvaltningen. Det är en mycket bra utveckling.

Jag minns när vi diskuterade siffrorna för sjukfrånvaron 2006. Då var målet att man skulle försöka komma ned åtminstone till Malmös nivå som då låg på 8 procent. När vi lämnade över här i staden låg den på hälften av det. Jag tycker att det är oerhört märkligt att majoriteten inte är mer tydlig med att förvaltningar och bolag ska jobba med sjukfrånvaron. Jag hoppas att ni börjar med det nu.

Anförande nr 78

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är ju just det vi jobbar med. Vi jobbar med sjukfrånvaron. Ni sade upp de människor som var långtidssjukskrivna. Tacka tusan för att man då får ned sjukskrivningstalen. Vi arbetar med att rehabilitera människor för att de ska kunna arbeta vidare i kommunen. Det handlar också om en fråga som inte syns i den här statistiken och som tyvärr inte syns i någon annan statistik heller men som vi vet existerar, och det är sjuknärvaron. Vi har yrkesgrupper som har ganska låga löner. De kan inte välja att vara sjuka för de har inte råd med det. De går till jobbet trots att de har en förkylning och skulle må mycket bättre av att få vara hemma och vila. Vi arbetar för att man ska våga vara sjuk och för en god arbetsmiljö.

§ 17 Valärende

Anförande nr 79

L a r s S v ä r d (M): Ordförande, ledamöter och åhörare! Förutom de som är utdelade skulle jag vilja yrka på att vi tar en ny nämndeman, Margareta Söderlund, till Stockholms tingsrätt.

§ 18 Projekt Slussen (Utl. 2015:90)

Anförande nr 80

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare och medier! Staden förändras varje dag. Vissa förändringar blir mycket märkbara. När den nuvarande Slussenkarusellen byggdes på 1930-talet var det en stor förändring. Moderniteten hade kommit till Stockholm, och det som var modernt, det var biltrafik. I dag, 80 år senare, står Slussen inför en ny stor förändring, och vi här i fullmäktige står inför ett historiskt viktigt beslut.

I dag fattar vi beslut om att genomföra Nya Slussen. Nya Slussen är en plats som i stället för bilar lyfter fram cyklister, gångtrafikanter och kollektivtrafikresenärer. En av många älskad trafikkarusell med en kapacitet för 80 000 bilar kommer att ersättas av en plats där betydligt miljövänligare sätt att transportera människor sätts i fokus. Den nuvarande Slussen är byggd i en tid då det som gällde var bilen framför allt. Det var på 1930-talet den enda platsen där man kunde ta sig över Saltsjö-Mälarsnittet i Stockholm. I dag och i framtiden vill vi bygga en plats där fler kan välja att åka kollektivt, fler kan cykla och fler kan gå.

I mötet mellan Mälaren och Saltsjön finns de riktigt stora, globala frågorna i centrum. Klimatförändringarna som vi ser på jorden ställer höga krav på Mälarens avbördning. Nya Slussen kommer bättre att klara av de utmaningar som höjda vattennivåer ställer. Risken för översvämningar som skulle kunna hota vår stad kommer att minska. Därutöver har många experter konstaterat att stora delar av anläggningen är uttjänt. Något måste göras och det snart.

När denna majoritet tillträdde för ett år sedan riktade vi kritik mot vissa delar i Slussenprojektet. De ekonomiska aspekterna var inte riktigt öppet redovisade, och det fanns flera frågor som saknade svar. Vi tillsatte en expertutredning som pekade på ett antal ekonomiska brister men som också tydligt visade att Slussenprojektet är nödvändigt och brådskande.

Vi har nu i detta förslag förbättrat framkomligheten för cyklar och kollektivtrafik. Gestaltningen utvecklas för att göra platsen till en minst lika vacker och älskad mötesplats som dagens Slussen.

I denna sal har debatten om Slussen gått fram och tillbaka i mer än 20 år. Det är inte bara dåligt. Stora förändringar av en stad kräver stora och breda diskussioner, och det har vi haft. Jag vill passa på att tacka de stockholmare som på olika sätt har bidragit till diskussionen, som har tagit debatterna och resonerat kring Nya Slussen. Det gör att projektet Nya Slussen har fått en bred och djup förankring som saknar motsvarighet.

Jag vet att vi inte är överens om varenda liten detalj, men i dag vågar jag säga att det inte finns många detaljer kring Slussen som inte är genomlysta. Det är dags att gå till beslut. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 81

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Vi minns hur Slussendiskussionen gick innan valet. Det fanns många frågetecken. Vad kostar det? Går det att förbättra för cyklister och kollektivtrafik? Går det att få bort överflödiga biltrafik?

Den kanske viktigaste frågan att få svar på var om kostnaden. Det är ganska häpnadsväckande att den förra majoriteten inte hade någon kostnadskontroll. Ni höll benhårt fast vid att projektet kostade 8 miljarder. Nu vet vi att det kostar mer, och vi är ärliga med att projektet kräver ett bättre risktillägg.

Realistiska kalkyler är en förutsättning för att driva så här stora projekt. Vänsterpartiet gick till val på att reda ut obesvarade frågor genom att tillsätta en expertgrupp och att vi skulle göra förbättringar som gick att genomföra inom gällande detaljplan. Detta arbete har nu satts igång, och vi kommer i det fortsatta arbetet att förbättra för cykel-, gång- och kollektivtrafikanter. Vi kommer att sänka hastigheterna på Slussen, och vi kommer att arbeta för att sänka genomströmningstrafiken av bilar från dagens 30 000 till 20 000 när Slussen öppnas. Vi kommer att se över Slussen genom ett nytt gestaltungsprogram och då särskilt se över vad vi kan göra åt de dominerande glashusen.

Vi tog över ett projekt från er med många olösta frågor. Ni hade inte ens redovisat någon beräkning på hur mycket busstrafik som krävs i framtiden. Nu har vi svaren. Vi arbetar där vi står. Vi gör förbättringar, och detta menar vi är de förbättringar som vi ska rösta om i dag.

Med dessa ord vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 82

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Nu är det dags att sluta käbbla och börja fatta beslut och bygga!

Miljöpartiet har äntligen bestämt sig. Det tackar vi för. Nu slipper vi fler fördyringar och förhållningar av den här processen genom olika omtag, expertgrupper, förhandlingar och annat som bara leder till att processen fördyras och förhållas.

Jag tror att allting som går att säga i den här debatten redan är sagt. Jag vill därför avsluta här med att helt enkelt yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 83

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Som vi har hört här är Slussen för många stockholmare en av Stockholms viktigaste platser historiskt, kommunikationsmässigt och även emotionellt. Många års arbete, diskussioner, samråd, utställningar och politiska beslut är nu äntligen genomförda, och det har skett på ett öppet och demokratiskt sätt helt i enlighet med vår lagstiftning. Debattens vågor har gått höga, och det finns fortfarande dem som vill ha kvar det gamla i upprustad form. Det får man ha respekt för.

Men det är samtidigt glädjande att vi efter denna demokratiska process i nästan fullständig enighet kan besluta att bygga Nya Slussen som lämnar funktionen att vara

en trafikapparat för upp till 80 000 fordon per dygn och i stället begränsa biltrafiken. Vi lämnar ogästvänliga prång och tillhåll och den usla tillgängligheten för gående och cyklisterna. Vi får en vänligare plats där man kan umgås och mötas i lugna miljöer, i parken eller på andra platser.

Framför allt klarar Nya Slussen den kraftigt ökande och helt nödvändiga vattenavbördningen som krävs från Mälaren. Dagens Slussen och kopiorna av den klarar över huvud taget inte denna väldigt avgörande funktion just här i Stockholm.

Kostnaderna för att bygga Slussen är stora – 12,1 miljarder – och byggnadstiden är lång. Vi har, som framgår av ärendet, i projektkalkylen räknat upp den så kallade riskreserven till över 1,5 miljarder. Det måste vi göra, för projektet har en hög risknivå. Det gäller bland annat geoteknik, avtalsförutsättningar med externa parter och arkeologi. I kalkylen ingår också bussterminalen, i motsats till tidigare.

Teoretiskt sett hade byggandet av Slussen, i de delar som omfattades av den då godkända detaljplanen, kunnat påbörjas redan sommaren 2014. Som tur var gjorde man inte det. I stället kan vi nu göra en rad förbättringar av projektet, som vi har hört här tidigare.

Nu kan mycket av de förberedande arbetena – rivningar, arkeologiska utgrävningar med mera – ske under 2015. De stora arbetena kommer att börja sommaren 2016.

Nya Slussen är ett projekt som ofrånkomligen kommer att medföra trafikstörningar och som många kommer att uppleva som påfrestande. Det är tyvärr ofrånkomligt. Vid upphandlingarna har vi ändå sett till att dessa problem minimeras, och vi kan också glädjas åt att trängselavgifternas höjning nästa år enligt beräkningar kommer att innebära betydligt färre fordon – ca 7 procent – genom tullarna, så också troligtvis genom Slussen.

Slussen kommer att byggas under flera stökiga år, men det kommer att bli en fantastiskt fin anläggning som utgår från framtida sätt att resa, där gång, cykling och kollektivtrafik prioriteras på en plats där man också kan umgås. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 84

D a n K a r e l i u s s o n (SD): Ordförande, ledamöter, åhörare! Alliansen startade Slussenprojektet A, Nya Slussen, under sin majoritetstid här i stadshuset. Det beslutet har Alliansen stått för hela tiden, vilket är att uppskatta. Inga rökridåer där.

Det socialistiska blockets viktigaste frågor under valrörelsen 2014 var att lägga ned Bromma flygplats, stoppa Förbi Stockholm och stoppa ombyggnaden av Slussen. Ni stoppade tillfälligt Förbifart Stockholm till priset av miljontals bortkastade kronor. Sedan, när miljonerna var bortslösade till ingen nytta, startade ni det hela igen utan att ändra förutsättningarna.

Slussenprojektet som ni också skulle stoppa, vilket ni även gjorde till ytterligare meningslöst bortkastade miljoner, fick efter ett tag rulla vidare utan förändringar – ett

projekt som var beräknat att kosta 8 miljarder och som i dagsläget har stigit till 12,1 miljarder och på inget vis har nått sin slutliga kostnad.

Det finns ett alternativ, Slussen Plan B, som är framtaget av experter med minst lika goda kunskaper som de som tagit fram Nya Slussen men med mycket bättre lösning för medborgarna och dessutom till en kostnad som nästan är hälften av Nya Slussen, A-alternativet.

I A-alternativet ska bussterminalen vara insprängd i berget. Om det är genomförbart är i högsta grad ovisst i dag. Genomförs den är det till en stor extra kostnad. Den kan dessutom utgöra en fara för resenärerna. Alternativet Slussen Plan B har förslag på en terminal på markplanet som dessutom inte hindrar ombyggnaden av Slussen.

Var finns Miljöpartiet? Har ni blivit ett betongparti nu när ni får vara med det socialistiska blocket? Ni om några måste väl kunna se att Nya Slussen inte är en bra lösning för medborgarna. Betongslussen kan inte inpassas i visionen om Stockholm som en promenadstad. Ni miljöpartister tillsammans med socialistgruppen skulle inte ha haft majoritet i stadshuset i dag om ni hade varit ärliga i valet 2014.

Ordförande! Vi sverigedemokrater yrkar avslag på kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 85

M a r t i n H a n s s o n (MP): Dan pratar om betongen. Då kanske det kan vara bra med lite hårddata. Körfälten över Nya Slussen kommer att minska från dagens tolv till åtta, varav två av dessa kommer att bli kollektivtrafikfält.

Den sammanlagda brobredden kommer att minska från 84 till 45 meter, vilket nästan är en halvering. Den sammanlagda ytan för bilarna som kommer att passera över Slussen kommer att minska från 50 meter till 23 meter. Det är mer än en halvering.

Dan Kareliusson kan därför förstå att Miljöpartiet med stor trygghet kan ställa sig bakom detta ur ett miljövänligt perspektiv.

Anförande nr 86

D a n K a r e l i u s s o n (SD): Det är i alla fall en väldigt lång väg från det Slussen Plan B presenterar. Plan B innebär en betydande skillnad och är betydligt vänligare för människorna.

Anförande nr 87

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Så diskuterar vi ännu en gång Slussen i denna församling. Det är en fråga som förvisso har engagerat många medborgare, både i vår stad och i andra delar av landet. En del av dem hör av sig. Några säger i sammanfattning att vi som vill bygga en ny sluss är både onda och dumma. Andra säger nästan tvärtom, att vi är dumma och lata som ännu inte har kommit igång. En och annan har till och med erbjudit sig att hjälpa till med rivningen för att de är lite småtrötta på det hela.

Nå, fru ordförande, bara för att vara helt formell vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag för Folkpartiets räkning. Nya Slussen kommer att bli mycket bra.

Mina vänner! Andra kommer säkert att roa sig med att peka finger åt andra partier. Jag tänker inte göra det. Jag tror faktiskt att de gör det bäst själva. De konvulsioner som nu finns inom de rödgröna partierna måste vara rätt stora.

Skadeglädjen sägs vara den enda sanna glädjen, fru ordförande, men jag är nog ändå betydligt gladare över att vi nu i mycket bred enighet kan ta detta beslut. Förslagets tekniska lösningar överlåter jag till andra att prata om. Själv är jag särskilt glad över två saker, dels att Nya Slussen blir av, dels att vi nu kommer att få ett mer modernt Slussen med mer utrymme för bra kollektivtrafik, cykeltrafik och gångtrafik. Vi kommer att ha utrymme för kultur och förhoppningsvis även en saluhall.

Den nya Slussen blir bättre och mer tillgänglig än den nuvarande. Jag kan väl säga så mycket att den gamla Slussen är på väg att dö. De flesta av oss som har sett den eller, som jag, passerar den varje dag vet att så är fallet.

Är man osäker på det kan man i alla fall vara säker på att den gamla detaljplanen är död. Att tro att man bara kan säga att den ska gälla igen är mycket märkligt. Nej, likt Monty Pythons Norwegian Blue-papegoja är denna detaljplan faktiskt död på riktigt. Den har trillat av pinn. Den är bortgången. Den har gått till de sälla jaktmarkerna. Mina vänner – den har slutat att existera. Det är en före detta detaljplan.

Fru ordförande! Jag är glad och stolt över att få ta detta beslut i dag, och än en gång vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 88

Borgarrådet L a r s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Det är ju lite märkligt att stå här igen och diskutera Slussen. Det blir möjligen ännu märkligare när jag plötsligt får höra en miljöpartist stå och nästan läsa innantill i vad vi sade för ett år sedan, till och med på metern. När vi har beskrivit broarna, betongen, förändringarna, avbördningens funktioner och vad den nya Slussen innebär får vi i dag höra argumenten från de rödgröna.

Det är fascinerande. Finansborgarrådet antyder i sin inledning att det är nu som vi för första gången, låter det som, öppet redovisar vad det här handlar om. I själva verket är det samma ärende som vi tog 2011. I december 2011 fattades beslutet om Slussen. Inte i dag.

I december 2011 fattades beslutet i denna församling. Ett reviderat genomförandebeslut må vara viktigt under resans gång, för man behöver se över vad som har kostat i ärendet och vad revideringen innebär behöver gås igenom. Absolut! Vi hade också behövt ta fram ett reviderat genomförandebeslut. Men att detta skulle vara det historiska beslutet om Slussen, det tycker jag nästintill är att dra ett antal valser från talarstolen.

Så är det inte. Slussenbeslutet fattades 2011. Det har bekräftats, och för den som vill kika på vad ärendet innehåller i dag, de expertutredningar som har genomförts och de pengar som har lagts ned på att diskutera på vad man kan göra inom detaljplanen – läs då vad som sades för ett år sedan! Titta! Det är inga förändringar. Jag har själv stått i denna talarstol, Sten Nordin har stått i denna talarstol, alla har stått i talarstolen, tror jag, och sagt att man kan göra förändringar inom detaljplanen.

Det är inte detaljplanen som är förändrad i dag. Det vi har framför oss i dag är ekonomin, genomförandebeslutet, som ska revideras inför exploateringsnämnden. Det är inga förändringar. Det som kommer att kunna ske på torgen, de byggnader som man ska diskutera gestaltningen av, är inget som det här ärendet handlar om. Det kommer. Vi kommer att stå i denna sal och debattera hur husen ska utformas och vilken volym som vi behöver ha för att få in intäkter till projektet.

Detta handlar inte ärendet om, men jag bifaller detta ärende ändå. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 89

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare och stockholmare! Det är helt korrekt som Joakim Larsson säger: Det här är ett reviderat genomförandebeslut. Beslutet har tagits tidigare. Detaljplanen ändras inte på något sätt.

Vad som har hänt i det här ärendet är, och det är en stor del, att man har gått igenom ekonomin, vilket gör att de riskberäkningar som finns har räknats upp. Det är bra, för då vet vi vad det här projektet landar i. Den riktigt stora saken är den genomlysning som vi gjort och som vi sade innan valet att vi skulle göra. Vi kände en stor osäkerhet inför projektet utifrån att vi inte fick de redovisningar som vi ville ha. Vi kunde inte vara säkra på att de prioriterade transportslagen – gång, cykel och kollektivtrafik – fungerade på det sätt som var tänkt. Vi fick en genomlysning efter valet som vi sedan har processat, och det ligger nu med detta beslut. Det finns ett antal punkter som är centrala, och det är de sakerna som nu gör att vi vet att cyklarna kommer fram som de ska, bussarna kommer fram som de ska och de gående kommer fram som de ska på Nya Slussen.

Vi minskar biltrafiken med 30 procent på Slussen. Det är en del av beslutet. Vi säkerställer att cykelbanorna och cykelvägarna får de rätta bredderna och att det går att genomföra. Vi breddar den cykelbro som är en av de viktigaste pulsåderna rakt igenom Stockholm när det gäller cykeltrafiken. Det kommer också att vara gångtrafik där. Det tidigare förslaget höll inte rätt standard, och vi är glada att vi nu kan gå fram med detta ärende på ett sätt som innebär att gång-, cykel- och kollektivtrafik håller de mått och regler som behövs för ett framtida Stockholm.

Vi har också flyttat fram perspektivet från 2030 till 2050 när det gäller dessa, och med hjälp av detta vet vi att projektet även håller i längden.

Jag vill å Miljöpartiets och mina egna vägnar yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Jag tycker att det är skönt att vi befinner oss här. Vi kan visserligen se fram emot en lång process när det ska byggas om, och som trafikborgarråd vet jag att det inte kommer att bli enkelt hur vi än gör när vi ska få allting att fungera under tiden som detta pågår. Men det är värt det.

Anförande nr 90

K a r i n E r n l u n d (C): Jag förstår att det här är lite tufft för både Daniel Helldén och flera andra i Miljöpartiet. Jag fick lära mig i valrörelsen av din partikollega Gustav Fridolin att rekvisita är väldigt effektivt i politiska debatter. Det verkar sedan inte vara så effektivt i de politiska förhandlingarna, men jag tänkte i alla fall att Daniel Helldén ska få byta kolbit mot stenbit.

Centerkansliet var i dag och besökte Slussen. Vi hittade då ytterligare en nedfallen betongbit, och den tänkte jag att Daniel Helldén ska få av mig. Jag tänkte att Miljöpartiet kanske kan sätta upp den på sin nostalgihylla bredvid både kolbiten och kvisten från tv-eken.

Anförande nr 91

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tackar Karin Ernlund för presenten, även om jag har lite svårt att se symboliken. Jag säger bara att jag är glad att det här projektet nu går igång.

Anförande nr 92

Borgarrådet L a r s s o n (M): Låt mig ändå påpeka en sak för Daniel Helldén. Det sägs ju ofta, även nu under genomförandebeslutsdiskussionen, att vi har ändrat. Ja, men är det någonting i detaljplanen som är ändrat, menar Daniel Helldén? Nej, det är det ju inte. Det här är ju detaljplanen från 2011. Man kan ändra i en detaljplan. Det finns volymer man kan ändra på. Det är det debatten ska handla om nu, fast inte debatten i dag, usch, gud bevars! Hur ska det se ut? Vad är det för volymer? Vad ska vi ha för intäkter?

Daniel Helldéns cykelbana, som han nu säger att han har fixat så att den är bredare, går att göra inom detaljplanen. Man behöver inte ta ett års expertutlåtande och komma fram till att detaljplanen går att ändra inom detaljplanen, för det går. Och det kommer att gå i alla ärenden, jag lovar. Ta inte till sådana här expertgruppsknep i framtiden!

Anförande nr 93

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag har aldrig påstått att detaljplanen är det som vi har diskuterat i dag. Vad vi har gjort är att vi, inom ramen för den plan som finns, har säkerställt att vi kan få igenom de saker som behövs för Stockholms framtid, det vill säga att gång-, cykel- och kollektivtrafik fungerar här. I det beslut som vi har framfört, och som än så länge alla utom Sverigedemokraterna har sagt ja till, står det också uttryckligen att den här cykelbron ska breddas. Det är ett beslut som gör att Slussen också håller för framtiden, och det är jag glad för.

Anförande nr 94

M a g n u s N i l s s o n (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Trots att det nu har varit en diskussion om hur mycket som har förändrats i förslagen och vad som har gjorts eller ej tycker jag ändå att det är värt att vi har en bra diskussion om det här. Jag är helt övertygad om att de flesta medborgare som lyssnar på det här ändå ser det som ett stort slut på en ganska stor diskussion kring några av de viktigaste centrala delarna vi har i Stockholm, nämligen Slussen. Och oavsett om man faktiskt har tyckt, skrivit eller till och med skrikit i frågan om Slussens många vändor under de senaste 20 årens utredning är det faktiskt dags att nu komma till en punkt i diskussionen och påbörja byggandet.

Jag är väldigt stolt att kunna stå här och yrka bifall till kommunstyrelsens förslag, ett förslag som jag tycker ger hopp om ett bättre Slussen. Inte för att den nuvarande Slussen brister på alla punkter. Så är det verkligen inte. Det finns många bra delar av Slussen som den är i dag. Jag tror på Nya Slussen därför att jag just tror på att vi kan ännu bättre. Jag tror att vi kan skapa ett Slussen där människor kan röra sig mer

naturligt, jag tror att vi kan skapa ett Slussen där man möts, med kajerna, i handeln, bland kulturen och där transporter flyter lika bra eller ännu bättre än i dag. Jag tror väldigt mycket på det stadsliv som kan öppnas när det skapas en ny park där, när det ges nya ytor att mötas vid vattnet. Vi får ett fungerande stadsliv som i dag inte riktigt finns på en plats där man ofta med ögonen i gatan rusar vidare för att komma förbi platsen Slussen.

Kort och gott tror jag att vi med det här beslutet kan göra ett Slussen som blir precis det som ungdomarna och barnen sade i ungdomspanelen i barnkonsekvensanalysen från 2013: ett Slussen som är fräschare, grönnare, roligare och finare än dagens.

Min förhoppning är därför att vi, i och med det som jag hoppas blir dagens positiva beslut till förslaget, äntligen kan lämna begreppet "Nya Slussen" och helt enkelt konstatera att nu är detta Slussen. Vi lämnar ordet "nya" bakom oss, för sanningen är ju att ungefär vart hundra år sedan 1600-talet har Slussen byggts om. Jag hoppas att den många hundra år framöver kommer att fortsätta vara en plats som byggs om, som tänks om och där varje generation och varje kommunfullmäktige som ser det nödvändigt också ser över vad man kan göra bättre än den förra. Det jag tror är absolut viktigast, både för oss som stad och för medborgarna, är att Stockholm fortsätter att vara en huvudstad som aldrig stelnar till ett museum utan fortsätter att vara i ständig förändring.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 95

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Ett år behövde majoriteten för att komma överens sinsemellan, och jag kan nog föreställa mig att det har varit ganska tuffa förhandlingar. Jag tror också att man har behövt tiden för att komma fram till hur man ska kunna möta väljarna med så liten skada som möjligt, de väljare som man före valet faktiskt gav skenet att man inte ville ha Nya Slussen eller att Nya Slussen åtminstone skulle omarbetas kraftigt.

Precis som Joakim Larsson varit inne på anser jag att det här året har varit meningslöst. De här förändringarna kan man uppenbart genomföra inom gällande detaljplan, och därmed är det ett förslösat år. Vi kan också se i det utlåtande vi har här på våra bord att det har fördyrat projektet, och det tycker jag är dåligt.

Samtidigt välkomnar jag såklart att vi står här i dag och tar det här beslutet. Jag tycker att det är ett bra beslut, och jag tycker också att det är väldigt bra att ni fyra partier i majoriteten ändå lyckades komma överens om någonting, trots att ni före valet gav ganska spretiga besked.

Nya Slussen kommer att bli en bättre fungerande trafikapparat. Det kommer att bli en bättre fungerande mötesplats, och det är bra att handelsytorna, som bespottades av stora delar av vänstersidan före valet, nu kommer att finnas. Det är bra att överdäckningen av Stadsgårdskajen blir av. Det är bra att den park som också hånades väldigt mycket före valet kan bli av, och det är bra att de byggrätter som många från er sida var emot före valet nu blir av, även om vi inte vet de exakta volymerna än.

Jag kan möjligtvis känna lite oro för hur trafiksituationen kommer att bli när man sänker beräkningarna för planeringen av antalet fordon till 20 000 per dygn, samtidigt som vi vet att Nacka och Värmdö kommer att växa otroligt mycket. Ska man klara det målet är jag ganska övertygad om att man kommer att behöva bygga den östliga förbindelsen. Ett litet tips om nästa förhandling är att den nog behöver komma till, och jag tror nog att den kommer att bli lika populär som Norra länken har blivit hos nuvarande trafikborgarråd.

Jag yrkar därmed bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 96

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Det här är inte första gången det svenska kulturarvet ska jämnas med marken. Alla som är lite äldre minns Klarakvarteren där palatsliknande byggnader, svensk byggnadskonst, slogs sönder. På den tiden ville politikerna med Hjalmar Mehr i spetsen även riva hela Gamla stan, men då sade folket ifrån. Vi får helt enkelt se om folket gör det även denna gång.

På tal om Hjalmar Mehr är ju det Sten Nordins förebild. Det har han själv sagt här i talarstolen. Sten Nordin är även en stor förespråkare av Nya Slussen, och jag tror faktiskt att det är väldigt många som gärna vill höra Sten Nordins åsikt om Slussen i dag. Sten Nordin, kan inte du svara på hur renoveringen eller ombyggnaden av Slussen kunde gå så katastrofalt fel?

Anförande nr 97

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag har en fråga till Sverigedemokraterna. Ni är ju ett parti som är experter på att sätta upp fingret i luften, så där. Därför vill jag fråga var er reservation är.

Jag har även en mer detaljerad fråga. Hur tycker Sverigedemokraterna att man ska lösa avbördningen av Mälaren? Det var inte så många år sedan som vi såg hur Mälaren i stort sett rann ned i tunnelbanan. Det fattades bara några centimeter innan det rann ned vatten i tunnelbanan. Det hade fått enorma konsekvenser för Stockholm och för landet.

Sverigedemokraterna vill låta bli att ta beslut och fluffar i stället om någonting annat som inte är fullständigt utrett. Därför vill jag fråga hur mycket Martin Westmonts förslag avbördar Mälaren, och var är er reservation?

Anförande nr 98

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Vi vill helt enkelt tydligt markera i den här frågan, och det är därför vi kort och gott yrkar avslag.

Som alla vet har vi redan sedan före valet drivit att vi stöder Slussen Plan B. Alla förstår att det är mycket bättre att renovera Slussen i etapper som Slussen Plan B förespråkar. Då kommer man inte heller att ha några problem med Saltsjön och så vidare.

Anförande nr 99

Sten Nordin (M): Jag tycker att Joakim Larsson mycket väl har anfört vad som behöver sägas, men när jag nu blir uppbjuden till dans ska jag naturligtvis komma upp i talarstolen.

Jag vill säga att jag ser det faktum att fullmäktige i kväll – alla partier utom Sverigedemokraterna – står bakom den detaljplan för Slussen som vi beslutade om 2011 som en av mina och Alliansens större politiska segrar!

Anförande nr 100

Martin Westmont (SD): Jag vill tillägga att Sten Nordin 2014 gick ut och sade att slutnotan för ombyggnaden av Slussen skulle vara 8 miljarder. Nu står vi här i dag med en slutnota på 12,1 miljarder.

Jag tror att alla som sitter här i rådssalen vet att det inte kommer att stanna där heller. Kostnaderna kommer att skena, och då ska man klart för sig att väldigt mycket bostadsbyggande, äldreomsorgen och annat som kommer att få stå åt sidan. Det här är helt enkelt en katastrof för skattebetalarna!

Anförande nr 101

Per Ossmer (SD): Ordförande! Redan 1990-91 hölls en pristävlan om gestaltning av Nya Slussen. Då hade man startat redan tio år innan. Man har alltså i mer än 30 år talat om en förnyelse, och alla vet hur det ser ut i dag: vittrande betong, gångar med skräp och exkrementer. Slussen är en skamfläck för Stockholm. Så långt är vi överens.

Men ansvaret för att det har gått så här måste ju delas lika mellan allianspartierna och vänstern. Man har inte klarat av att blicka framåt och fatta de stora besluten, utan man har gjort det lätt för sig och låtit kommunens pengar gå till det som ter sig kortsiktigt populärt. Så är det ofta inom politiken.

Nu i dag, sent omsider, måste vi fatta ett beslut. Då gäller det att fatta rätt beslut, och det beslut man är på väg att fatta är alltså fel beslut. Det rätta beslutet är ett annat. Det är det som ger en bibehållen stadsbild och fria vyer över Saltsjön, enbart rivning och återuppbyggnad som ger en bättre kapacitet, menar vi, för avrinning från Mälaren till Saltsjön. Jag ska inte tala om teknik, det kanske handlar om att bygga nya tunnlar och sådant där. Vi får se hur det blir.

Det handlar om bättre tillgänglighet för gångtrafiken och en ökad tillgänglighet för cyklister. Man ska med Plan B ha fem meter breda dubbelfiliga cykelvägar. Det blir framför allt bättre kollektivtrafik för dem som ska byta mellan Saltsjöbanan, tunnelbanan och bussarna. Detta förverkligas genom att den nya bussterminalen byggs ungefär nedanför Katarinahissen och inte på långt håll i Katarinaberget under Mosebacke.

Jag talar alltså om Plan B som jämfört med förslaget Nya Slussen är mycket billigare. Det kan genomföras på kortare tid, och kortare tid bör alltid uppmärksammas, för det innebär ju miljarder i sparade tidsvinster. Vi får även mindre trafikstörningar som även de kostar människor väldigt mycket pengar.

Projektet Nya Slussen har drabbats av fartblindhet. Vi ser att det har blivit en miljard dyrare per år. Det har handlats upp på löpande räkning, och då blir det ännu dyrare om man inte har tillräckliga kontrollinstrument. Kontroll var ordet, och den externa granskningen visar att man inte har klarat av det där. Granskningen i somras fick avbrytas.

Sverigedemokraterna vill ha en förnyelse av Slussen genom etappvis rivning och återuppbyggnad, i stort som Slussen fungerar i dag men helt moderniserad.

Anförande nr 102

Patrik Silverudd (FP): Ossmers beskrivning av det historiska skeendet är helt korrekt. Jag tillhör dem som faktiskt var väldigt glada över att få komma in i fullmäktige och kunna vara med och fatta beslut i den här frågan som har dragit ut så otroligt länge. Jag har skämts varje gång, och det är nästan varje dag, som jag har åkt över Slussen och sett körbana efter körbana stängas av eftersom vi i den här staden har varit så beslutsinkompetenta.

Min fråga till Ossmer är: Hur tänker du att den här saken skulle gynnas av att man skjuter upp beslutet? Ossmer tillhör alltså dem som på fullt allvar tror att den gamla detaljplanen ska återuppstå på något magiskt sätt. Men den är död. Den finns inte längre. Måste vi ta en ny detaljplan så tar det väldigt lång tid i den här staden. Vi kan ju inte ens bygga en korvkiosk utan att varenda grej överklagas.

Alltså. Hur skulle det gynna Slussen på något sätt att skjuta upp beslutet i dag?

Anförande nr 103

Peter Ossmer (SD): Jag håller med om att det är beklagligt att man måste skjuta upp det, men det är ändå så att vi måste göra rätt. Det är inte fråga om 10, 20 eller 50 år, utan det handlar om att blicka framåt 100 år. Därför får det ta ett par år till i värsta fall.

De planer som finns i Plan B är det också experter som har tagit fram. Det är användbara planer som kan effektueras. Jag tror inte att svårigheterna är så överstigliga som Patrik Silverudd säger.

Anförande nr 104

Malin Ericson (FI): Slussen har dragits i långbänk alldeles för länge, och nu är det till slut dags att sätta igång med arbetet. Feministiskt initiativs utgångspunkt när staden byggs är att minska bilismens inflytande och prioritera gångtrafikanter, cyklister och kollektivtrafik. Därför är vi glada över att fokus i Nya Slussen har flyttats från trafikled till en lättillgänglig överfart för alla trafikslag med förbättrade cykelvägar och att folklivet kan få stort utrymme både på torget och i parken ned mot Stadsgården. Vi yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 105

Maria Danielsson (SD): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Som sverigedemokrat har jag blivit kallad många saker, men jag tror att en av de finare sakerna hände alldeles nyss när någon sade att jamen ni i Sverigedemokraterna, ni gör ju så här.

Ja, det gör vi, och vet ni varför? För mig och partiet handlar det om demokrati. När man gör så här och lyssnar på vad folket vill kan det kallas populistiskt, men det är också det som är demokrati, alltså att föra fram folkets röst.

I dag handlar det om våra 5 mandat mot 96 stycken andra, vilket påminner mig lite om hur det är på nationell nivå där man har kommit till något slags konsensus och vi är de enda som säger något annat.

Nya Slussen, reviderat förslag eller inte – vi ställer oss emot att man gör på det här sättet. Avslag på kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 106

Borgarrådet L a r s s o n (M): Nya Slussen klarar av fem gånger mer avbördning av Mälaren, vilket är nödvändigt. Vi har ju sett för inte alltför länge sedan, som jag har sagt tidigare, hur vatten riskerar att rinna in i tunnelbanan. Det går inte att sträcka upp ett finger i luften och låtsas att det ska lösa avbördningen av Mälaren. Det går inte! Sverigedemokraterna må tycka vad de vill om vad ett finger i luften innebär, men för mig är det inte att ta ansvar. Det kommer att skapa enorma problem i Stockholm och i Sverige om man inte kan ta ett beslut som handlar hur vi ska trygga vattenförsörjningen för hela Mälarenregionen. Det går inte att sträcka upp något finger i luften, det försäkrar jag. Ta och skaffa en opinionsundersökning i sådana fall!

Anförande nr 107

M a r i a D a n i e l s s o n (SD): Vi pratar inte om att vi ska lösa avbördningen på sittande möte. Jag vet att det har framkommit flera olika lösningar på det här. Bland annat har man pratat om att Södertälje borde ta sitt ansvar som kommun, och sedan har det varit diskussioner om att Södertälje inte vill samarbeta med Stockholm när det gäller avbördningen.

Men det är ett mycket senare problem i ett mycket senare skede. Jag håller med en tidigare talare från vårt parti – Ossmer – som pratade om att det finns alternativ, framför allt Plan B, som går att sätta i verket, med mycket goda experter som har pratat om hur man löser avbördningen på ett bra sätt.

Röstförklaring

Anförande nr 108

A b d o G o r i y a (S): Tekniken fungerade inte som den skulle, men jag yrkar också bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 19 ESC – Eurovision Song Contest 2016 (Utl. 2015:91)

Anförande nr 109

Borgarráðet W a n n g á r d (S): Ordförande, fullmáktige! Det är nästan så att man känner för att sjunga själv, men det ska jag bespara församlingen. Det kanske mest har med det tidigare ärendet att göra.

Det är oerhört glädjande att Eurovision Song Contest ska få arrangeras i Stockholm. Jag blev kontaktad redan innan finalen, eftersom väldigt många tydligen kunde förutspå att Måns skulle sjunga hem segern till Sverige. Sedan började förhandlingarna, och det var ju oerhört spännande med alla städer som vill arrangera. Vårt bud till Sveriges Television var så bra att Eurovision Song Contest nu ska arrangeras just i Stockholm.

Det är ett enormt arbete som ligger bakom. Globen blir finalarena för Eurovision, och i Tele2 Arena kommer det att bli en härlig fest kring Eurovision. Vi bjuder på ett koncept, så det ska mycket till om man som stockholmare ska missa att vi kommer att ha Eurovision Song Contest i maj 2016 i Stockholm.

Det här ska märkas i hela staden. Stockholm är en stor musikindustri, och vi ser väldigt gärna många nya talanger. Det ska synas i Stockholm hur vi satsar på Stockholm – Stockholm är musik!

Men det krävs också ett brett samarbete för att det här ska lyckas. Det är inte bara goda avtal i botten och politikens vilja, utan det handlar om goda kontakter med besöksnäringen när det gäller hotellövernattningar och restaurangbesök. Många ska vilja befinna sig i Stockholm kring de här arrangemangen.

Jag vill med stor glädje yrka bifall till kommunstyrelsens förslag om Eurovision Song Contest i Stockholm i maj 2016!

Anförande nr 110

L i s a P a l m (FI): Eurovision Song Contest var kanske inte det första jag hade tänkt stå och prata om när jag ställde upp till val för FI, men nu har vi den situationen att evenemanget är här, och det ger oss också fina möjligheter. Det handlar om möjligheten att lyfta fram rättigheter som är viktiga att stärka i tider när delar av Europa stänger gränserna och för en restriktiv politik som stärker nationalismens framfart, där kvinnors rätt till abort och hbtq-personers rättigheter inskränks och diskrimineringen av minoriteter är ett faktum. Det är dagens Europa.

Det är framför allt i dessa dagar som det är ännu viktigare att göra Eurovision Song Contest till en plats för att uppmärksamma de mänskliga rättigheterna. Människor är på flykt från krig och förtryck via olika delar av Europa och letar en plats att bygga upp sitt liv på. En del av dem når Sverige och Stockholm, och i en tid då Europas gränser stängs är det viktigt att våra är öppna.

Stockholm är att räkna med. Vi ser hur ideella krafter lyfter staden och gör något som jag tror att vi aldrig har sett förut. Jag vet inte hur många av er som har varit på Centralen och sett när olika ideella krafter har organiserat boplatser, mat, kläder och tolkning för flyktingarna som kommer hit till Stockholm.

Staden har gjort och kommer att göra insatser. Nu har vi inrättat ett råd för mänskliga rättigheter för att kunna arbeta vidare strategiskt för att tillgodose de mänskliga rättigheterna här i staden. Men vi har allt att tacka dessa människor för som organiserat boende, skänkt pengar och mat, tolkat och skaffat ett värdigt bemötande här i staden. Det är något som jag är stolt över att visa upp när Eurovision kommer till Stockholm.

Eurovision 2016 har möjlighet att stå upp för mänskliga rättigheter, öppna gränser och rivna murar. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 111

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Så går det när man är snäll och ger bort sin plats i kön! Då känner man att man håller en repetition av vad föregående talare sade. Men det är väl alldeles utmärkt, och även om jag måste säga att jag känner viss tveksamhet kring rådet för mänskliga rättigheter – jag hoppas att det blir bra, men jag har vissa funderingar kring det – så önskar jag att FI i det här läget valde att bli lite mer konkreta. Ni skulle med glädje kunna bifalla Folkpartiets reservation i kommunstyrelsen, vilket jag härmed gör. Det vill säga, inte bara satsa på de ekonomiska planerna utan också fokusera på värderingarna. För precis som vi hörde här innan lever vi i en tid när yttrandefriheten är under attack och där kulturen som en bärare av ord för förändring attackeras över hela världen. Alltför ofta hör vi att den här typen av pampiga arrangemang inte har någonting med mänskliga rättigheter att göra. Det är ekonomi, det är glam, men det är ingenting annat.

Samtidigt ser vi ofta hur de som deltar vågar stå upp och ta strid för värderingar och människors lika värde, och vi ser hur dessa människor attackeras, inte minst politiskt, inte minst i sina hemländer. Vi som värdar bör agera för att hjälpa dem och för att se till att staden står upp för sin fulla potential.

Schlager må vara glitter och glamour, men det är också blodigt allvar. De som vågar utmana genom att höja sin röst blir förföljda, men de blir också förebilder. Vi borde därför vara demokratiska förebilder. Vi har i vår reservation föreslagit att vi bygger en Eurovisionby där vi verkligen kan lyfta upp MR-frågorna, där vi organiserar oss med MR-organisationerna, där vi går steget längre när det gäller fristadsförfattarna och går vidare till fristadsmusikerna.

Vi önskar att ni också vill vara med oss i den här reservationen. Eurovision är ett möte över nationsgränser om universellt uttryckta känslor och drömmar. Vi känner igen oss även över språkbarriärer, i andras förhoppningar, förtvivlan och längtan. Eurovision som sammanhang av yttrandefrihet och jämlikhet behöver stärkas och hyllas, och det gör vi bäst genom att vi gör Eurovision till en hyllning av just yttrandefriheten.

Nästa år är det 250 år sedan vi fick vår första tryckfrihetslag här i Sverige. Det borde vi vara stolta över. Vi borde vara en fristad för frihetskämpar, och vi bör stoltsera med det, visa upp det, sprida det och arbeta för att bli ständigt bättre. We can be the heroes of our time!

Anförande nr 112

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Eurovision Song Contest, Le Concours Eurovision de la chanson, Eurovision Grand Prix – kärt barn har många namn!

Nu har Stockholm möjligheten att stå värd för den musiktävling som är den största tv-händelse som inte visar sport. Vi får chansen att visa upp Stockholm för nästan 200 miljoner tv-tittare. Låt oss ta denna möjlighet att visa Stockholm som den fantastiskt vackra gröna stad det är! Vi kommer att få alla blickar på oss för en kort stund, och givetvis ska musiken och kulturen stå i centrum.

Ordförande! Jag vill dock också passa på att yrka bifall till Folkpartiets reservation i kommunstyrelsen. Det vore nästan självmål att inte använda tillfället till att slå ett slag för och uppmärksamma mänskliga rättigheter och yttrandefrihet. Att detta ännu är särskilt känsligt i de här sammanhangen gör det bara ännu viktigare. Vi fick till exempel uppleva förra året att buopen i arenan censurerades bort för oss tv-tittare. Jag skulle själv vilja bjuda in Grotescogänget, om det är någon som kommer ihåg dem, och be dem återuppföra *Tingeling, tingeling, dasvidanja Putin!* Jag ber om ursäkt för den dåliga ryskan. Låt musiken förena oss över nationsgränserna! Och låt oss slå ett slag för yttrandefriheten och för demokratin! Den behöver erövrats varje dag.

Vi ansluter oss till Folkpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 113

M i c k e S e i d (MP): Jag ska inte fatta mig alltför långt, men jag vänder mig till ordförande, ledamöter och stockholmare! Sedan en viss populärmusikensemble från Stockholm vann ESC 1974 har flera enskilda stockholmare vunnit tävlingen. Nu vinner hela Stockholm på att hela eventet hamnar här. Det gäller inte bara eleverna på kulturskolan, som jag inte vill att vi glömmer bort här.

Vi har i staden en väldigt god kompetens vad gäller kreativa och konstnärliga näringar för att kunna utföra detta, nämligen de starka yrkeskunskaper som SVT:s anställda i Stockholm har på ort och plats här.

Med detta korta anförande yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 22 Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm (Utl. 2015:94)

Anförande nr 114

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter och stockholm-are! Jag tror att vi är ganska överens om att de ökande klyftorna och segregationen som vi ser i vår stad är en av våra allra största utmaningar. De här klyftorna riskerar att öka till större social oro. Jag tror att vi redan ser vissa tendenser till det runt om i vår stad.

En av de rapporter som har kommit den senaste tiden visar att inkomst- och förmögenhetsklyftan växer, och samtidigt blir de fattigaste och de rikaste alltmer geografiskt isolerade från varandra. Ett exempel på detta är att mellan 1991 och 2012 ökade medelinkomsten i Stockholm med 46 procent, men under samma tid ökade den i Skärholmen med 1 procent. Det är alltså inte ett fenomen som är nytt, utan det är en tendens som har setts under lång tid och där vi gemensamt måste ta ganska stora tag för att bryta utvecklingen.

Forskningen visar tyvärr också att inkomströrligheten bland dem som har lägst och högst inkomster minskar. Det är helt enkelt så att man blir alltmer befäst i den klass som man föds i om man tillhör de fattigaste eller de rikaste. Dessa skillnader gäller allt ifrån livslängd till skolresultat och föreningsdeltagande. De begränsar såklart människors livschanser, men de hotar också att ge negativa effekter på såväl tillväxt och näringsliv som på arbetsmarknaden och samhället i stort. Ytterst hotas den sociala hållbarheten.

Det är därför vi vill fatta beslut här i kväll om en kommission för ett socialt hållbart Stockholm. Kommissionens uppgift blir att analysera skillnaderna i livsvillkor, men framför allt att komma med förslag på åtgärder för att bryta utvecklingen. Kommissionen kommer att ledas av stadens hållbarhetschef, men den kommer också att bestå av utvecklingsledare inom stadens förvaltningar – detta eftersom vi drar lärdom av de kommissioner man har haft i Göteborg och Malmö. Man ser att man behöver kombinationen av tjänstemän och akademi både för att få evidensbaserade förslag och för att kunna förankra dem i stadens egen budget. Därför knyts forskarna vid sidan av till kommissionens arbete, men de kommer på samma sätt att kunna lägga fram oberoende analyser, förslag och rapporter.

Rätten till arbete, en fungerande välfärd och goda stadskvaliteter ska uppfyllas i hela Stockholms stad. Jag tror att vi är överens om det, även om vi inte alltid är överens om precis hur det ska gå till.

Min övertygelse är att en jämlik stad är en stark stad. En jämlik stad ska ge förutsättningar för hållbar utveckling, innovation och alla invånares möjligheter att ta till vara på sina drömmar och ambitioner. Det är en grund för allas trygghet och i sig en positiv utveckling.

Därför önskar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut och hoppas att vi trots teknikstrul här i salen kan få igång en vettig debatt.

Anförande nr 115

Salar Rashid (S): Först och främst tycker jag att vi som förtroendevalda i staden i större utsträckning och omfattning borde välkomna rapporter av det här slaget. Just för att lyfta frågan från formalitet, organisation och form vill jag i mitt anförande här och nu sätta fokus på det allra viktigaste – något som också allianspartierna i sin budgetreservation åtminstone med några meningar beskriver som en problembild. I reservationstexten står: Rapporten sammanställer en del intressant statistik, men bygger på en världsbild som inte utgår från den enskilde individen och dennes möjlighet att forma sitt liv utan utifrån det kollektiva utfallet av individens livsval.

Just det där sista har jag lite problem med. Jag hoppas att jag har misstolkat detta och vi i salen åtminstone kan hålla med varandra om delar av det. Det rapporten säger är i allt tvärtemot det man i texten i de borgerligas reservation egentligen menar. Rapporten säger själv att en ojämlik stad begränsar individens möjligheter att förverkliga det liv den eftersträvar. För stor ojämlikhet underminerar också den sociala sammanhållningen och skapar grogrund för sociala konflikter. Jag hoppas och tror att trots de strukturer som råder av segregation, klyftor, arbetslöshet och upplevd otrygghet och som leder till växande inkomstklyftor och skillnader i skolresultat – all den empiri som vi ser här och som är hämtad från verkligheten – är detta inte ett självvalt utfall för mängden av de individer som bor i staden.

Jag undrar vad Alliansen i sin reservationstext menar just med den sista meningen: att belysa hur det kollektiva utfallet blir av individens livsval. Det är problematiskt utifrån att man tänker på frihet som begrepp. Vad rapporten i grunden belyser är konsekvenserna av ojämlikhet, som bidrar till ofrihet och som många av våra individer upplever i sin vardag med allt större klyftor och skillnader som grund.

De senaste åren har vi fått bevittna hur vi har fått en stor kris i västvärlden – en demokratisk kris. Dessa samhällen förefaller sprängas sönder inifrån med sina inneboende motsättningar. Min poäng är att det viktiga är att försöka utgå ifrån frihetsbegreppet. Med denna rapport kan vi åtminstone se till att vi kan skapa förutsättningar så att fler människor kan uppnå frihet och att vi når våra bästa stämningars längtan. Vi ska låta detta få vara ett begrepp för alla.

Anförande nr 116

Gabriella Lavecchia (S): Fru ordförande! Jag är oerhört glad över att tillhöra en politisk majoritet som vågar se sanningen i vitögat, nämligen att Stockholm har blivit alltmer ojämlikt. Jag tillhör en majoritet som vägrar blunda för att skillnaderna har växt – en majoritet som tar stadens utmaningar på allvar. Det är en majoritet som vågar ta hjälp av forskare och experter för att reda ut de här frågorna. Jag är glad över att vi vägrar blunda för att vi bor i en stad med ökad ojämlikhet, som är alltmer orättvis.

Sanningen är att skillnaden har ökat på område efter område. Inkomstskillnaderna har ökat. Skillnaderna i långtidsarbetslöshet har ökat. Skolresultaten följer samma trend. Inte minst är skillnaderna i människors hälsa stora beroende på var i staden man bor. Detta är helt oerhört. Därför får vi inte, och kan inte, blunda för vad den borgerliga politiken under de här åtta åren har lett till. Det har lett till en stad som

glider isär. Det här har ökat ojämlikheten, och vi måste våga ta tag i det oavsett hur goda intentioner man än har haft med den politik som man har fört.

Jag är glad över att tillhöra den majoritet som vågar se de problem och de utmaningar som vi har och som framför allt vågar ta steg för att ändra på den rådande ordningen.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 117

A b d u l l a h A l i N a s s i r (S): Kära ledamöter! Ärade stockholmare! Fru ordförande! Ni kanske undrar varför jag håller en basketboll i handen. Det är inte vilken basketboll som helst, utan det är en basketboll som jag har fått låna av Aminah, nio år. Jag frågade henne om den rapport som kom ut och om hennes åsikt. Jag bad henne om svar på två frågor: Hur definierar du ordet orättvisa? Hur definierar du ojämlikhet? Hon kollade på mig och sa: Nassir! Ojämlikhet för mig är att jag flera gånger om året, rättare sagt varje gång man ska betala terminsavgiften till en idrottsklubb, måste byta. Jag har inte samma möjlighet att leka och idrotta som alla andra jämnåriga, för mina föräldrar har inte råd. Det är ojämlikhet.

Detta är siffrorna, individerna, bakom utredningen. Statistiken stämmer överens med vad Aminah säger. 14 procent av barnen i min kära stadsdel Tensta idrottar. 14 procent av flickorna gör det, jämfört med 58 procent i Bromma. Vart du än går, till vilket hörn du än går i Tensta har barn, äldre och ungdomar någonting som har påverkat dem när det gäller segregation, ojämlikhet och orättvisa. Jag kan inte låta bli att tänka på våren 2006, när jag såg en fin valaffisch från borgarna, närmare bestämt från Kristdemokraterna, där det stod: verklighetens folk.

Mina damer och herrar! Det här är verklighetens folk. Jag har fler historier som jag kan förmedla till er. Det är inte bara en basketboll, utan det kan vara en tandborste, ett skolbetyg eller en lönespecifikation. Rekvisitan räcker inte till. Tandborsten betyder att treåringarna i ytterstäderna har så många hål att det blir lång kö i väntrummen hos tandläkarmottagningen. Och det här är inte vilka personer som helst, utan det är treåringar som väntar på att få en kötid till tandläkaren. Skolbetygen betyder att det i vissa skolor bara är 50 procent som går vidare, inte till universiteten utan som har behörighet till gymnasieskolan. Lönebeskedet betyder att alltför många personer tjänar mindre när man jämför ytterstaden och innerstaden. Det här är något vi inte kan tolerera.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 118

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! Det är spännande att se att det är så olika med närvaron i salen i denna fråga.

Tack Nassir! Det var väl talat, tycker jag. Rapporten visar på precis de problem som Vänsterpartiet länge har talat om: Den borgerliga fördelningspolitiken har gett mer till dem som har och en smula till dem som har det sämre. Ska vi betrakta de ökande skillnader som resultatet av enskilda individers val eller i stället försöka utreda vilka strukturer och orsaker som leder till dessa ökande skillnader? Det är det vi behöver göra nu. Vi behöver föra en politik för ett sammanhållet, jämlikt och jämställt

Stockholm där människors möjligheter och förutsättningar kan tas till vara och där alla kan utveckla sina kompetenser och förmågor.

Med hjälp av kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm kan vi nu ta tag i detta viktiga arbete. Dess första rapport visar på ett segregerat Stockholm som vi länge har pekat på och som en majoritet av väljarna i valet nu senast också såg. Kommissionens första rapport visar hur segregationen och klyftorna ökar och hur möjligheterna och förutsättningarna för barn och ungdomar skiljer sig åt beroende på var vi bor, vilka deras föräldrar är, om deras föräldrar har jobb och utbildning och om de är friska. Det visar sig i ohälsa, det visar sig i dåliga betyg och det visar sig i svårighet att klara av gymnasiet. Det är nära förknippat med föräldrarnas utbildningsgrad och ställning på arbetsmarknaden.

Moderaterna och Folkpartiet har reserverat sig och vill blunda för att skillnaderna finns och att de har ökat och skärpts i Stockholm under deras tid som majoritet i Stockholm och riket. Deras argument är att alla har fått det bättre. Men vi ser att medelinkomsten i innerstaden har ökat med 64 procent medan den i Skärholmen har ökat med 1 procent. Jo, alla har fått det lite bättre – några mycket mer, dock. Om man för en politik som konsekvent gynnar de rika blir det skillnader och ökade klyftor.

Ni lyfter fram bostadspolitiken i reservationen. Där har ni en lösning som föga överraskande, eller inte alls, präglas av en borgerlig ideologi: att ombilda ännu fler av de allmännyttiga hyresrätterna till bostadsrätter eller att bygga fler bostadsrätter. Det privata ägandet är ert svar. Det finns fler än jag i den här staden som vill välja att bo i en av allmännyttans hyresrätter.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 119

Borgarrådet E L a r s s o n (MP): Ordförande, kommunfullmäktigeledamöter! Majoriteten, den rödgrönrosa feministiska majoriteten, sitter här nästan allihop på sina platser medan jag ser väldigt få, bara några, intresserade från oppositionen. Det är väldigt tomt i salen på er sida, måste jag tyvärr säga.

För många av oss borde det väl ändå vara så att ett socialt hållbart Stockholm med barnet i centrum är själva grunden för vårt engagemang. Den nya hållbarhetskommisionen är ett litet steg på väg, och rapporten *Skillnadernas Stockholm* är själva avstampet för kommissionen för ett hållbart Stockholms arbete.

Jag yrkar bifall till föreslagen organisation och till att rapporten ska godkännas.

Varje människa betyder något för helheten. Det slås fast i rapporten. Eller som min allra bästa lärare på mellanstadiet sade när han lärde oss vad demokrati är: Ingen kedja är starkare än sin svagaste länk. Skillnader ökar, vilket de bevisligen gör även i Stockholms stad och inte bara i världen i övrigt. De gör det även i det Stockholm där vi har möjlighet att påverka och förändra, och det är skillnadernas Stockholm som åskådliggörs. Det är skillnader som jag hoppas att vi nu tillsammans ska se till att de läker.

I rapporten lyfter man fram olika exempel. Kvinnor är till exempel mer otrygga än män. Så ska det inte vara i ett jämställt Stockholm. Men se där finns en olikhet! I Skärholmen är det en större andel män som känner sig otrygga i sitt bostadsområde. Och vad beror det på att det så just i Skärholmen? Här blir det spännande! Här vill vi plocka in forskning, och här vill vi lära mer. Vår stad är väldigt olika, och då måste vi också jobba för att dessa olikheter ska kunna läkas utifrån sina olika förutsättningar.

Varför? Jo, för att vi ska få svar. Vi kommer att utifrån svar och analyser föreslå politiska åtgärder. Då är det ganska givet att dessa politiska åtgärder inte kommer att se likadana ut, för vi är olika partier. Det är det vi sedan får tala om här i Rådssalen. Jag tycker att det är självklart att det ska se olika ut, men viljan att göra något borde vara allas vår vilja. Jag tror inte heller att det finns en opposition som kan vara stolt över ett samhälle som glider isär och att det finns stadsdelar som har fyrdubblat sina inkomstskillnader.

Anförande nr 120

J a n J ö n s s o n (FP): Det kanske inte är så konstigt att många i oppositionen är ute och äter just nu eftersom detta förmodligen inte är lösningen på de stora problem som de facto finns. Vi i Folkpartiet var nämligen väldigt positiva när vi såg denna idé som den var formulerad i fullmäktiges budget. Där står att det ska vara en kommission bestående av fristående forskare. Nu har det inte blivit så, utan i stället har det blivit en kommission som består av de tre stadsdirektörerna och två ytterligare direktörer. Det tycker vi är tråkigt, för vi tror att det skulle behövas många nya idéer i de här frågorna. Vi tror kanske inte att det är kommunens byråkrater som står för detta, utan det skulle vara bättre att få de olika åsikter som kan komma ifrån forskare.

Man kan se i denna första rapport att den genomgående präglas av ett ganska onyanserat perspektiv. Till exempel använder man statistik för att hela tiden komma fram till ganska långtgående slutsatser. De som kan någonting om statistik vet att det ofta är så att om man tittar på stora tal finns det många alternativa förklaringsmodeller till att det ser ut som det gör. Ett viktigt perspektiv som saknas är individens möjligheter att utvecklas. Här är det hela tiden jämförelser mellan olika stadsdelar, men det finns inte så mycket skrivet om hur den enskilde individen kan utvecklas.

För Folkpartiets del är vår viktigaste fråga att varje individ ska kunna ha lika livschanser. Sedan gör olika individer olika val. Det kan ibland leda till olikheter, men alla ska ha samma chans. Det är Folkpartiets drivkraft. Hittills kan man konstatera att den rödgröna majoriteten i alla fall i Skärholmen inte har lyckats särskilt bra i sina ansträngningar. De har till exempel sagt nej till att etablera Diskrimineringsombudsmannen i Skärholmen med över 100 kvalificerade arbetstillfällen. De har kört över ungdomsrådet flera gånger vad gäller Fryshuset och fritidsverksamheten. De håller på att driva kulturgården Jakobsbergs gård i konkurs med mera. Jag ser inte detta som ett sätt att skapa bättre social hållbarhet i vår stad.

Anförande nr 121

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tycker ändå att det är lite tråkigt med den tvära inställning som oppositionen har till formen. Anledningen till att vi har de oberoende forskarna, som fortfarande kommer att lämna precis lika kreativa idéer och nya förslag – vi hoppas det, men vi kan ju inte beställa det – och att de inte är hela

kommissionen är att vi har dragit lärdomar av det som har gjorts i Göteborg och Malmö där man ser att man behöver ha kommissionen mycket mer i verksamheten om det ska bli implementerbart. I Malmö har man fortfarande svårt med omsättningen till en faktisk och konkret politik.

Jag blev förvånad över er inställning eftersom kommissionens ingång inte är att vi på en gång ska avskaffa klassamhället, vilket såklart är min ambition, utan att den utgår just ifrån att vi ska se individerna och låta dem ha livschanser. Jag trodde nog att detta skulle vara en riktlinje som ni tycker är positiv.

Min fråga blir: Tror du att det är individers val att fattiga pojkar fortsätter att vara fattiga när deras pappor är fattiga? Det är precis den utveckling vi har sett de senaste åren; de fattiga kan i allt mindre utsträckning välja.

Anförande nr 122

J a n J ö n s s o n (FP): Jag börjar med Malmöfrågan. Jag tycker att de har valt en bättre inriktning just genom att de har en forskningsbaserad kommission där det sitter forskare, professorer och andra som verkligen har en gedigen vetenskapsförankring i det som de kommer fram till. Jag skulle gärna ha sett att Stockholm hade valt denna modell. Sedan hade man kanske kunnat ha en genomförandegrupp kopplad till kommissionen, som gärna hade fått bestå av de högsta cheferna i staden.

Vad gäller individperspektivet är det bara att konstatera, i alla fall när jag har läst den första rapporten, att det i princip inte finns någonting skrivet om individens möjligheter. Det handlar bara om olika stadsdelar och hur de ser ut just nu. Individen är helt borta. Det står ingenting om individens möjligheter att göra val och att ibland få hjälp att göra val.

Anförande nr 123

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Kommissionen består av flera olika delar. En av delarna är styrgrupp, där du hade förslag om att det skulle kunna heta genomförandegrupp. Det är egentligen samma sak. Styrgruppen handlar om att vi ska se till att de åtgärdsförslag och analyser som de forskare som kommer att vara involverade i kommissionen lägger fram tas till vara och implementeras. Jag tror att det är oerhört viktigt att man verkligen säkerställer implementeringen. Det finns alltså två delar i detta. Det handlar både om att säkerställa implementerbarheten i de strategier som föreslås och om att vi ska ta fram åtgärdsförslag som baseras i aktuell och fristående forskning. Båda aspekterna fångas genom detta sätt att organisera kommissionen. Jag tycker att det känns positivt.

Det talas om att varje individ ska ha lika livschanser. Det är precis det som kommissionen handlar om. Vi ska se till att alla människor i Stockholms stad har lika möjligheter att skapa sig ett gott liv. Jag undrar: Vad är skillnaden?

Anförande nr 124

J a n J ö n s s o n (FP): Det är bara att läsa innantill. De fristående forskarna ska ha en ganska undanskymd roll, för de ska på något vis kopplas till en utvecklingsledare som sedan ska sovra i materialet. Sedan ska det vidare till stadsledningsdirektörerna som ytterligare ska sovra i materialet. Sedan ska det till den politiska referensgruppen, som möjligtvis får tycka och tänka lite om det som har gått genom alla

dessas led. Det hade varit bättre om man hade haft forskarna som den första och högsta instansen, som leder in på de intressanta synvinklarna.

Jag konstaterar återigen att hela den rapport som är skapad innan kommissionen blev tillsatt enbart handlar om olika stadsdelsområden och sammansättningar. Det finns ingenting skrivet om individens möjligheter att utvecklas och om dess livschanser.

Anförande nr 125

Alexandra Mattsson (V): Jag förstår att ni i Alliansen kanske inte tycker att det är speciellt kul att rapporten handlar just om strukturer eftersom det i hög grad är en politik som har skapat och förstärkt de skillnader som finns i staden.

Du sade nu att du önskar att rapporten i högre grad skulle belysa vilka konsekvenser det blir av en individs val. Jag undrar då om den pojke som föds i Skärholmen och som i högre grad riskerar karies i tänderna, ofullständiga betyg och så vidare. Är det han som ska välja annat? Ska han ta konsekvenserna av sitt eget handlande? Ska inte han ha samma chans som en pojke som föds i innerstaden?

Anförande nr 126

Jan Jönsson (FP): Självklart ska den pojken ha det. Det är bland annat därför vi välkomnade initiativet när det togs. Sedan har utformningen inte alls blivit som vi skulle önska eftersom vi tror att det är bättre att fristående forskare snarare än stadens politiskt tillsatta högsta direktörer får möjlighet att komma med nya och intressanta vinklingar.

Anförande nr 127

Gita Nabavi (FI): Jag tycker att det är jätteintressant att du talar om olika individer och olika val. Bakom statistiken ligger faktiskt människor. De olika individerna och de olika valen finns inte i ett vakuum. Det man tittar på och det som är lite märkligt i det här sammanhanget är hur borgerligheten alltid väljer att individualisera kollektiva erfarenheter av de strukturer som beskrivs i rapporten. Det osynliggör och civiliserar de strukturella problem som kräver strukturella lösningar och politisk vilja. Då är det svårt att komma till rätta med de strukturella hinder som gör att människor stannar bakom den glasörr som utgör gränsen mellan våra stadsdelar.

Anförande nr 128

Jan Jönsson (FP): Jag menar att vi som bor i bland annat Skärholmen, som jag själv gör, inte är dömda till något slags evigt utanförskap. Om samhället kan bidra på olika sätt kan man som människa utvecklas, och det är det vi skulle vilja att kommissionen tog fram intressanta idéer kring som är vetenskapligt förankrade. Nu har det blivit något slags byråkratgrupp av det hela.

Likväl ska jag ingå i den politiska referensgruppen, och jag hoppas att det ska bli intressant att sitta med i den och att vi kanske kan komma fram till att forskningen ska få en större vikt i detta arbete, som är väldigt viktigt.

Anförande nr 129

Kadir Kasirga (S): Fru ordförande, kommunfullmäktigeledamöter och stockholmare! Vi lever i en fantastisk stad – en kosmopolitisk stad som fortfarande är

en av världens mest jämlika städer. Men som vi ser i rapporten *Skillnadernas Stockholm* finns det oroväckande tendenser. Vi har fortfarande mycket att göra.

Ledamöter! Det är ingen hemlighet att mer jämlika samhällen fungerar bättre. Det är mindre kriminalitet, bättre skolor, bättre folkhälsa och till och med bättre ekonomisk tillväxt och ökad trygghet i de jämlika samhällena. Det vinner alla på.

Vi i den rödgrönrosa majoriteten tar den stora ojämlikheten i Stockholm på allvar. Vi tänker inte blunda när skillnaderna i inkomst, arbetsmarknad, folkhälsa och utbildning ökar mellan stadsdelarna i Stockholm. Hela staden ska vara tillgänglig både fysiskt och socialt för alla stockholmare.

Alla, oavsett bakgrund och oavsett i vilken stadsdel de bor, måste få en god start i livet. När 13 procent av treåringarna i Rinkeby-Kista har kariesskadade tänder medan det på Kungsholmen är mindre än 1 procent får vi inte låta bli att göra något. När det skiljer åtta år i livslängd mellan en kvinna på Östermalm och en man i Skärholmen, när antalet fattiga barnfamiljer har ökat med mer än 25 procent i Högdalen, Vårberg och Hässelby gård eller när inkomstskillnaderna blir allt större mellan stadsdelarna i Stockholm får vi inte låta det vara. Frågan handlar om ifall vi vill leva i ett samhälle där de sociala problemen och ohälsan ökar snabbt och där tilliten till institutioner och myndigheter raderas och där tilliten mellan människor raderas. Vill vi leva i samhällen där människor går i otrygghet?

Ledamöter! Jag vill inte leva i ett sådant samhälle. Jag välkomnar denna hållbarhetskommission. Med de orden yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 130

A l e x a n d r a M a t t s s o n (V): En pojke som föds i Skärholmen kommer i genomsnitt att leva åtta år kortare än en flicka som föds på Östermalm i dag. Vid tre års ålder har ca 10–15 procent av barnen på en förskola i Skärholmen kariesskadade tänder, jämfört med till exempel Kungsholmen, där mindre än 1 procent har det. När den här pojken går i högstadiet är endast 34 procent av killarna med i en idrottsförening där han bor. När han går ut nian saknar mellan 15 och 20 procent i hans klass behörighet till gymnasiet. I innerstaden är siffran betydligt lägre.

De här skillnaderna består genom livet. Den rapport vi har på bordet visar tydligt ojämlikheten i Stockholm. Vänsterpartiet har länge sett dessa skillnader. Det är glädjande att vi nu fattar beslut om att tillsätta en kommission för ett socialt hållbart Stockholm. Efter denna första kartläggning kommer kommissionen att analysera detta och återkomma med förslag.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 131

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande! Att tydliggöra skillnaderna är ett första steg för att undanröja de strukturella hinder som utestänger människor. När sysselsättningsgraden är kvar på samma låga nivåer som under 90-talskrisen i Skärholmen och Rinkeby-Kista bör man fråga sig om detta verkligen är individuella problem. Om det är så – varför ser vi då de genomgående strukturella mönstren för alla de områden som tas upp i rapporten? Är detta bara ett jättestort stadsövergripande sammanträff-

fande, eller finns det faktiskt strukturella hinder och saker som gör att människor inte kan komma bortom sin stadsdel?

Från Feministiskt initiativ ser vi svaret att detta är en självvald blindhet som bygger på en politiskt motiverad ståndpunkt. Ni från den borgerliga sidan – det här är ert bokslut! Ni ska vara stolta över detta, för det är det här som ni har velat uppnå. Det är större skillnader eller, som ni själva brukar beskriva det, att skapa större spridning. Ta ansvar för den politik som ni har fört, för ni har uppnått både syfte och mål med att öka skillnaderna!

Anförande nr 132

S o f i a M o d i g h (KD): När det gäller uppdraget och underlaget för organisation och genomförande tycker vi kristdemokrater att problemet är just majoritetens perspektiv. Denna första rapport som vi alla har läst, verkar det som, förutsätter just att den geografiska tillhörigheten är en dominerande faktor för utvecklingen.

Ett exempel som vi tycker motsäger detta är det här med skolan. Rättare sagt handlar det väl om att det inte är så lätt att ändra, för trots att man har fördubblat skolpengen till vissa områden består skillnaderna jämfört med någon annan stadsdel.

Ytterligare ett exempel på frånvaro av perspektiv är att man i de skrivningar som vi har fått hittills inte nämner något personligt ansvar. Alla är i stället offer för strukturer. Det är tydligen strukturer som man inte längre kan bryta trots att historien är full av exempel på människor som både har organiserat sig och enskilt brutit mot strukturer och förändrat samhället. Men det går tydligen inte nu för tiden.

Jag tror inte att man kan kalla det för en självvald blindhet, som Gita gjorde när hon menade att borgerligheten har en sådan. Det handlar om ett annat perspektiv, där vi vill ha tilltro till människors egen förmåga att bryta strukturer och utvecklas från den situation man befinner sig i.

Det var rätt intressant när Kasirga Kadir – jag tror att det var han, men jag kan ha fel – sade att tilliten till institutioner och till andra människor och undrade vad vi ska göra då. Det blir en massa problem, menade han. Man kan onekligen fråga sig: Vem ska rädda människorna? Är det vi hundra här inne som ska rädda människorna? Är det någon strukturell institution som ska rädda människorna? Vi tror att det är människorna som måste rädda människorna. Det är väl också skillnaden på perspektiv; det är inte någon ovanifrånlösning som vi ser.

Jag tycker generellt att det verkar finnas en liten övertro på sociala hållbarhetskommissioner. Varken den som har funnits i Göteborg eller i Malmö har på något sätt löst alla problem, och jag tycker att det lät lite i inledningstalen som om den skulle kunna göra det.

Med detta yrkar jag förstås bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 133

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag tror att du har rätt i att vi har olika perspektiv, Sofia. Vi talar mycket om strukturer och tror också på – eller är helt övertygade om – att det behövs strukturella lösningar när det gäller att möta viktiga

samhällsproblem. Betyder det att vi inte ser individen eller att vi inte tror på individens egen inneboende kraft? Nej, självklart betyder det inte det. Självklart är vi lika medvetna som ni om att det finns individer som klarar att resa sig från de allra svåraste situationer, bygga sig goda liv och skapa framgång för sig och sina nära och kära. Det här handlar inte om att vi inte ser individerna. Det handlar om att vi måste ta ett ansvar också för strukturerna. De här två delarna står inte emot varandra.

Jag har en fråga till dig, Sofia. När vi ser att de här stora strukturella problemen finns, som vi är angelägna om att gripa tag i – menar du då att vi ska strunta helt i strukturerna? Ska vi inte på något sätt jobba med att skapa bättre förutsättningar för de individer som lever i vår stad?

Anförande nr 134

S o f i a M o d i g h (KD): Vad skönt det var att höra att det nämndes här att man åtminstone kan se både och! Vi upplever att det lyser med sin frånvaro i de dokument som vi har sett hittills. Det finns säkert en möjlighet att vi samarbetar kring detta.

Det finns säkert strukturer; det nekar vi inte till. Men det handlar om hur man förhåller sig till strukturerna. Vem är det som lyfter bort dem, och vem är det som säger att de finns? Vi upplever att det andas lite av att man tar ifrån människorna ett ansvar och att alla är offer för strukturer om man trycker för mycket på det. Då börjar människor kanske tro det, och det vore olyckligt.

Anförande nr 135

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande! Det känns betryggande, Sofia, att också du inser att det finns vissa strukturer. Jag tror också på individens kraft, och jag tror på individens kraft att bryta igenom. Vi är många som utgör exempel på att det faktiskt är möjligt.

Men vi kan inte förneka att vi bemöts på olika sätt. Redan svårigheten att uttala mitt namn i denna talarstol är något som har varit rätt intressant för mig. Det bemötande som man får beroende på vilken kropp man befinner sig i visar att det finns vissa normer och tankemönster i vårt samhälle som vissa av oss behöver bryta igenom för att kunna uppnå samma plats och samma privilegier som andra börjar på.

Anförande nr 136

S o f i a M o d i g h (KD): Ni kan bara notera att även mitt namn sades fel. Däremot har det inte hänt lika många gånger som för dig, så det är möjligt att detta är ett strukturellt mönster.

När det gäller att alla ska vara lika är risken bara att alla ska ha det lika dåligt i stället för att vi får alla att utvecklas och framför allt att de som har det sämst får det bättre. Det tycker vi från Kristdemokraterna är eftersträvaransvärt: att höja den lägsta nivån och stärka människor så att de tar sig vidare i sin personliga utveckling.

Anförande nr 137

A n d r e a S t r ö m (M): Tack för en bra debatt i en mycket viktig fråga! Alla barn ska ha de bästa förutsättningar i vår stad. Det är åtminstone min vision, och det är också därför vi från början har välkomnat en hållbarhetskommission och tycker att det är bra. Det är också därför som jag själv sitter med i gruppen.

Det som vi påtalar i vår reservation är att det bör vara en tyngdpunkt på oberoende forskare så att Hållbarhetskommisionen inte bara blir ett underlag för nuvarande majoritet, på samma sätt som jag inte tror att ni hade velat ha det omvända. Jag tror och hoppas att vi tillsammans ska kunna se de utmaningar som finns i vår stad och diskutera dem. Sedan kommer vi antagligen att komma fram till vitt skilda lösningar. Det är helt okej, och dem får vi debattera sedan.

Det vår reservation pekar på är hur arbetet ska fungera och att det ska vara forskningsbaserat. Det finns flera exempel redan nu på att det inte är det.

Anförande nr 138

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det gläder mig att höra att ni ändå tycker att det är viktigt att vi gör detta och att ni inte förnekar att vi har en djupt segregerad stad, vilket det fanns vissa tendenser till tidigare. Men det är lite beklämmande att det blir ett sådant fokus på formen. Forskarna kommer att knytas till detta, och de kommer själva att stå för sina rapporter. De kommer inte på något sätt att granskas innan, utan de lämnar ifrån sig dem. Sedan har vi valt denna styrgrupp för att vi ska kunna göra så mycket som möjligt av de förslag och rapporter som kommer. Problemet är oftast precis det motsatta: Forskare tar ingen politisk hänsyn utan lägger fram sin forskning som oftast visar på radikala idéer som oavsett vilka som just då har majoriteten inte alltid kan omsättas i en politik som väljarna har förtroende för.

Här försöker man göra både och för att faktiskt kunna åstadkomma förändring så att det inte bara blir häftiga idéer, utan så att man får en reell förändring i den utveckling som vi ser.

Anförande nr 139

A n d r e a S t r ö m (M): Jag tycker ändå att många av mina allianskollegor har förklarat detta väldigt bra. Det är viktigt att titta på vilka skillnader som finns i staden, men det är också viktigt att man får med de individer som gör en resa och att man även tittar på individernas enskilda möjligheter. Man ska inte ställa detta mot varandra utan kunna se både och.

I mitt Stockholm är det lika viktigt om det saknas jobb i den ena stadsdelen eller den andra eller om det är ett barn i den ena delen av staden eller den andra som har hål i tänderna. Vi måste göra insatser överallt, och därför är det viktigt att vi inte ställer stadsdelar mot stadsdelar.

Anförande nr 140

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Vi i Centerpartiet tycker att det är jättebra med en kommission för social hållbarhet. Det är lite synd, tycker jag, att vi hela tiden får höra från den andra sidan att vi skulle vara emot detta. Det är vi verkligen inte. Vi välkomnar snarare kommissionen.

Problemet är det oberoende som vi trodde utlovades i majoritetens budget. Nu verkar det inte bli så oberoende som vi först trodde, och då blir man snarare orolig för att detta egentligen bara är en ny plattform för det ansvariga borgarrådet. Vi tycker att det kunde ha varit utformat på ett annat sätt.

Vi beskriver detta i en reservation i kommunstyrelsen, som jag också vill yrka bifall till.

Anförande nr 141

Borgarrådet E L a r s s o n (MP): Jag funderar på detta. Malmö har kommit längst. Jag har tagit del av mycket som har gjorts där, men de är inte riktigt på banan med att komma in i politiken för ändring i strukturen. Göteborg är också igång, men har inte heller hittat denna koppling.

Det som Stockholm nu gör och som flera har försökt att beskriva – och som jag tycker står tydligt – är att koppla ihop det hela så att man utifrån den fristående forskningen också har möjligheter via en referensgrupp som har full möjlighet att plocka in, begära utveckling och ge egna förslag. Sedan kan man också komma till politiskt hårt läge. Det är klart att om det då är en rödgrönrosa majoritet som står för majoritetspolitiken kommer detta att prägla förslagen. Det tycker jag inte är konstigt. Men hela resan dit gör vi tillsammans, och då finns det möjlighet för alla partier att vara med och påverka ända fram till beslut.

Anförande nr 142

K a r i n E r n l u n d (C): Det låter jättebra, Ewa Larsson. Men då kanske ni skulle ha funderat ett varv till innan ni gjorde den första rapporten till ett politiskt slagträ.

Anförande nr 143

L o r e n a D e l g a d o (V): Äntligen – en rapport som har med fler samband och som analyserar skillnaderna i Stockholm! I Stockholm har oppositionen vilat sig på de växande höginkomsttagarnas bekostnad för att inte ta hänsyn till de ökade klyftorna. Denna rapport visar klart och tydligt hur skillnaderna i Stockholm ter sig för förörterna och för individerna. Till exempel tar oppositionen upp bostadssegregationen som en konsekvens av de låga antalen bostadsrätter i ytterstaden. Då undrar jag: Var ska låginkomsttagare bo i innerstaden? Och hur ska de ha råd att köpa en lägenhet när hyresrätterna i innerstaden är små öar i havet av bostadsrätter?

Man skriver att man ska kunna ha stadsdelar med god tillgång till service. Då undrar jag hur man tänkte när man sålde ut köpcentren, vars bolag i sin tur höjde hyrorna. Vi har sett hur servicen har minskat i olika delar av staden.

Ni vill ha individens perspektiv, men sopar de stora olika behov som finns under mattan. Om man på allvar vill att alla ska ha samma chans måste alla få tillgång till de reella förutsättningarna.

Jag undrar också lite angående ert svar. Där skriver ni att risken är att det finns stadsdelar med enbart hyresrätter. Jag undrar var de ligger någonstans, för de finns inte.

Angående Skärholmen tänkte jag ta upp några saker – först och främst Ungdomsrådet. Det försvann helt när ni upphandlade fritidsverksamheten. Ni hade inte visionen om att upprätta ett ungdomsråd efter det att dessa förändringar skedde. När fritidsverksamheten blev upphandlad försvann ungdomsrådet. Ungdomsrådet har just börjat i Skärholmen, och de kommer att få två till tre politiska beslut att remissläsa

nu till en början. Förutom detta har de två egna projekt samt att de kommer att ha en egen budgetpost för att fortsätta att utvecklas.

Angående frågan om Diskrimineringsombudsmannen till Skärholmen vet Folkpartiet mycket väl att vi tidigare har välkomnat idén och att vi fortsätter att välkomna idén om att centrala strukturer ska flytta till oss. Under er tid hände tyvärr inget.

Anförande nr 144

F r e d d y G r i p (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! *Skillnadernas Stockholm* – Stockholm är en stad som glider isär. Vi har hört om flera områden. Bland andra Lorena har varit uppe och föredragit detta på ett föredömligt sätt. Vi har också ett Stockholm där skolresultaten går isär och där skolsegregationen ökar. Busschaufförens dotter har inte längre möjlighet att möta läkarens son i en skola där skillnaderna ökar. Det här beror dels på att vi bor segregerat – staden är absolut bostadssegrerad – dels på att vi har ett skolval som segregerar.

Det finns jättemycket forskning – forskning i Sverige och internationell forskning – som visar att den typ av skolval som borgerligheten har infört gör att skolorna glider isär. Men forskningen räcker uppenbarligen inte. Det måste också finnas politiska lösningar och konkreta politiska förslag. Därför är det så viktigt att vi till skillnad från Göteborg och Malmö, där man har låtit forskningen vara i vägs ände, vill knyta forskningen nära politiken så att vi kan få konkreta förslag som gör skillnad i verkligheten.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 145

U l l a H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Kära Freddy, vi hör ständigt detta påstående om att friskolereformen innebär segregation. Ungefär 35 procent av eleverna från Tensta och Rinkeby har i dag möjlighet att välja en annan skola än den som finns i närområdet. Många av dem väljer då en skola i innerstaden. Du själv påstår att skolorna i innerstaden mestadels består av människor som har höginkomsttagarföräldrar. Då kan inte jag få in i mitt lilla huvud hur det skulle öka segregationen när barnen från Tensta och Rinkeby väljer en skola som finns i innerstaden i förhållande till att de inte skulle få välja en skola utan vara tvungna att gå i en skola i närheten av det område där de bor, som uppenbarligen är ett bostadssegrerat område.

Sluta att påstå att friskolereformen har ökat segregationen!

Anförande nr 146

F r e d d y G r i p (V): Om inte jag är förmögen att få Ulla Hamilton att förstå att skolval ökar segregationen i skolan ber jag Ulla att läsa både de forskningsrapporter som kommer från Stockholms universitet och den internationella forskning som finns om skolval. Då kommer det att vara uppenbart för dig att det skolvalssystem som det vi har i Sverige ökar segregationen i skolan.

Det är sant att vi fortfarande bor bostadssegrerat. Det betyder att vi med bostadspolitik behöver bryta segregationen i vårt samhälle. Men vi kan inte vänta. Vi kan inte vänta på att vi har löst bostadssegregationen innan vi bryter segregationen i

svensk skola. Därför behövs konkreta förslag. Rektorerna vill att vi ska lägga fram konkreta förslag. Skolverket vill att vi ska lägga fram konkreta förslag – konkreta förslag som bryter skolsegregationen och som stoppar den ökade segregation som sker på grund av skolvalet.

Anförande nr 147

M a g n u s N i l s s o n (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Först och främst vill jag tacka kommissionen för den första rapporten. Jag tyckte att det var intressant läsning. Den slår också fast många av de problem som vi vet att en ojämlik stad kan leda till. För mig är detta egentligen ingenting nytt. Faktum är att när man talar om vilka metoder som har använts eller hur man har kommit fram till detta ska man veta att det här inte precis är den första rapport som har skrivits eller gjorts om vad ojämlikhet kan göra. Snarare är detta en global trend som vi ser. Förmodligen är den även applicerbar på Stockholm. Vi ser att ojämlikheten ökar, och vi ser vilka konsekvenser det får.

Min förhoppning är att få komma hit och få höra lite mer om vad fler borgerliga politiker vill göra åt det här och hur ni vill diskutera de faktiskt ganska svåra avvägningar som måste göras mellan individens frihet och strukturella lösningar. Det är sådant som måste diskuteras. I stället hamnar man visst i en diskussion om form och metod.

Jag vill bara ha sagt att detta inte är något universitetsseminarium. Det är inte så att bäst metod får Väl godkänd på tentan. Detta är verkligheten. Det här är den verklighet som medborgare varje dag möter, där deras bakgrund och deras föräldrars utbildningsnivå avgör deras framtid. Då kan inte vi sitta här och ta diskussioner om metoder, utan vi måste våga ta diskussionen om vad vi gör för att motverka detta. Vilka avvägningar måste vi göra mellan individens frihet, strukturellt förtryck och diskriminering som finns i de lösningar vi lägger fram?

Kanske tycker ni inte från den borgerliga sidan att det är tillräckligt tydligt när vi ser att de sociala problemen, ohälsan, sämre tänder, sämre förutsättningar, sämre chanser för jobb och sämre livschanser är kopplade till ojämlikhet. Kanske tycker ni inte att det är tillräckligt, men för mig är det helt uppenbart att detta bara är en liten del av någonting mycket större som jag hoppas att utredningen kommer att utreda vidare.

Värst av allt tycker jag nog ändå att frågan om skolan och ojämlikheten där är. Det är verkligen sorgligt att se hur tydlig kopplingen är mellan ojämlikhet, föräldrars bakgrund och utbildningsnivå och elevers förutsättningar. Vi lever i ett av världens absolut rikaste länder och dessutom i en av detta lands rikaste städer. Ändå kan vi inte komma längre än vi har gjort, då det finns skolor där inte ens hälften av niorna når upp till kraven för att komma in på gymnasiet. Det är för mig långt mycket sorgligare än en formdiskussion om metod.

Anförande nr 148

U l l a H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Det är en oerhört viktig diskussion, detta om vad man har för förväntningar på elever beroende på vad de har för bakgrund. OECD har nyligen kommit med en rapport om vad som är problemet i den svenska skolan. Där gör de en tydlig och lång lista med rekommendationer där en av de absolut viktigaste saker som de framhåller är just att det är otroligt viktigt att man

inte stämplat elever beroende på vilken bakgrund de har. Man ska ha höga förväntningar på alla elever oavsett vilken utbildningsnivå deras föräldrar har eller var eleven bor någonstans.

Jag blir lätt bekymrad när jag lyssnar på debatten. Om det är någonting som ni hela tiden trycker på är det just att man utgår ifrån att elever är svagare bara för att de bor på ett visst ställe. Det är precis det som man inte ska göra.

Anförande nr 149

Magnus Nilsson (S): Jag tycker att vi ska vara ärliga mot varandra. Vi som politiker, som folkvalda, sitter med statistiken. Vi sitter med de genomgångar som har gjorts, och vi sitter med rapporter precis som OECD gör. OECD gör mer utöver detta, även om de i rapporter har tydliggjort att ojämlikheten mellan skolor är en av de största anledningarna till de olika skolresultaten. Jag är inte den som tänker stå här och peka ut elever. Jag är den som vill stå här och diskutera vilka förutsättningar vi i den här salen ger eleverna. Det är vårt ansvar. Det är vi som inte har gett dem förutsättningar, och det är vi som borde presentera lösningarna.

Det handlar inte om att peka ut någon. Det handlar om att vara realistisk och att våga fatta politiska beslut som hjälper de elever som faktiskt kan ha det tuffast när de borde ha precis samma chans som alla andra.

Anförande nr 150

Mervi Mäkinen Andersson (S): Kära ledamöter! Det här börjar urarta till en skoldebatt. Men det handlar om så mycket mer. Vi måste sy ihop staden. Jag är inte här för att göra reklam för gerillahantverk, men inte kan en kännande och tänkande person som vem som helst av oss på fullaste allvar tycka att det är gott och väl att de skillnader som tydligt framgår i de framlagda rapporterna i ärendet faktiskt finns mellan de olika stadsdelarna inom Stockholms stad?

Vi talar om så otroligt basala saker: utbildning, ohälsotal och tandstatus, det vill säga tandhälsa hos barn som från tre års ålder får mer kariesangrepp. Vi talar om ekonomiska skillnader hos barnfamiljer som kan härröras till vilken del av staden man bor i. Vi talar också om den ännu mer brännande frågan att det är svårt att röra på sig i en geografiskt segregerad stad.

Ledamöter! Inte kan vi väl tycka att medellivslängden ska vara en faktor som skiljer sig åt mellan stadsdelarna inom Stockholms stad? Nej, det är självklart att ingen tycker så. Många har varit uppe här i talarstolen och talat om siffror och statistik. Det tål att sägas igen, men det är inte det jag har kommit hit för. Det handlar mer om att jag har läst ärendet och rapporterna med stor oro. Det gäller även reservationer från delar av oppositionen. Jag känner mig riktigt beklämd. Man vill inte kännas vid de variabler som rapporterna visar och tar fram. Och varför vill man inte göra det? Det kan bara de partier som har skrivit på reservationen svara på. Vill ni inte prata om det här? Ni kallar rapporten för slagträ i debatten, minsann. Det viktigaste är väl inte hur någonting är konstruerat, utan det viktigaste är vad statistiken visar.

Några ord på vägen, kära vänner: Ja, alla ska ha de bästa förutsättningar i vår stad. Däremot hjälper det inte stockholmarna i stort om 3, 53 eller 503 individer får det bättre. Väl bekomme för de personerna – det är bara det att det inte är tillräckligt för

att de stora ojämlikheterna inom staden ska försvinna. De existerar. De finns. Fakta är framlagda. Den orättvisa som skiljer oss åt existerar. Sist men inte minst: Vi är fortfarande här för att förbättra förhållandena för den som bor i Stockholm – inte för att cementera det som skiljer oss åt.

Var snälla och ta debatten! Tig inte ihjäl frågan! Vi har stått här nu i jag vet inte hur många timmar och pratat från vår sida. Kom in och förklara varför ni tycker att det här är så hemskt dåligt! Och prata då om den statistik som är framlagd.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 151

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Frågan om en social kommission för Stockholm är en fråga som vi har drivit under flera år. Därför känns det positivt att denna politik nu blir verklighet. Med denna kommission får vi ett verktyg för att på ett strukturerat och kraftfullt sätt arbeta med att vända utvecklingen med en ökad segregation i Stockholm. Det handlar om att alla människor ska ha goda möjligheter att skapa sig ett gott liv i vår stad.

Så ser det inte ut i dag. Vår stad präglas av stora klyftor. Möjligheterna för människor att ta sig fram i livet ser väldigt olika ut. Jag ska ta två exempel. Ni har hört dem förut, men jag tycker att de är värda att lyfta fram och väldigt talande.

Det ena handlar om det vi tidigare hörde om att i Rinkeby-Kista hade 13 procent av treåringarna kariesskadade tänder år 2014. På Kungsholmen var det mindre än 1 procent. För mig är detta siffror som manar till att göra någonting. Eller ska vi luta oss tillbaka och tänka att dessa treåringar med karies kanske behöver resa sig upp från sin offerroll och ta bättre hand om sina tänder? Jag tror inte att det är någon som tycker så, men det är för mig ändå ett talande exempel på att vi måste se de strukturer som finns.

På Norrmalm och Östermalm går 94 procent av eleverna ut grundskolan med behörighet till nationella program. I Rinkeby och Spånga-Tensta är det 78 procent. Antingen ser vi att det finns strukturer bakom siffrorna eller så lägger vi skulden helt på individen och säger till eleverna i Rinkeby och Kista att rycka upp sig.

För mig visar det underlag som vi har fått i rapporten på någonting. Det visar på att människor påverkas av sociala och ekonomiska faktorer. Det gäller inte nödvändigtvis varje individ – apropå den diskussion vi har om individ kontra grupp – men på övergripande nivå kan vi se att detta påverkar människors livschanser. Individens frihet påverkas av sociala och ekonomiska faktorer.

Att kämpa för en jämlik stad är att kämpa för att varje barn ska nå skolans kunskapsmål, att inga treåringar ska ha kariesskadade tänder och att varje barn i den här staden ska växa upp med en framtidstro och en tilltro till sig själv och sina möjligheter. Kommissionen är ett verktyg för att börja vända utvecklingen och skapa en mer sammanhållen stad. Den ska bidra till en jämlik och socialt hållbar stad. Det här känns oerhört angeläget och viktigt, och jag är glad att arbetet nu har kommit igång.

Anförande nr 152

A n d r e a S t r ö m (M): Jag tycker att det är olyckligt att det blir så tydligt att vi ställer stadsdelar mot stadsdelar i stället för att också tala om barn som, oavsett var i staden de bor, har svårt med skolan, med tandvård eller vad det nu kan vara. Varför talar vi inte om det? Varför säger vi bara samma sak om och om igen och jämför olika siffror i stället för att prata om det övergripande problemet?

Syftet med hållbarhetskommisionen är att titta på utmaningar. Men min förhoppning är att vi också ska titta på vad det är som får människor att kunna göra livsresor och kunna förverkliga drömmar. Jag tror nämligen inte att det är konstruktivt när politiker bara står och pratar utmaningar med hårfin gräns till att svartmåla vissa områden. Jag tror att det stärker utanförskapet i stället för att hjälpa, och jag tror inte att det är vad dessa områden behöver.

Med detta yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 153

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag tror att det är viktigt vad man än tar sig för att göra något slags analys av vilka problem man står inför. Då behöver man ett bra underlag för det. För mig är det rätt uppenbart att om vi tittar på hur villkoren i staden skiljer sig åt mellan olika delar och ser att det är stora skillnader betyder det att vi har ett problem.

Här ser vi att det är många treåringar i vissa delar av staden som har kariesskadade tänder. Då behöver vi inte lägga så mycket ideologi i det, utan mer konstatera att vi har en utmaning som vi måste möta. Det är rätt uppenbart för mig. Jag tycker inte att det behöver handla om vilken inriktning man har rent ideologiskt, utan vi måste göra en ordentlig analys av vilka problem vi har. Här ser vi att det finns en stor grupp treåringar med kariesskadade tänder. Det betyder att vi måste göra någonting.

Anförande nr 154

S a l a r R a s h i d (S): Jag tycker att det är intressant att oppositionen i vissa delar vill belysa individens frihet när det kommer till att det går bra för Stockholm. Man använder argument som till exempel tvärgenomsnittet för den genomsnittliga stockholmaren. Då har man egentligen inga problem med att tala om individen, och inte heller när man säger att det går bra för Stockholm som helhet och så vidare.

För mig är det svåra i denna utgångspunkt att försöka våga se inkomstskillnader, skillnader i skolresultat och all den empiri som skapar ofrihet för människor. I grunden hoppas jag åtminstone att begreppet frihet från er sida är viktigare än när man ser till det stora heltalet. Man kan väl säga att när alla dessa faktorer sammanflätas skapas ofria människor i grunden. För mig är denna statistik mer en grund för att vi har en ofri stad där den sociala mobiliteten, den kulturella mobiliteten och den fysiska mobiliteten minskar alltmer. Vi måste försöka hitta olika svar på de här frågorna.

Min fråga är egentligen: Varför gäller inte begreppet frihet när det kommer till dem som bor i Skärholmen? Då ska man endast se dem som ett kollektiv. Men när det handlar om Östermalm eller innerstaden börjar vi återigen ha ett individperspektiv.

Anförande nr 155

D e m b a B a h (MP): Ordförande, ledamöter! Jag tycker att rapporten är bra. Den visar ojämlikheten i staden. För individen är den likadan i alla stadsdelar, men rapporten visar att förutsättningarna i olika stadsdelar för individen är olika. I vissa stadsdelar är förutsättningarna sämre. Rapporten visar de grundläggande problemen med den segregation vi upplever i staden, där vissa stadsdelar har fått det bättre och andra har fått det sämre. Det är viktigt att kartlägga de problem som vi har i olika stadsdelar för att kunna göra de nödvändiga insatserna så att man kan åstadkomma en mer jämlik stad.

Ett mer jämlikt Stockholm betyder inte att det blir sämre för dem som har fått det bättre. Det betyder att de som har fått det sämre kan utvecklas till det bättre genom insatser från skolor, vuxenutbildning och andra åtgärder som kan ge bättre jobb. Rapporten gör det möjligt att se vilka stadsdelar som har behov av insatser så att man kan lyfta dem till det bättre. Ett barn som växer upp i ett hushåll med ekonomisk utsatthet har sämre förutsättningar än andra barn. I Rinkeby lever 42 procent av barnfamiljerna i ekonomisk utsatthet. Sysselsättningsgraden är bara 47 procent, jämfört med nästan 85 procent i staden. Då kan vi inte tala om individens valmöjlighet. Den enskilde individens valmöjlighet att forma sitt liv beror inte bara på den valfrihet som finns utan också på vilken förutsättning individen har. Låginkomsttagare har svårt att välja bostadsområde eftersom de inte har råd att köpa sin bostad. Att äga sin bostad är fantastiskt, men det är inte säkert att alla vill och har råd att äga sin bostad. De måste också kunna välja.

Bifall kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 156

R i c k a r d W a l l (SD): Ordförande, ledamöter! Sverigedemokraterna ser också denna delade stad. Vi ser det som ett stort bekymmer. Det är en stor och allvarlig samhällsfråga för oss. Det är en stor uppgift som vi har framför oss att få ihop staden och ena den. Det kan till exempel uttryckas i olika modeller, och det kan formuleras i statistik huruvida man genom åtgärder uppnår denna ökade jämlikhet i Stockholm.

Nu har jag suttit och lyssnat på er här. Jag kanske lyssnade dåligt, men jag hörde inte så där förskräckligt många konkreta förslag på åtgärder. Jag erkänner att det här är ganska svåra saker. Det talades till exempel om mobilitet – om social mobilitet och geografisk mobilitet. En sak bara slog mig, och detta är en fråga till er allihop. Jag försöker tänka: Vilken påverkan skulle det ha på mobiliteten och det enande Stockholm om vi skulle lyckas utplåna hedersförtrycket i den här staden? Jag bara tänkte på vilka ökade möjligheter människor då skulle få.

Anförande nr 157

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Den sociala mobiliteten är obefintlig i dag. Man föds i en viss grupp, och sedan har man svårt att lämna den. Det var länge sedan Sverige hade så låg social mobilitet som vi har i dag. Men här handlar det om att ens förutsättningar inte beror på i vilken del av staden man är född. Oavsett var i Stockholm man är född ska man kunna förverkliga sina livsprojekt, och så är det inte i dag. Möjligheten till utbildning är inte samma, möjligheten till arbetstillfällen är inte samma och möjligheten till bostäder är inte samma. Det är konkreta saker, och jag hoppas att ni kan ta till er det.

Anförande nr 158

R i c k a r d W a l l (SD): Ordförande, ledamöter! Jag tackar för repliken, som tydligen var en replik på min fråga. Men det var inget svar på min fråga, så jag får väl upprepa den: Hur skulle det påverka det splittrade Stockholm, hur skulle det möjligen kunna öka sammanhållningen i Stockholm, hur skulle det öka mobiliteten i Stockholm socialt, geografiskt och bosättningsmässigt och hur skulle det kunna öka enskilda flickors och kvinnors möjligheter här i livet om vi lyckades utplåna hedersförtrycket? Det var frågan.

Anförande nr 159

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Min avsikt är inte att förlänga debatten, utan att tacka för den. Jag tror och hoppas att vi kommer att ha många liknande, fast kanske ännu mer utvecklande, debatter i samma ämne både i referensgruppen och här i salen eftersom jag tror att detta är en av de största frågor som vi står inför. Med tanke på den senaste utvecklingen känner jag också starkt att det är en stor styrka att vi har en gemensam referensgrupp med alla partier i kommunstyrelsen för att hitta delarna i att skapa en mer hållbar stad där vi är överens och kan jobba utifrån det. Sedan kan vi återkomma i debatterna där vi skiljer oss åt.

Det känns bra att veta att vi har en stor enighet i kommunstyrelsen om att vi ska bygga ihop staden och att alla individer måste synliggöras i detta arbete.

Anförande nr 160

A w a d H e r s i (MP): Fullmäktige och ordförande! Det är så enkelt om man vill se det. Vi ser enorma skillnader när det gäller valdeltagande, till exempel. Vi ser delar av Stockholm där valdeltagande är under 50 procent. Vi ser att delar av Stockholm har en enorm trångboddhet. Vi kan tala om politiska, sociala eller ekonomiska rättigheter – självklart kan vi tala om det! Självklart finns hedersrelaterat förtryck i det här samhället som inte är kopplat till något geografiskt område. Det ser jag. Men jag ser också att vi har problem när det gäller demokratin, tilltron, mellanmänskligheten och tilliten. Jag ser också att vi har problem med tilliten till olika institutioner. Jag kan inte blunda för det.

Det som är bra med rapporten *Skillnadernas Stockholm* är att den tar fasta på de utmaningar som vi har. Antingen ser man dem eller så ser man dem inte. Jag ser att en del väljer att stoppa huvudet i sanden. Jag gör inte det. Jag tar ansvar.

Anförande nr 161

J a n J ö n s s o n (FP): Ordförande! Jag yrkar å Folkpartiets vägnar bifall till vår reservation.

§ 24 Riktlinjer för barnomsorg på obekväm arbetstid (Utl. 2015:96)

Anförande nr 162

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Alla som kan jobba ska ges förutsättningar att göra det. Det är någonting som vi arbetar för på olika fronter, så även inom skolans, förskolans och fritidshemmens område. Därför är det glädjande att vi nu får upp riktlinjerna för barnomsorg på obekväm arbetstid. Det är en ambitionshöjning för Stockholm där vi anpassar barnomsorgen till ett modernt arbetsliv. Detta kommer att förbättra situationen för sjuksköterskor och för skådespelare och andra kulturarbetare. Det gäller också brandmän, flygvärdinnor och andra som bedriver sitt arbete på obekväm arbetstid.

Det mesta av denna obekväma arbetstid är antingen tidiga morgnar eller senare kvällar och även ett antal nätter. Som framgår av ärendet – jag utgår ifrån att ni har läst det allesammans – löser de flesta i den här staden som jobbar på obekväm arbetstid detta själva genom att den andra vårdnadshavaren eller ens partner är hemma, antingen hemma och sover med barnet eller hemma tidigt på morgonen eller sent på kvällen. Men det finns också ett antal stockholmare som inte kan ordna det på detta sätt. De kan vara ensamstående, eller båda kanske jobbar på detta sätt. De kanske inte har anhöriga på nära håll. Då är det jätteviktigt att vi från stadens sida kan erbjuda en trygg barnomsorg. Detta är inte samma sak som förskola, men det bedrivs ofta av en förskola eller på ett fritidshem. Det ser lite olika ut, vilket också framgår av ärendet.

Framtagandet av riktlinjerna initierades under Lotta Edholms tid. Det är därför bra att vi nu har kommit så långt. De har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder, som har kommit med värdefulla synpunkter. Det är proffs som har tittat på de olika aspekter som har med det här att göra. En av de förbättringar vi gör är att vi utökar rätten till detta så att det gäller barn från 1 till 13 års ålder. Även de som inte är inskrivna i förskola och fritis kan nu också söka. Det är en klar förbättring för denna, kanske inte särskilt stora, grupp som ändå kan ha glädje av detta eftersom de nu kan jobba medan deras barn har en god omsorg.

Vi landar i att när Stockholms stad bygger ut verksamheten ska vi göra det som vi är bäst på, nämligen att utöka den service som framför allt är förlagd till förskolor och fritidshem, alltså lokalbaserade verksamhet. Sedan finns det också ett antal privata utförare som är ännu bättre på sådana saker som att komma hem till de föräldrar vars barn behöver det.

Anförande nr 163

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Den som läser ärendet kan nog tycka att det är en smula obegripligt i förhållande till de löften som de rödgrönrosa kom med i valrörelsen. Då talades det vitt och brett om att man nu skulle utöka möjligheterna till barnomsorg på obekväm arbetstid. När man tittar på riktlinjerna ser man att principerna för vilka barn som ska få barnomsorg på obekväm arbetstid är exakt likadana som de har varit i stort sett under hela 2000-talet. Man ska alltså först och främst försöka lösa detta själv, och det är bara de som verkligen inte kan lösa det på något annat sätt som får denna möjlighet. Därvidlag har det inte förändrats det minsta, utan det kommer fortfarande att vara en ganska strikt hållning. Jag tycker att det är en riktig hållning, och det har jag tyckt hela tiden.

Det som är tråkigt är naturligtvis att man begränsar valfriheten oerhört i detta ärende i jämförelse med hur det är i dag. En majoritet av de barn som har barnomsorg på obekväm arbetstid har det inte i en förskola eller på ett fritis. De har det hemma, och det framgår tydligt av den rapport som utbildningsförvaltningen har tagit fram. I denna rapport, som är grunden för vårt beslut i kväll, framgår också oerhört tydligt att man verkligen sätter ned foten och säger: Någon valfrihet har de här föräldrarna absolut ingen som helst rättighet att kräva! Man slår också fast att ett viktigt skäl till att ha barnomsorg på obekväm arbetstid i förskolor i stället för i hemmen är det ekonomiska. Man gör detta för att spara pengar; det framgår också av rapporten.

Men tänk – jag tror inte riktigt att det var det som väljarna i Stockholm trodde när de rödgrönrosa vitt och brett talade om att nu skulle alla få detta. Enligt Olle Burell skulle det tydligen gälla 80 000 barn i Stockholm; det var vad han uttalade häromdagen i Dagens Nyheter. Men så är det inte. Det är samma regelverk som det har varit hela tiden. Detta regelverk är naturligtvis helt korrekt. Det rör kanske max 200 barn i Stockholm på årsbasis. Men för dessa barn är verksamheten väldigt viktig. Det är den som får livet att gå ihop för många, framför allt för ensamstående mammor.

När ni nu fattar detta beslut måste ni förstå att ni försämrar denna valfrihet för de föräldrar som tror att deras barn är tryggare hemma i sin egen säng än på en förskola där de kanske inte ens är på dagtid.

Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 164

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Jag tycker att du vevar runt ganska friskt i de här frågorna, Lotta. Så kallat nattis, när det är någon som kommer hem, gäller enligt de uppgifter som jag har fått från förvaltningen mellan fem och tio barn i Stockholm – i Sveriges huvudstad. Det är alltså inte någon stor mängd personer. När det gäller de som har barnomsorg på obekväm arbetstid i övrigt, tidiga morgnar och sena kvällar, är det ungefär hälften som har det på en förskola och hälften på ett annat sätt.

Det framgår tydligt av riktlinjerna och av det vi säger att alla ska få en god och rättvis bedömning. Riktlinjerna syftar framför allt till att vi ska ha en likvärdighet runt om i staden. Jag tycker att du målar upp en skräckbild av detta som inte är korrekt över huvud taget.

Anförande nr 165

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Jag läser innantill: Utredningen visar att den mest förekommande omsorgsverksamheten är omsorg i hemmet – barnvårdare i hemmet. Så står det i den rapport som ligger till grund för beslutet.

Jag skulle med glädje acceptera detta om jag visste att de undantag som man talar om skulle gälla de barn som vill ha barnomsorg i hemmet nattetid eller vid andra tillfällen. Men problemet är att hela perspektivet i rapporten är att dessa barn ska in i förskolan. Det finns inte ens en tillstymmelse till skrivningar om vad dessa undantag skulle innehålla.

Jag tycker inte att man som politiker kan fatta den typen av beslut utan att veta vilka konsekvenser det får för medborgarna när man gör det.

Anförande nr 166

F r e d d y G r i p (V): Herr ordförande och ledamöter! Nu är det tomt på åhörarläktaren, men det finns ju folk som lyssnar på radio och ser på tv också.

Barnomsorgen och den gemensamma organiserade barnomsorgen har varit en viktig frihetsreform och ett arbete som arbetarrörelsen länge har kämpat med. Det är en feministiskt viktig fråga för att alla ska kunna ta del av arbetsmarknaden på samma sätt.

Men människor jobbar inte bara på dagtid utan också på obekväm arbetstid, och man kan ha en familjesituation som gör att man behöver barnomsorg även tidiga morgnar, sena kvällar och nätter. I många kommuner, även i Stockholm, har det funnits anledning att bygga ut detta och göra denna omsorg tillgänglig för fler. Därför är det jättegäldjande att vi i den nya rödgrönrosa majoriteten nu gör detta. Vi bygger ut den så att den gäller för barn upp till 13 år. Den ska vara tillgänglig för fler, och då är det naturligtvis viktigt att man gör en lösning som inte skenar iväg rent kostnadsmässigt när vi kan bygga ut omsorgen. Därför vill man att verksamheten ska bedrivas lokaltbaserat. Men om det finns särskilda skäl kommer det även att vara möjligt att göra det fortsatt i hemmet.

Omsorgen ska vara tillgänglig för fler, och därför tar vi också in ett barnsäkerhetsperspektiv. Där förordar man en lokaltbaserad verksamhet. Det handlar också om arbetsmiljön för personalen med kollegor och en anpassad miljö för verksamheten, uppföljning och kontroll av kvaliteten.

Därför känns det jätteviktigt och glädjande att få stå här i talarstolen och yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 167

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Jag förstår verkligen att socialister gillar idén att alla barn, oavsett om deras föräldrar vill det eller inte, ska vara på en förskola nattetid, tidiga morgnar eller sena kvällar. Det förvånar mig inte ett dugg.

Däremot förvånar det mig att Vänsterpartiet så helhjärtat går in för detta när det bygger på exakt samma principer som har gällt under lång tid i Stockholm. Det enda man gör är att man utökar åldern lite för de barn som kommer att beviljas detta. Men så var det redan tidigare också. Stadsdelarna beviljade denna barnomsorg även för barn upp till 13 år. Nu sätter man det på pränt. Det är bra, tycker jag – jättebra! Men det kommer inte att bli fler barn som får detta. Principerna är i botten exakt desamma som har gällt under hela 2000-talet i Stockholms stad.

Sedan undrar jag också om Freddy Grip har någon tanke om vad undantagen ska innehålla. När ska föräldrar veta att de kan välja att någon kommer hem till dem om detta handlar enbart om ekonomi?

Anförande nr 168

F r e d d y G r i p (V): Det här handlar inte bara om ekonomi; det handlar om att göra barnomsorg på obekväm arbetstid tillgänglig till många fler. Det handlar om att när man stegvis ska bygga ut den ska det kunna vara kostnadseffektiv. När man bygger ut den ska det präglas av kvalitet. Man ska ha tillgång till kolleger, och man ska ha lokaler som är det anpassade, men det ska också finnas undantag.

Det som jag tycker är viktigt med undantagen, när det alltså finns särskilda skäl, är att vi har riktlinjer som gör att det blir likvärdigt i alla stadsdelar. Det ska inte spela någon roll var i Stockholm man bor. Man ska alltså kunna få barnomsorg även i hemmet om särskilda skäl föreligger. Där förlitar jag mig på förvaltningen, som är otroligt kompetent att göra den typen av bedömningar.

Det känns jätteroligt att få ta ett steg i riktningen att bygga ut barnomsorg på obekväm arbetstid. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 169

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Vi tycker också att det är bra att man gör en översyn av riktlinjerna, mycket av de skäl som Freddy Grip nyss har nämnt. Det ger en ökad transparens. Det ökar likvärdigheten mellan stadsdelarna. Alla får samma möjlighet. Fler får möjlighet att komma i arbete och försörja sig själv.

Men vi får bli lite faktabaserade och se vad det här egentligen handlar om. Det är flera olika kategorier barn det handlar om. En del av diskussionen innan kan bygga på missförstånd om vad som är vad. I Stockholm är det just nu 5 barn totalt som får omsorg hela natten, 5 barn. De allra flesta barn som det totalt handlar om – det varierar lite grann, men det är strax under 200, mellan 160 och 170, sade stadsledningskontoret för några år sedan – får omsorg på kvällar och tidiga morgnar. Det är alltså 5 barn hela natten, mellan 160 och 170 barn tidiga morgnar eller kvällar. De har lite olika behov.

De allra flesta av dem som får den här typen av omsorg får det i hemmet i dag. Vi tycker i likhet med Folkpartiet att de ska fortsätta att kunna få det i hemmet. Den uppfattningen har uppenbarligen inte majoriteten, utan där vill man plocka in de här barnen i förskola. Det handlar om något luddiga skäl om anpassade lokaler. Men den här omsorgen sker alltså om kvällar, nätter och morgnar. Jag vet inte riktigt vilken lokalanpassning som behövs, mer än att det behöver finnas bra sängar som barnen kan sova i, och det får vi väl anta att de har hemma.

De riktlinjer som nu föreslås kan komma att innebära att de föräldrar som i dag har den här typen av behov faktiskt ser att deras möjligheter att själva välja hur den ska utformas försämras dramatiskt. Det var väl ändå inte meningen?

Jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 170

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Borgarrådet Brinck har i alla fall läst på ärendet och har siffrorna klart för sig.

Ett skäl till att få barnomsorg i hemmet på obekvämlig arbetstid kan vara att man har långt till en lokal där verksamheten bedrivs. Det skälet kan kvarstå om vi inte lyckas bygga ut det här ordentligt. Att fånga in barn i förskolan, som både borgarrådet Brinck och borgarrådet Edholm pratar om, är, för att dra det till sin spets, att vara väldigt kritisk till förskola över huvud taget. Det är någonting socialistiskt. Jag är stolt över att vara socialist. Men att använda den argumentationen slår faktiskt tillbaka på hur man ser på förskolan över huvud taget. Ni avslöjar er lite grann – ni kanske inte är så förtjusta i den typen av verksamhet över huvud taget.

Anförande nr 171

Borgarrådet B r i n c k (M): Här kan man dra vittgående slutsatser och koka väldigt mycket soppa på väldigt små spikar. Det här handlar, Olle Burell, om barn som antingen är så små att de går i förskola hela dagen, för de gör nästan alla barn i Stockholm, eller också barn som är så stora att de har börjat i skolan. De är alltså redan där. Det handlar om var de ska tillbringa kvällar, nätter och tidiga morgnar.

Jag kan inte se att det nödvändigtvis är ett uttryck för misstroende mot förskolan som institution, för det hyser jag nämligen inget, att jag tycker att det kanske är bra om barnen kan få vara hemma under kvällar, nätter och tidiga morgnar.

Anförande nr 172

P e r A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Det är jättebra att det kommer riktlinjer när det gäller barnomsorg på obekvämlig arbetstid. De kan kanske skapa en transparens och en tydlighet om vad staden står för och inte står för och dessutom sprida att den här möjligheten finns. Så det är jättebra, och det verkar vi tycka allihop här.

Från Alliansens sida har vi några invändningar. Bland annat handlar det om punkt 3.1 som man kan tolka som att de som i dag har den här typen av nattis hemma inte kan få det i framtiden. Det kan bli en förändring till det sämre för dem som har det, må vara att det är få som har det. Vi tycker att det är trist att det finns en sådan otydlighet, och den vill vi i förslaget från Alliansen få bort.

Det vore också bra om man kan ta till sig och kika lite grann på den synpunkt som kommer från arbetsmarknadsnämnden, att det är bra att få ett tidigt besked, eller ett förhandsbesked, så att man kan tacka till ja eller nej till ett jobb som är på obekvämlig arbetstid.

Det är två av de saker som står i Alliansens förslag till beslut, som jag härmed yrkar bifall till från Centerpartiets sida.

Anförande nr 173

G a b r i e l l a L a v e c c h i a (S): Fru ordförande! Förskola, fritis, barnomsorg är ju en av de allra viktigaste delarna av svensk välfärd. Utan det skulle stora delar av befolkningen inte kunna arbeta i den omfattning som de gör och som vi så förtvivlat behöver. Men alla jobbar inte mellan nio och fem måndag till fredag, precis som har nämnts här. Sjukhus, kollektivtrafik, polisväsen, äldreården, handeln och många fler områden är helt beroende av kompetenta och kunniga människor som är beredda att arbeta på andra tider på dygnet.

LO-distriktet i Stockholms län tog under förra året fram en utmärkt rapport där man med hjälp av Novus frågade 1 500 stockholmare om hur de ser på det här. Man kunde till exempel konstatera att 14 procent av de kvinnor som fanns i arbetaryrken och som har barn inte arbetar heltid på grund av barnomsorgsbegränsningen. Man konstaterar vidare att fyra av tio kvinnor i arbetaryrken uppger att de är i behov av mer tillgänglig barnomsorg. Bland männen i samma yrken är motsvarande siffra 26 procent, och för kvinnor i tjänstemannayrken 21 procent. Det är ett gigantiskt slöseri med kloka människors kunskap och kompetens, kan jag tycka.

Jag tycker att det är självklart att vi ser över och förbättrar möjligheterna till barnomsorg på obekväm arbetstid.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 174

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag har full respekt för den åsikten, och därför är jag förvånad att det här förslaget inte innehåller några förändringar i regelverket. Regelverket ser exakt likadant ut som det har gjort under hela 2000-talet i Stockholm. Det riktar sig till precis samma människor: de som inte kan lösa barnomsorgen på något annat sätt.

Det är klart att om man vill ha de förändringar som du vill ha och som LO vill ha ska man absolut inte rösta ja till det här förslaget. Det är framtaget utifrån att man vill göra kraftfulla besparingar i den här verksamheten genom att se till att föräldrar inte längre kan ha barnomsorg i hemmet på obekväm arbetstid. I själva verket riskerar det här att göra att det är färre barn som efterfrågar än tidigare. För mig är det obegripligt hur du kan tycka att det är en bra idé att rösta för det.

Anförande nr 175

G a b r i e l l a L a v e c c h i a (S): Det är tråkigt att du tycker att det är obegripligt. Jag tycker inte alls att det är obegripligt. Jag tycker att det är oerhört bra att man nu får transparenta och likadana regler för alla och verkligen ser över det hela.

Ni säger att det inte föreslås att det ska vara i hemmet på samma sätt som tidigare. Det är ganska många stadsdelsnämnder som verkligen gått in och aktivt svarat att det är bra att det ligger i speciella lokaler och att man har det utanför hemmet av till exempel barnsäkerhetsskäl. Tycker du inte, Lotta, att det finns någon rimlighet i det som stadsdelsnämnderna och tjänstemännen svarar? Tycker du att de har fel?

Anförande nr 176

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Även Kristdemokraterna tycker att det är bra att det tas fram nya riktlinjer vad gäller barnomsorg på obekväm arbetstid, och det är bra om de här riktlinjerna på något vis kan göra systemet mer transparent, även om själva regelverket inte förändras så mycket.

Jag reagerar egentligen på en del uttalanden som ansvarigt borgarråd, borgarrådet Burell, har gjort i medier. Bland annat har Burell varit ute och sagt att efterfrågan på nattis borde vara mycket större än vad den är i dag. Men då tänker jag att det kanske är så att många småbarnsföräldrar ordnar det på egen hand genom det sociala nätverk

som finns omkring familjen. Det är klart att så ser verkligheten ut, och det kanske är så många föräldrar vill göra och väljer att göra. Jag förstår att det kan vara främmande och rent v skrämmande för en socialist, att man tar sådana initiativ, men det är ingenting som jag tycker är en nackdel. Jag vill inte på något vis förevisa föräldrarna att de gör fel.

Jag lägger ingen värdering i om efterfrågan är för låg eller för hög, utan efterfrågan är den som den är, och de som är i behov av barnomsorg på obekväm arbetstid men inte kan lösa det på annat sätt ska självklart även i framtiden få det.

Precis som både Lotta Edholm och Cecilia Brinck, som har haft invändningar mot att man framöver bara i särskilda fall ska kunna få barnomsorg i hemmet, tycker vi i Kristdemokraterna. Borgarrådet har till och med sagt att det är bättre för barnen att få omsorg utanför hemmet eftersom det pedagogiska arbetet då fungerar bättre. Men i många fall pratar vi om nattetid då barnen sover. Vad är det som ska fungera så mycket bättre om man får sova borta på nätterna i stället för i hemmet? Förstår inte majoriteten att det för många både barn och föräldrar innebär dels en trygghet, dels en förenklad vardag om omsorgen kan ges i det egna hemmet under den obekväma arbetstiden?

Med dessa invändningar yrkar jag bifall till den reservation som Alliansen lagt i kommunstyrelsen.

Anförande nr 177

Borgarrådet B u r e l l (S): Jag vet inte om Erik Slottner hörde Gabriella Lavecchias inlägg. Det handlar om den rapport som visar på det mörkertal som jag har refererat till. Vad jag menar är att rapporten ger vid handen att det finns en efterfrågan på det här som är större än vad vi i dag möter upp. Det kan bland annat ha att göra med att inte alla vill att någon kommer hem till dem och bedriver barnomsorg i deras hem men att det samtidigt är för långt till någon av de förskolor som i dag bedriver sådan verksamhet. Då kan man få omsorg på morgnarna, sena kvällar eller nattetid, som i dessa fem fall. Det är en aspekt på det hela. När det gäller nattis är det väldigt få.

Jag tycker att det är rätt allvarligt att man inte över huvud taget reflekterar över de svårdiskuterade frågor som har med barnsäkerhet att göra. Jag tror att vi alla kan tänka på andra kommuner som har råkat ut för olika situationer och som jag verkligen hoppas att vi aldrig ska behöva vara med om här. Det är klart att risken ökar på natten med en ensam person som är hemma hos ett barn.

Anförande nr 178

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Barnsäkerhetsskäl är verkligen ett argument som är taget ur luften, måste jag säga. Vi vet att det sker övergrepp och annat även inom förskolan. Det kommer vi aldrig att kunna skydda oss ifrån. Men jag skulle vilja veta, för jag har inte hört något, om fall i Stockholm där det har varit problem på det här området. Jag tycker inte att man behöver måla upp någon bild av att det skulle vara farligt för barnen att vistas hemma med en anförtrodd, ofta barnskötare. Jag tycker att man målar upp en säkerhetsrisk som egentligen inte finns.

Vi har försökt att få reda på statistik. Men det har varit svårt att få, för det förs ingen statistik på det området. Jag har rotat och försökt få reda på hur stor andel det är på natten eller tidiga morgnar, men det har varit väldigt svårt att få någon siffra på det, utan man har hänvisat till olika rapporten. Det kanske är något som vi ska jobba på för att vi ska få fram mer fakta om detta.

Anförande nr 179

F r e d d y G r i p (V): Fru ordförande! Det talas mycket om trygghet. Jag tycker att det är väldigt viktigt, och därför lyssnar jag på förskolechefer, rektorer och den personal som bedriver den här verksamheten. De säger att de vill ha kolleger och lokaler som är anpassade för verksamheten. De vill att man ska ta arbetsmiljön i beaktande och barnsäkerhetsperspektivet i beaktande. Jag och Gabriella mötte sådana personer, och de sade att det känns lite obehagligt att skicka hem personal till andras hem. Det är en integritetsfråga att någon annan kommer i ens hem. Man kanske inte vill det.

Därför vill vi på sikt bygga ut den här verksamheten, och vi vill att den ska fungera så bra om möjligt, och vi vill öka kvaliteten och öka tryggheten. Därför lägger vi fram förslag till de här riktlinjerna, som möjliggör ett utbyggande och ger möjligheter att kontrollera kvaliteten i den här mycket viktiga verksamheten.

Anförande nr 180

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Freddy Grip pratar med rektorerna, men han kanske skulle behöva prata om vad föräldrarna vill och fråga vad föräldrarna önskar för sina barns bästa. Det ni nu säger är att barnomsorg bara i särskilda fall ska få ske i hemmet, det vill säga att valfriheten i praktiken är borta. Ni ska ovanifrån avgöra om det skälet är uppfyllt eller inte.

Vi vill ha kvar valfriheten. Många föräldrar utnyttjar den här rätten och vill ha barnomsorg på obekvämlig arbetstid och vill att den barnomsorgen ska ske hemma. Man gör bedömningen att det är bäst för deras barn att få omsorgen hemma. Kanske är de här barnen många gånger hela dagarna på förskolan, och man kanske vill att barnen ska vara hemma och sova hemma i sin egen säng.

Lyssna på vad föräldrarna vill, inte bara på vad rektorerna och personalen tycker!

Anförande nr 181

Borgarrådet E d h o l m (FP): Gabriella ställde en fråga som jag inte kunde svara på eftersom jag inte hade någon replik kvar. Frågan var om jag över huvud taget brydde mig om vad stadsdelsförvaltningarna säger i frågan. De är nämligen väldigt mycket för att man ska förbjuda barnomsorg på obekvämlig arbetstid i hemmet.

Jag tycker att stadsdelsförvaltningarna ska man alltid lyssna på. De har ofta många kloka synpunkter, men jag tycker att man i det här fallet också ska lyssna på föräldrarna.

Jag kan inte riktigt förstå poängen med att man kanske ska tvingas väcka ett barn, som till exempel börjar sova på sen middag eller tidig kväll i förskolan, för att gå hem. Det kan bli följden av att man inte beviljar omsorg i hemmet över huvud taget. Människor jobbar kanske till midnatt eller så. Då det fortfarande inte finns definierat

över huvud taget hur de här avstegen ska gå till blir det svårt att acceptera i det skick som ärendet befinner sig i.

I den här rapporten slår man fast oerhört tydligt att valfriheten inte gäller dessa föräldrar. Det har Skolinspektionen sagt. Det kan man bara tolka som att det är ett starkt argument för majoriteten att inte ha någon valfrihet.

Det andra starka argumentet för de här ändringarna är ekonomin. När man ser att kostnaderna ökar för den här ganska lilla gruppen barn är det klart att stadsdelarna vill göra besparingar. Det är fullkomligt självklart.

Jag tycker att man ska lyssna på stadsdelsförvaltningarna och se deras argument, men det kan inte vara allena rådande vad stadens tjänstemän säger. Vi måste också lyssna på de föräldrar som faktiskt vill ha barnomsorgen i hemmet. De kanske inte är så jättemånga, men med det beslut som vi riskerar att fatta i kväll kommer deras liv att bli betydligt mycket besvärligare än vad det är i dag. Det är det som är min poäng.

Anförande nr 182

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Jag tycker att det nästan är stötande att Lotta Edholm kan stå här och hitta på olika exempel som får det att framstå som att man ska rycka upp barnen ur deras sängar och väcka dem och att det ska bli dåligt för dem på olika sätt. Det är att fullkomligt underkänna de tjänstemän vi har i den här staden, tjänstemän som Lotta Edholm själv har varit skolborgarråd för ganska nyligen. Det verkar som att de över huvud taget inte skulle ha vare sig hjärta eller hjärna.

Det här ärendet handlar om riktlinjer. De ska bli transparenta, och det ska vara en likvärdighet över staden. Men så har ni hittat en liten grej som ni tycker att ni kan skrämman upp folk med. Det är det ni gör.

När vi ändå pratar om pengar vill jag säga att det här inte är en budgetfråga. Det handlar om riktlinjer. Det är väldigt märkligt att en borgerlig politiker kan stå här och raljera över att det också finns en ekonomi att hålla ordning på. Kostnaderna har ökat från 3 till 9 miljoner sedan 2012 när det gäller fristående omsorg på det här området.

Anförande nr 183

Borgarrådet E d h o l m (FP): Nej, jag har faktiskt inte underkänt tjänstemännen. De har gjort sin sak och presenterat en lång, mycket bra rapport både om vilka barn som använder sig av detta och om kostnaderna, problemen, fördelarna och så vidare. Det jag underkänner är den politiska majoriteten i stadshuset, som är beredd att fatta det här beslutet utan att samtidigt i riktlinjerna tala om vilka undantag man kan tänka sig.

Nu säger Olle Burell: Det och det och det ska naturligtvis inte gälla. Man ska inte rycka upp barnen ur sängarna i förskolan. Men varför skriver ni inte det då? Varför har ni inga åsikter om vilka undantag som gäller? Det är inte jag som skapar den här oron bland föräldrarna. Det är ni som gör det genom att fatta beslut på väldigt lösa grunder i den här frågan.

Det har ingenting med underkännande av tjänstemännen att göra, utan det handlar om underkännande av politiken i Stadshuset.

Anförande nr 184

F r e d d y G r i p (V): Jo, Lotta, det är faktiskt du som skrämmer upp föräldrarna. Jag tror att föräldrarna förstår att tjänstemännen vill det bästa för barnen, och därför vill man att det här ska bedrivas med så hög kvalitet som möjligt. Det här är ingen besparing utan riktlinjer som gör att vi på ett mycket bättre sätt kan ha kontroll över kostnaderna på det här området och att vi i framtiden ska kunna bygga ut det här området, som har varit eftersatt. Det är viktigt.

Det är en otroligt stor frihetsreform, en viktig feministisk fråga, att vi bygger ut barnomsorgen på obekväm arbetstid. Då är det väldigt olyckligt att du skrämmer upp föräldrar som tror att de inte kommer att få det. De kommer att fortsätta att ha barnomsorg i hemmet på obekväm arbetstid när så är motiverat. Men för att öka barnsäkerheten och för att öka arbetsmiljön för personalen behöver vi anta riktlinjer som siktar längre och som faktiskt gör att vi kan utveckla det här mycket viktiga området.

Anförande nr 185

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Nu lovar Freddy Grip det som faktiskt inte skolborgarrådet har lovat, nämligen att när det så är motiverat ska man kunna få barnomsorg på obekväm arbetstid i hemmet. Så är det inte uttryckt i ärendet. Där finns det inga antydningar över huvud taget om vad detta innebär.

Det här förslaget till beslut innebär *inte* att man utökar barnomsorgen på obekväm arbetstid. Det är exakt samma regelverk som det har varit i årtal. Det enda skäl som finns som verkligen är påtagligt är just ekonomin. När Freddy Grip säger att man ska ha kontroll över kostnaderna kan det precis lika gärna tolkas som att nu sätter vi stopp för de föräldrar som har haft den här lilla möjligheten att på helger, kvällar eller nätter ha någon som kommer hem till en. Varför diskuterar man annars ekonomin över huvud taget?

§ 26 Låt stadens äldre arbeta till 70 (Utl. 2015:89)

Anförande nr 186

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Dagens 70-åringar är som gårdagens 50-åringar i dagens samhälle. Stora delar av allt ideellt arbete sker av nyblivna pensionärer. Läxläsning, guldkant i äldreomsorgen, medpratare på sfi är bara några exempel. Men många vill mer än så. De vill fortsätta sitt yrkesverksamma liv och gör mycket stor nytta på arbetsplatsen.

I dag är det möjligt att behålla jobbet till 67 års ålder, men sedan är det stopp. Pensionsåldersutredningen föreslår att får rätt att vara kvar i arbetslivet till 69. Men vi i Folkpartiet vill mer. Vi vill att Stockholm ska vara i framkant när det gäller personalfrågorna. Som en del av det vill vi att alla anställda i staden som själva vill ska få arbeta till 70 år. Vi vill att Stockholms stad ska vara ett föredöme, och det finns en rad olika skäl. Alla har att göra med hur vi ser på åldrande och hög ålder.

Den svenska arbetsmarknaden kännetecknas i alldeles för hög grad av ålderism. Ålderism innebär negativa attityder och negativ särbehandling som människor möter på grund av hög ålder. Det bekräftas i flera undersökningar. Det krävs attitydförändringar både hos arbetsgivaren och hos medarbetare. Äldre medarbetare måste betraktas som den extremt värdefulla resurs de är.

Vi i Folkpartiet är inte ensamma om det här synsättet. I mitten av september gav Arbetsdomstolen Diskrimineringsombudsmannen rätt när de anmälde ett bussbolag som hade nekat tre chaufförer en fortsatt anställning på grund av åldern.

Min motion handlar om att ta fram riktlinjer för att låta alla anställda i staden som så önskar fortsätta arbeta till 70 år. Det vill inte majoriteten. I den tidigare debatt i kväll kunde vi höra hur ni sade när det handlade om kommissionen för social hållbarhet: Alla människors förutsättningar ska tas till vara. Men det gäller tydligen inte de äldre medarbetarna i vår stad. Det är tur för Jan Eliasson att det är FN och inte Stockholms stad som är hans arbetsgivare.

Jag yrkar bifall till Folkpartiets reservation.

Anförande nr 187

M i r j a R ä i h ä (S): Jag yrkar givetvis bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Det är rent formellt fullständigt rätt att besvara motionen i stället för att bifalla den, eftersom det i dag är fullt möjligt att jobba i offentlig sektor efter 67. Jag har jobbat med sjuksköterskor som är 75. Sedan vet jag inte hur patientsäkert det är alla gånger.

I dag är det väldigt många som jobbar efter 67 år i offentlig sektor. Alla remissinstanser i våra stadsdelar säger att det inte är något problem. Man kan fortsätta att jobba efter 67. Jag undrar givetvis: Vad är problemet, Folkpartiet? Enligt det pensionsavtal och de kollektivavtal som tillämpas för alla kommuner och landsting gäller allmänna bestämmelser. Enligt de avtalen är det fullt möjligt att fortsätta arbeta efter 67.

Motionen ska naturligtvis besvaras. Det är inte så att vi inte vill att människor ska jobba. Men när det redan finns möjlighet till det tycker jag att den här diskussionen är relativt onödig. Däremot tycker jag att det är viktigt att diskutera pensionsåldern, att vi inom kommunen har yrkeskategorier som inte orkar och klarar av att arbeta ens tills de fyller 65. I den stora gruppen inom förskolan och inom äldreomsorgen är den genomsnittliga pensionsåldern betydligt lägre än 65 i dag. Då gäller det också att arbeta med arbetsmiljön så att även de yrkeskategorierna orkar jobba längre, orkar jobba så pass länge att de också får en bra pension. På tjänstemannasidan orkar man på ett helt annat sätt.

Fortfarande: Bifall till kommunstyrelsens förslag! Det är fullt möjligt redan i dag att fortsätta att jobba efter 67.

Anförande nr 188

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Men, Mirja, vad är det för fel med att ta fram riktlinjer? Staden är en stor arbetsgivare. Det är viktigt att det råder samma förhållanden över hela staden. Det måste finnas riktlinjer. Det måste väl vara bra. Varför har ni någonting emot det? Ni säger att det är bra att de som vill ska kunna fortsätta att jobba. Vad är det då för fel med riktlinjer? Vi har just haft en stor debatt om riktlinjer när det gäller en del andra saker, men på det här området vill ni tydligen inte ha några riktlinjer.

Det är alldeles rätt när du säger att vi måste titta på arbetsmiljön. Det är viktigt att man ska orka jobba till pensionsålder, men det är en helt annan sak i sammanhanget.

Anförande nr 189

M i r j a R ä i h ä (S): Riktlinjerna finns i pensionsavtalet och kollektivavtalet. Där finns det riktlinjer. Därtill har varje chef och varje enhet att följa de avtalen, pensionsavtalet och kollektivavtalet. Givetvis är det så.

Varje chef, oavsett vilken verksamhet det är, bedömer själv vilket behov man har. Däremot är det inte förbjudet att jobba efter 67.

Anförande nr 190

T o r u n B o u c h e r (V): Jag tänkte börja med att säga, när Ann-Katrin Åslund lyfter ordet ålderism, att jag inte kan annat än hålla med om hennes analys av det ordet. Jag har också väldigt stor respekt för Barbro Westerholm, Ann-Katrin Åslunds partikollega, som gett oss uttrycket årsrika i stället för gamla. Det är väldigt mycket jag håller med om när det gäller ålderism, men jag håller inte med om strategin.

Det är lite förvånande att Folkpartiet och resten av Alliansen plötsligt kommer ut som arbetsrättsivrare i stället för att tycka att det bra med den frivillighet som redan i dag råder mellan arbetsgivare och arbetstagare. Det är fullt möjligt att fortsätta arbeta efter 67 års ålder om man kommer överens. Men jag kan se problemen, att det kanske inte alltid är på arbetstagarens villkor som man kommer överens.

Vi tror att det här säkert kan vara en möjlig väg att gå, men vi tror också att det vore dumt att föregripa Pensionsåldersutredningen. Till exempel skriver kommunstyrelsens pensionsåldersråd i sitt svar: Pensionsåldersutredningen har nyligen föreslagit

en höjning av rätten att gå kvar i tjänsten från 67 till 69 år. Härigenom skulle man få en gemensam lösning för hela riket.

Jag tror att det finns en poäng med att vänta tills vi ser var utredningen landar någonstans. Jag tycker också att det är viktigt att ta till sig vad som Kommunal skriver, som också tycker att det kan vara bra att man kan få gå kvar tills man fyller 70, men det måste kombineras med ett antal åtgärder för att Kommunals yrkesgrupper ska kunna kvarstå i tjänst. Kraftfulla åtgärder kring arbetsmiljö, hög arbetsbelastning, stelbenta schemaläggningar och minimalt inflytande över sitt arbete måste genomföras i kombination med ett sådant beslut för att ett flertal yrkesgrupper ska kunna utnyttja en hög pensionsålder.

Att det finns åldersdiskriminering är jag fullständigt överens med motionären om. Vi är också överens om att äldres kompetens och erfarenheter är mycket viktiga och att de äldre har mycket att tillföra. En av den nya majoritetens prioriterade arbetsuppgifter är därför att förbättra arbetsvillkoren för de stora arbetsgrupper som staden på olika sätt ansvarar för, undersköterskor och barnsköterskor, vars faktiska pensionsålder i dag ligger på 63 år.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 191

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Det finns en viss skillnad mellan att man får fortsätta att jobba och att få behålla sin tjänst. Det är inte riktigt samma sak ändå. Det är det vi talar om här.

Det handlar också om vilka signaler man vill sända från staden. Du håller med om att vi lever i ett samhälle som har alldeles för mycket av ålderism. Vilka signaler sänder man i Stockholm? Vad är man värd? Räknar man med de personer som uppnått en hög ålder? Det är otvetydigt så att det finns arbetsplatser där människor vittnar om att man säger: Det är ingen idé att satsa på dig som är vid 55 års ålder, för du kommer snart att gå i pension. Ska Stockholm ligga i framkant och sända sådana signaler? Och ska vi nöja oss med hur det är?

Anförande nr 192

T o r u n B o u c h e r (V): Jag är ledsen att det i kommissionens rapport konstateras att man i den ålder som jag själv befinner mig i har mycket svårare att få jobb om man råkar bli arbetslös. Det är verkligen en poäng som den här rapporten bland annat lyfter, något som vi diskuterade tidigare.

Men jag tror att det kanske är desto viktigare att vi lyfter andra verktyg, och det håller staden på att arbeta fram, som det står svaret. Vi måste titta på andra verktyg för att få det att faktiskt hända och vända trenden. Det finns olika kompetenser. Vi tänker bevaka att det också kommer att handla om ålder, inte bara om andra kategorier.

Anförande nr 193

J o h a n n a S j ö (M): Fru ordförande! Frågan om arbete och ålder är inte ny, och den kommer inte att försvinna i brådrasket. Diskussionen förändras dock i takt med att debattörerna vaknar och ser hur verkligheten förändras, eller som Peter

Kadhammar i Aftonbladet konstaterade: ”När moderaten Fredrik Reinfeldt sa att svenskarna måste arbeta längre blev det ett fruktansvärt liv. När socialdemokraten Magdalena Andersson blivit finansminister och säger samma sak hörs inte en enda kommentar.” Han ser det som politisk ohederlighet som spär på politikerförakt. Jag hoppas att den fortsatta diskussionen i kväll blir mer trovärdig.

Att ha ett arbete är en tillgång för väldigt många. Det är en friskhetsfaktor, en plattform för tillfredsställelse för väl utfört arbete.

I en tid då allt fler förväntas uppnå högre ålder utan att för den sakens skull åldras är det angeläget att vi talar om värdet av arbete även för dem som har råkat fylla 65, för den enskilde, för arbetsplatsen och för samhället. Ytterst handlar det om allas vår inställning till äldre i arbetslivet. Att förlänga tiden i arbetslivet och göra det både möjligt och attraktivt för äldre att stanna kvar på arbetsplatsen är avgörande för våra möjligheter att finansiera Stockholms framtida välfärd.

Staden måste bidra till en arbetsmarknad som värderar erfarenheten och kunskapen hos äldre anställda. Antalet arbetade timmar hos anställda som både kan och vill arbeta behöver öka. Då bör inte åldersstrecket sätta käppar i hjulet. Det kommer säkert att finnas de som vill lämna jobbet vid 65 även framöver, men låt det inte hindra dem som vill fortsätta att bidra med kunskap och engagemang.

Stockholms stad är en offentlig arbetsgivare. Som en institution för demokratiska värderingar bör staden gå före och förändra diskriminerande normer på arbetsmarknaden. Dessutom är staden ansvarig gentemot skattebetalare att leverera offentlig service med största möjliga effektivitet. Det är ytterst en fråga om valfrihet för den anställda att välja när pensionsdagen ska komma.

Allt detta talar för att Stockholms stad bör verka för att låta stadens anställda arbeta kvar längre om de vill. Genom genomförandet av motionens förslag skulle staden skicka en tydlig signal om behovet av en uppgraderad och förändrad syn på våra mest erfarna anställda.

Föredragande borgarrådet anför att hon väljer att föredra åtgärder för att höja den faktiska pensionsåldern hos yrkesgrupper som i dag pensioneras före 65. Vi instämmer i att den faktiska pensionsåldern måste öka, men jag kan inte se hur det står i konflikt med åtgärder för att låta alla de anställda i staden som kan och vill arbeta efter 67 få göra det.

Anförande nr 194

E r i k M a l m (MP): Fru ordförande! Jag vill börja med att tacka Ann-Katrin Åslund för den här motionen. Jag tycker att det är ett bra ämne att diskutera också vidare i samhället. Jag är inte ensam som politiker om att till viss del ibland vara beroende av den äldre generationen för att kunna utföra mitt politiska uppdrag, jag som har ett litet barn i 1 ½ års ålder.

Vi menar att det är viktigt att värdesätta äldre människors erfarenhet och kompetens. Det är en självklarhet att staden ska göra sitt för att gå före och motverka diskriminering. Därför välkomnar vi att staden nu tar fram en mångfaldsplan där åldern också ingår som en av diskrimineringsgrunderna. Samtidigt finns redan i dag, som många

antytt tidigare, rätten att arbeta kvar längre, förutsatt att parterna är överens. Av remissinstansernas svar kan vi konstatera att de nuvarande riktlinjerna i sig inte är begränsande. Vi vet att det finns andra faktorer som begränsar människors yrkesverksamma liv.

Min mor har ett arbetsliv i vården som sjuksköterska bakom sig. I flera decennier har hon arbetat med tunga arbetsuppgifter och hårda och långa pass. Som ni säkert förstår har hon i dag inte särskilt bra förutsättningar att ens fortsätta jobba kvar på samma villkor fram till 67 års ålder.

Vad jag menar är att de här sakerna inte nödvändigtvis står i konflikt med varandra, men de hänger ihop. Det är frågor som inte helt och hållet kan isoleras från varandra. Den här bilden bekräftas när vi i underlaget kan läsa att den genomsnittliga pensionsåldern för undersköterskor och barnskötare i staden förra året var 63.

Vi instämmer i att det behöver tas krafttag för att höja den faktiska pensionsåldern. Då handlar det kanske främst om att se till att de fysiska och psykiska arbetsmiljöerna är sådana att människor kan och har förutsättningar att jobba kvar så länge som de vill.

Anförande nr 195

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige! Den motion som vi nu debatterar handlar om att öka flexibiliteten på den internkommunala arbetsmarknaden, och det kommer väl inte som någon chock att Centerpartiet anser att vi behöver mer av flexibilitet och mer av individuella lösningar.

För att möta den demografiska utvecklingen vore det bra och ett viktigt steg att fler, givetvis frivilligt, får möjlighet att jobba längre. Det är många som ingenting hellre vill än att kunna få fortsätta arbeta efter den dag de fyllt 67 år. Jag vill också ta min egen mor som exempel som trots att hon egentligen bara arbetar 50 procent får utgöra stommen för allt det extra arbete som måste utföras på det ålderdomshem som hon arbetat på som undersköterska i 36 år. Hon skulle gärna vilja behålla sin arbetsgemenskap även efter det att hon fyller 67 och kommer att göra viktiga insatser på sin arbetsplats, som så väl behöver hennes tjänster.

Givetvis kan och vill inte alla jobba hur länge som helst. Men för den sakens skull anser inte vi att vi behöver reglera detta över huvud taget. Låt varje människa själv få bestämma hur länge man vill arbeta efter 65 eller 67 års ålder. Men som ett första steg vill vi att staden ska göra det som föreslås i motionen möjligt.

Därför yrkar jag bifall till Ann-Katrin Åslunds motion och reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 196

M i r j a R ä i h ä (S): Nu är det så här, ärade fullmäktige, att vi i den här salen inte äger pensionsfrågan. Vi kan inte fatta beslut om flexibelt pensionsavtal. Frågan ägs av Sveriges Kommuner och Landsting tillsammans med de förbund som förhandlar om pensionsavtalet. Redan där finns en begränsning. Sedan kan man tycka vad man vill om det, men det är fortfarande ett avtal som gäller för pensionerna.

Det är vidare så att inom den offentliga sektorn har ungdomarna i allt större grad timanställningar, vikariat och allmänna visstidsanställningar. Vi har snart 30-åringar som måste bo kvar hemma för att de aldrig får de fasta tjänsterna.

Vi måste börja jämföra. Och faktum är att vi som kommun är bundna av det pensionsavtal som gäller. Du får påverka dina kompisar i SKL, Jonas, inför kommande förhandlingar i avtalsrörelsen. Där har du en möjlighet.

Anförande nr 197

J o n a s N a d d e b o (C): Jag förstod att jag skulle bli uppläxad av åtminstone dig, Mirja. Jag säger inte att vi ska besluta om alla pensionsregleringar i kommunfullmäktige. Du har helt rätt i var det här beslutas, men man måste som politiker kunna ha en vilja och en åsikt, och den har jag framfört här.

I min mors fall är det faktiskt inte så att det är många ungdomar som står i kö för att ta hennes jobb. Hon skulle flytta på sig i dag om det var möjligt, men det finns ingen som vill arbeta som undersköterska i den kommun som hon bor och verkar i, så hon jobbar kvar. Det finns ingen annan som vill; man har ringt runt. Jag tycker att hon gör en viktig gärning, och hon ser till att inte ta något jobb från några ungdomar i alla fall.

Anförande nr 198

S o f i a M o d i g h (KD): Fru ordförande! Det är en väldigt intressant debatt, och det förvånar mig lite att det verkar vara så upprörande att försöka utarbeta riktlinjer. Jag tycker att förslaget om just riktlinjer är precis på en lagom nivå för kommunens ledning. Tar man fram riktlinjer kan man sedan, precis som Mirja säger, arbeta för att förändra pensionsavtalen, kollektivavtalen eller de andra avtal som styr vår arbetsmarknad.

Jag tycker att det finns goda skäl för just Stockholm att göra detta, för Stockholm är en stor stad, vi har många anställda i kommunen och vi kan vara en föregångare. Jag ser förslaget om att utarbeta riktlinjer som någonting ganska ofarligt men någonting som blickar lite längre i framtiden och visar på en annan väg än den som gäller nu. 70 är ju det nya 50, och jag vill på intet sätt förringa behovet av att förbättra arbetsmiljön och sådant, för det finns starka skäl att göra det, men jag tycker inte att man ska ställa det mot möjligheten att arbeta tills man blir 70.

Med det yrkar vi bifall till Folkpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 199

M i r j a R ä i h ä (S): Fullmäktige! Trots den sena timmen vill jag återgå till teknikaliteter lite grann. Vår pension i kommunen består av en allmän pension och en avtalspension, och så har man lite aktier någonstans; det är inte många som vet var.

I dag kan vi gå i pension mellan 61 och 67. Går vi vid 61 års ålder börjar avtalspensionen att ätas upp, och när du blir 65 eller 67 har du bara din allmänna pension kvar i pengapåsen. Om vi utarbetar riktlinjer och börjar gå utöver de pensionsavtal som finns vet vi inte hur det påverkar det system som ändå byggts upp. När det gäller pensionen och pensionsåldern måste man strikt titta på lagstiftningen och titta på avtalen. I dag finns det möjlighet att jobba kvar.

Jag förstår att det är jobbigt för er, för ni slår in öppna dörrar med er motion och reservation, fullständigt öppna dörrar.

Anförande nr 200

S o f i a M o d i g h (KD): Det ena är att beskriva hur det är; det andra är att sikta lite framåt. Då ser jag inte varför det skulle vara hotfullt att utreda och försöka finna grund för nya lösningar.

Anförande nr 201

R i c k a r d W a l l (SD): Presidium, ledamöter! Sverigedemokraterna vill bara helt kort redogöra för sina ställningstaganden. I princip stöder vi tankarna på att människor som vill jobba längre, efter 65, ska få göra det. Jag som kommer från högskolevärlden vet att nästan varje gång en professor ska pensioneras blir det en personlig strategi, för man vill gärna stanna kvar.

Men vi kan också se att frågan är mer komplicerad än så. Man kan inte bortse från arbetsgivaren och kanske ännu mer – för att återknyta till diskussionen tidigare om den hållbara staden – att det, precis som det har framförts flera gånger, är höginkomsttagare, de som har haft lätta arbeten, som har lättare att arbeta efter 65 år och att de som har haft tunga lågbetalda arbeten inte orkar arbeta ens till 65 års ålder. Resultatet blir ökad ojämlikhet ända upp i pensionsåldern. Ett förslag som möjliggör att man ska kunna jobba längre ökar enligt vår bedömning ojämlikheten i samhället.

Det är förstås det traditionella dilemmat mellan effektivitet och vad som är rättvisa. Vi sverigedemokrater har ingen lösning på problemet, men vi ser problemet och vi bekymras av det helt enkelt därför att Sverigedemokraterna är det parti som står upp för jämlikhet. Alla ska med i en sammanhållen stad, hela mängden av människor i samhället ska vara med, ingen ska lämnas utanför. Då blir förstås den naturliga effekten av sådant tänkande, sådan ideologi, att vi blir bekymrade över att klyftorna i samhället ökar. I själva verket är det så att när man gör en investering i till exempel transportsektorn – jag är transportekonom – gör man inte bara en samhällsekonomisk kalkyl utan man tittar på olika saker, som hur det påverkar miljön.

Det är nog ingen dum idé att göra en reflexion när man överväger olika åtgärder: Hur påverkar det här vår socialt hållbara stad?

Anförande nr 202

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag ville inte förlänga debatten, men jag blev lite konfunderad när Mirja å ena sidan är oerhört upprörd och säger att det inte går att göra någonting åt det här på grund av det pensionsavtal som finns med SKL och annat och å andra samtidigt säger att det är att slå in öppna dörrar eftersom det redan går att jobba längre. Det är lite konstigt. Här handlar det om att vi skulle utarbeta riktlinjer för staden. Mirja kan väl inte mena att Stockholms stad som har 38 000 anställda, en av de riktigt stora arbetsgivarna i landet, inte skulle ha någon som helst möjlighet att utarbeta några riktlinjer.

Anförande nr 203

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Vi anser inte att det behövs. Där skiljer vi oss åt. Vi tycker att riktlinjerna finns i pensionsavtalet. Där finns regelverket för hur man kan jobba, när man kan jobba och hur länge man kan jobba. Det finns

redan ett avtal. Varför ska vi ha ytterligare dokument och uppfinna hjulet en gång till? Det tycker jag är onödigt av kommunfullmäktige.

Anförande nr 204

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag konstaterar bara att du, samtidigt som du talar om att slå in öppna dörrar, säger att det inte går att göra något på grund av de avtal som finns. Det är det som gör mig lite konfunderad.